

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Kifizetés: 2023. június 22.
terület: 2023. június 04.

Városi

Ügyszám: 741-84/2023

Tárgy: Környezetvédelmi engedély a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószerű projekt „Érpatak -főfolyás vízrendezése” projekt megvalósítására.

Ügyintéző: Aranyász Péter
Linczer Norbert
Székelyhidi Ferenc
Tomasovszky Alexandra
dr. Görög Teodóra

Telefon: (42) 598-934

Melléklet: 1 db

HATÁROZAT

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal, mint területi környezetvédelmi hatóság hatáskörében a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály; (a továbbiakban: Főosztály) az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.; KÜJ száma: 100137590) meghatalmazása alapján eljáró VÍZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószerű projekt „Érpatak -főfolyás vízrendezése” projekt megvalósítására, felhagyására

KÖRNYEZETVÉDELMI ENGEDÉLYT

ad az alábbiak szerint:

I.

Környezethasználó adatai

1. Környezethasználó adatai

Környezethasználó neve: Országos Vízügyi Főigazgatóság

Székhelye: 1012 Budapest, Márvány utca 1/D.

KSH statisztikai számjel: 15796019-8411-312-01

KÜJ száma: 103061113

II.

Engedélyezett tevékenység adatai

2. Engedélyezett tevékenység:

A „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” című, KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosító számú projekt célja a Nyírség területének sajátosságaihoz illeszkedő vízgazdálkodási, illetve tájhasználati beavatkozási módszerek kialakítása, a gazdálkodási feltételek és az ökológiai állapot javítása. Ezen módszerek enyhítik mind a természet okozta, mind az emberi tevékenységből eredő problémákat, valamint fenntartható módon teszik lehetővé a gazdaságos területhasználatot, a lakosság megmaradását a térségben és életfeltételeinek javítását.

KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY
KOMPLEX ENGEDÉLYEZÉSI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS NYÍLVÁNTARTÁSI OSZTÁLY
4400 Nyíregyháza, Kölcsey utca 12-14. 4400 Nyíregyháza, Pf.: 246. Telefon: (42)598-930
E-mail: ugyfelszolgalat.zoldhatosag@szabolcs.gov.hu Honlap: <http://ftvktvf.zoldhatosag.hu>

Középtávú célkitűzés a Nyírség kedvezőtlen vízháztartási feltételeinek javítása, ezzel együtt egy komplex vidékfejlesztés alapját megteremtő tájhasználat kialakítása. Ennek alapvető feltétele pedig a kialakult vízhiány megszüntetése.

A projekt keretében tervezett fejlesztések közvetlen célkitűzése a felszíni vízhiány enyhítése, mind ökológiai, mind mező- és erdőgazdasági szempontból.

Jelen környezetvédelmi engedély a fenti projekt részét képező Érpatak-főfolyás vízrendezését tartalmazza (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás).

Vizsgálандó terület: a Nyírség déli része, az Érpataki-főfolyás vízgyűjtője.

Az „Érpatak-főfolyás vízrendezése” kapcsán tervezett létesítmények, tevékenységek:

I. Csatornahálózat

1. Tervezett új csatornák:

Csatorna		Befogadó		Tervezett csatorna funkciója	Becsült mennyiség		
Elnevezés	Hossz (km)	Elnevezés	Szelvény -szám		Földmunka	Burkolat építés (km)	Irtási munkák
Téglási (VIII/7) -VIII/8-1-1 összekötő	1,5	Téglási (VII/7) mellékág	10+070	vízpótló	14400	1,5	100 m
VIII/8-1-1-Nagykút összekötő	1,740	VIII/8-1-1 oldalág	5+337	vízpótlás	56 794	1,740	1740 m
Ereszvényi-Téglási (VIII/7) összekötő	1,018	Ereszvényi szivárgó	1+349	vízpótlási útvonal	26255 m3 kotrás	1,018	35 fm hosszban
Tótapai-Balkányi összekötő csatorna	0+776	Tótapai szivárgó	2+313	vízpótlási útvonal	6600 m ³ földmennyiség kotrása, depónia rendezés, a kitermelt földmennyiség depóniába történő szállítása, 0+620-0+776 szelvények között depónia magasztás szükséges.	0,776	100 m

2. Csatornarekonstrukciók:

Csatorna		Becsült mennyiség				
Elnevezés	Rekonstrukció szakasz	Földmunka (m ³)	Burkolat-építés, csere (fm)	Irtási munkák (fm)	Műtárgy-felújítás, átépítés, tisztítás	Új műtárgy építés
Érpataki-főfolyás	0+000-32+395	29155,5	5273	32 395	55	2
Érpataki-főfolyás	32+395-42+512	72000	0	10 117	4	1
Érpataki-főfolyás	42+512-50+160	66 713 (kotrás) + 7022 (jobb-bal part depóniarende zés)	-	7 648	-	11
Nagyréti szivárgó	0+000-4+403	110 (kotrás) + 703 (gyökérzónás)	289	4 403	3	-
Császári-Oláhréti-tápcsa torna	0+000-1+576	3 887 (kotrás) + 42 (gyökérzónás) + 16 027 (jobb-bal part depóniarende zés)	51	1 576	-	-
Téglási (VIII/7) mellékág	0+000-13+242	7945,2	740	13 242	23	3
Téglási (VIII/7) mellékág kiágazás	0+000-0+267	160,2	-	267	-	

Csatorna		Becsült mennyiség				
VIII/7-3 oldalág	0+000-1+914	4389,8	30	1 914	3	
Csűrűréti szivárgó	0+000-2+673	1 819 (kotrás) + 351 (gyökérszónás) + 340 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-	2 673	1	1
Dezseffy szivárgó	0+000-1+716	768 (kotrás) + 5 (gyökérszónás)	-	1 716	-	1
Érpatak-Nagyszéki szivárgó	0+000-1+991	316 (kotrás) + 397 (gyökérszónás) + 1994 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-	1 991	3	1
Kisnyillasi szivárgó	0+000-2+185	556 (kotrás) + 367 (gyökérszónás)	-	2 185	2	-
Lelkészi szivárgó	0+000-0+775	153 (kotrás) + 64 (gyökérszónás)	116	775	2	-
Nagykúti szivárgó	0+000-2+522	898 (kotrás) + 154 (gyökérszónás) + 4944 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-	2 522	1	1
Papcserei szivárgó	0+000-0+856	350 (kotrás) + 84 (gyökérszónás)	-	856	-	1
Ramosovszki szivárgó	0+000-0+211	78 (kotrás) + 7 (gyökérszónás)	-	211	-	1
Szilasi szivárgó	0+000-1+701	11 (kotrás) + 291 (gyökérszónás)	-	1 701	-	1
VIII/4 mellékág	0+000-1+865	197 (kotrás) + 248 (gyökérszónás)	24	1 865	-	1
VIII/5 mellékág	0+000-1+605	343 (kotrás) + 237 (gyökérszónás)	-	1 605	-	1
VIII/7-2-Ereszvényi szivárgó átkötés	0+000-0+779	331 (kotrás) + 17 (gyökérszónás)	44	779	4	1
Vörösréti szivárgó	0+000-2+975	1 927 (kotrás) + 263 (gyökérszónás)	-	2 975	1	1
Micske-Nagygelyvási szivárgó	0+000-3+714	1440 m3 kotrás és 3343,6 m3 depónia magasítás a jobb és bal parton	291+ 18	100	1 felújítás, 2 átépítés, 2 tisztítás	
VIII/7-1 oldalág	0+000-3+627	1291 m3 kotrás és 1425 m3 depónia magasítás a jobb és bal parton	720+24	650	3 felújítás, 1 átépítés, 1 tisztítás	
Bökönyi (VIII/8) mellékág	0+000-12+134	6770 m3 kotrás és 8038 m3 depónia magasítás a jobb és bal parton	136 +48	1200	5 felújítás, 3 átépítés, 1 tisztítás	
Mócsánkerti szivárgó	0+000-2+626	920 m3 földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+100 szelvények között két oldali, az 1+100-1+210 szelvények között a jobb parti depónia magasítás szükséges, mely a kitermelt földmennyiségből biztosítható.	24	150	2 db műtárgy átépítés, 1 db műtárgy tisztítás, 1 db műtárgy felújítás	
VIII/8-1-1 oldalág	0+000-5+652	4700 m3 földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+630 szelvények, 0+760-1+050	36	3000	2 db műtárgy tisztítás, 4 db	

Csatorna		Becsült mennyiség				
		szelvények, 2+200-4+680 szelvények között két oldali depónia magasztás szükséges.			műtárgy átépítés	
Tótapai szivárgó	0+000-7+085	5300 m ³ földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+450, 1+200-1+750, 2+500-2+900, 3+100-3+400, 3+900-4+350, 4+600-5+100, 5+700-6+100, 6+550-6+750 szelvények között két oldali depónia magasztás szükséges.	36	5000	5 db műtárgy átépítés, 1 db műtárgy tisztítás	
Alsópázsiti szivárgó	0+000-1+083	289	0	1083	3	0
Asszonylaposi szivárgó	0+000-3+253	1236	0	3253	4	1
Ereszvényi szivárgó	0+000-2+137	641	0	2137	2	0
Hadházi (VIII/7-2) oldalág	0+000-14+211	17130	1877	14211	38	5
VIII/6 mellékág	0+000-0+517	155	0	517	3	0
VIII/8-1 mellékág	0+000-4+038	12210	0	4038	5	3

Burkolatok helyreállítása:

- A burkolt szakaszokon a rekonstrukció része a sérült, törött, kimozdult beton vagy terméskő mederburkoló elemek szükség szerinti cseréje, helyreállítása. A meglévő csatornamedrekben a kivitelezést követően cél a vízviszatartás, medertározás, hogy a mederben minél nagyobb tartóssággal legyen vízborítás.

- Tervezett új csatornaszakaszon: 5034 m hosszban, csatorna rekonstrukció kapcsán: 9898 m hosszban.

3. Depóniák szükséges magasztása

- Magasságihiányos csatornaszakaszok összesített hossza 150 km, melyhez maximum 300 km depónia építése lehet indokolt. Ehhez becslések alapján 40-60 csappantyú beépítése válhat szükségessé.

- A tervezett vízpótlási útvonal mentén, a vízpótló csatornák és az azokhoz mindkét oldalról csatlakozó 1-1 km széles sávban érintett csatornák összes hossza:

Nyírségi főfolyások völgyének neve	Vízpótlással érintett teljes csatorna hossz (km)
Érpataki-főfolyás völgye	156,482

4. Műtárgyak rekonstrukciója és új műtárgyak kialakítása, beépítése

A beavatkozás során a felújítandó műtárgyak rekonstrukciója és új műtárgyak kialakítása tervezett. Az érintett főfolyáson és szivárgókon közel 206 db műtárgy esetében.

4.1 Medertározók duzzasztó műtárgyai

- Vízpótlási útvonalon kívül fix küszöbvel (szádlemezéből kialakítva) a mértékadó vízszint 80 %-áig.
- Vízpótlási útvonalon lévő csatornákon a küszöb a nyilvántartási fenékszínt legyen, a duzzasztás billenőgáttal kerül betervezésre szádlemezzel kombinálva. A billenőgát nyílásméretét úgy kerül meghatározásra, hogy teljesen nyitott állásban a csatorna mértékadó vízhozamát képes legyen átengedni, maximális duzzasztási vízszintje a mértékadó vízszint 80%-a legyen.

- Mindkét esetben 3 m előfenék és 5 m utófenék burkolat szükséges,
- Kezelőhid kialakítási mód vizsgálandó.
- Vízpótlási útvonalon lévő csatornákon vizsgálandó a kezelési feladatokat megkönnyítő automata vízszintszabályozós zsilipábla alkalmazása.

4.2 Új tározók duzzasztó zsilipjei

- Egyedileg tervezendők, azonban azoknál biztosítani kell a távvezérlés és a távfelügyelet lehetőségét.
- Fekvő vízmérce kialakítása szükséges a felvízi oldalon kezelőlépcsővel, távjelzővel.
- Vízmérce kialakítása szükséges az alvízi oldalon kezelőlépcsővel, távjelzővel, vízhozammérő szelvény kialakításával.
- Energiatermelés céljából turbina alkalmazásának lehetősége.

4.3 Hidak, átereszek

- A Lónyay-főcsatorna vízgyűjtőjén lévő összesen 1353 db híd és áteresz közül -melyek az állami tulajdonú csatornákon vannak- 558 db esetében van szükség valamilyen rekonstrukciós beavatkozásra, 138 esetben átépítésre és 420 db műtárgynál felújításra. Ezeknél a létesítményeknél csak a vízátfolyást biztosító szerkezeti elemek rekonstrukciója tervezett.

4.4 Torkolati műtárgyak

- A csatornába történő különböző célú bevezetések műtárgyai, ún. torkolati műtárgyak. Ezeket a műtárgyakat a bekötött vezeték tulajdonosa, üzemeltetője kezeli, tartja karban. Ilyen bevezetések lehetnek tisztított szennyvíz bevezetések, csapadékvíz bevezetések, termálvíz bevezetések, tisztított ipari víz bevezetések, technológiai víz bevezetések. Ilyen torkolati műtárgyak közül kb. 120 db van, amit eltérő mértékű rekonstrukciós munkákat terveznek.

4.5 Vízmércék, távmérők

- Vízmércék
- A Nyíri öblözetben összes 58 db vízmérce van az állami tulajdonú és FETIVIZIG kezelésű vízilétesítményeken. A vízmércék 67 %-a (39 db) jó állapotban van, harmada különböző mértékben javításra szorul és csupán 1 db van, amit át kell építeni.

4.6 Távjelzett vízszintérzékelés

- Tervezett távjelző és üzemirányítási rendszer az Érpatak vízgyűjtőn a rekonstrukciós munkálatokhoz kapcsolódóan:

Csatorna/Tározó/Szivattyútelep neve	Szelvény-szám	Vízmérce telepítési szükséglet [db]	Tervezett távjelző száma (db)		Tervezett szivattyútelepi üzemadatok gyűjtése, távfelügyelet [db helyszín]
			alvízi	felvízi	
Nagyréti leeresztő, Nagyréti-tározó	-	0	0	1	0
Nagyréti kettéválasztó, Nagyréti-tározó	-	2	0	1	0
Oláhréti leeresztő, Oláhréti-tározó		0	0	1	0
Érpataki-főfolyás	13+024	0	0	1	0
Érpataki-főfolyás	25+300	0	1	1	0
Tótapai tározó (tervezett új)	38+900	2	1	1	0
Érpataki tározó (tervezett új)	31+200	2	1	1	0

II. Állandó tározók rekonstrukciója

1. Oláhréti-tározó

1.1. Tározótérben lévő iszap eltávolítása:

- A jó vízminőség és a tározó kapacitásának helyreállítása érdekében szükséges a felhalmozódott iszap eltávolítása. A munkálatokat vízről, hidromechanizációs kotrással tervezik végezni, zagytér kialakítása mellett. A rekonstrukciós feladatok tervezése során geodéziai méréseket (pontos iszapszint felmérést) fognak végezni a teljes tározótérre.
- A tározó körül a fenntartási/üzemelési feladat ellátása érdekében szervízút kialakítása szükséges 3.500 m hosszban és mivel nyaralókkal van körülvéve, ezért azt úgy alakítják ki, hogy egyúttal sétányjelleggel is használható legyen.

1.2. Rekonstrukcióval, fejlesztéssel érintett műtárgyai:

1.2.1. Oláhréti duzzasztó műtárgy tervezett rekonstrukciós munkálatai:

- Az acélszerkezetek korrózió elleni védelmének elvégzése.
- A betonfelületek, burkolatok szükség szerinti javítása.
- A vízállások távértékelésének kialakítása (alvízen és felvízen egyaránt), távérzékelő berendezés és kapcsolódó műszaki elemek kiépítésével.

1.2.2. Oláhréti leeresztő műtárgy fejlesztése (Nagyréti-tározó beeresztő műtárgy):

- az Oláhréti-tározó vízmércéjének fejlesztése, a vízállások távértékelésének kialakítása, távérzékelő berendezés és kapcsolódó műszaki elemek kiépítésével.

1.3. Tápcsatorna az előüleptítő bögével.

- Teljes hosszában szükséges a kotrása, beleértve az előüleptítő bögét is.

1.4. A meglévő tározón elvégzendő feladatok és földmunkák mennyisége:

Tározó neve	Tervezett beavatkozás leírása	Földmunka becsült mennyisége (m ³)
Oláhréti-tározó	A tározótérből hidromechanizációs kotrással kerül kitermelésre a lerakódott 213.873 m ³ -nyi iszap, a tározótéren felül az előüleptítő tér is tisztításra kerül, itt az iszapot a part mentén kerül elhelyezésre. A kitermelt iszap zagykazettákba kerül elhelyezésre összesen 13,3 ha-nyi területen	10637,76 m ³ (a zagykazetták körtöltéséhez szükséges földmennyiség)

2. Nagyréti-tározó

2.1. Tározótérben lévő iszap eltávolítása:

- Az iszap kitermelése és elhelyezése a tározó vízfelületének csökkentése nélkül nem lehetséges. A kitermelendő iszap elhelyezésének tervezésénél a jelenlegi tározótér legkisebb mértékű feltöltése történjen, törekedve a jelenlegi tározó kapacitás növelésére.
- A fenntartási és üzemeltetési feladatok ellátása érdekében stabilizált szervízút kialakítása szükséges a tározó körül a töltéseken és a magasparti részekben egyaránt. A magasparti részekben úgy kell megtervezni a szervízutat, hogy a tározó maximális vízszintje felett legalább 0,5 m-re legyen a koronaszintje a vízszélen.
- A tározó teljes leürítése érdekében a tározótérben lévő vezérárok (lecsapoló csatorna) kotrás teljes hosszban tervezett (1.070 m).
- Az Oláhréti-Nagyréti összekötő csatornaszakasz (kb. 500 m) teljes kotrása tervezett.
- A rekonstrukciós feladatok tervezése során geodéziai méréseket (pontos iszapszint felmérést) végeznek a teljes tározótérre.

2.2. Tározó töltéseinek rekonstrukciója:

- Tározóteret kettéválasztó töltés fejlesztése: A töltés rossz állapotú, magasságihiányos és több helyen a rézsűje erősen megsuvadt, ezért fejlesztése szükséges teljes hosszában (320 m).
- A fejlesztett töltés mindkét oldalán hullámverés elleni védelem kialakítása köszörással, szintén a teljes hosszban (320 m + 320 m).
- A fejlesztett töltés teljes hosszán stabilizált töltéskorona kialakítása tervezett. az illetéktelen gépjármű forgalom elől sorompókkal lezárva.

2.3. A tározó rekonstrukcióval, fejlesztéssel érintett műtárgyai:

2.3.1. A Nagyréti-tározó beeresztő műtárgy fejlesztése

- A Nagyréti-tározó beeresztő műtárgy (egyben az Oláhréti-tározó kiadagoló műtárgy). Ezen a műtárgyon van elhelyezve az Oláhréti-tározó vízmércéje. A vízmérce fejlesztése, a vízállások távértelekésének kialakítása, távértelekő berendezés és kapcsolódó műszaki elemek kiépítésével.

2.3.2. A Nagyréti-tározó kiadagoló (duzzasztó) műtárgy felújítása..

- A betonfelületek és az acélszerkezetek felújítása.

2.3.3. A tározó rekonstrukciós munkálatokkal érintett műtárgyain elvégzendő főbb munkarészek:

- Zsilipábla szükség szerinti javítása, homokszórása, korrózióvédelme.
- A felhúzó szerkezet homokszórása, korrózióvédelme,
- Záró felületek és szorítószervezetek átvizsgálása, javítása, beállítása,
- Kűszöb- és tokszerkezetek javítása, cseréje, korrózióvédelme,
- Korlátok, takarólemezek tisztítása, korrózióvédelme,
- Sérült és korrodált betonfelületek, betonrészek, fészkesedések eltávolítása homokszórással, véséssel, valamint a látszó betonacélok további korróziós károktól való védelme és javítóhabarcs, simítóhabarcs felhordása a javítandó felületekre,
- Beton felületek festése,
- Műtárgy környezetének rendbe tétele (lépcsőhibák és burkolatok helyreállítása),
- Vízmérce rekonstrukciója,
- Távértelekő berendezés és kapcsolódó műszaki elemeinek kiépítése a műtárgyon.

2.3.4. A kettéválasztó töltésben lévő műtárgy cseréje, fejlesztése:

- A műtárgy teljes cseréje tervezett (a szivattyú aknákkal együtt)
- A Szelkői tározórész vízszintje csak innen észlelhető, ezért a vízállások távértelekésének kialakítása, távértelekő berendezés és kapcsolódó műszaki elemek kiépítése tervezett.

2.4. A meglévő tározón elvégzendő feladatok és földmunkák mennyisége:

Tározó neve	Tervezett beavatkozás leírása	Földmunka becsült mennyisége (m ³)
Nagyréti tározó	A tározótérből hidromechanizációs kotrással kerül kitermelésre a lerakódott 125.777 m ³ -nyi iszap. A kitermelt iszap zagykazettákba kerül elhelyezésre összesen 21,95 ha-nyi területen	125.777 m ³ iszap és 26.000 m ³ töltés

III. Tervezett új tározók kialakítása

1. Tótapai tározó

Tervezett tározó adatai:

Tározó neve	Tápláló vízfolyás		Térfogata	Felülete	Max. tározási szint	Átlagos vízmélység (becsült)	Zárógát hossza
	neve	szelv. szám. (km)	(millió m ³)	(km ²)	(mBf.)	(m)	(m)
Tótapai tározó	Érpataki-főfolyás	40+985	1,98	1,84	126	1,5	-

A tervezett tározón elvégzendő feladatok és földmunkák mennyisége:

Tározó neve	Tervezett beavatkozás leírása	Földmunka becsült mennyisége (m ³)
Tótapai tározó	A Tótapai tározó az Érpataki-főfolyás 38+730 és 41+200 szelvényei között található mélyfekvésű terület feltöltésével jönne létre. A terep adottságoknak köszönhetően zárótöltésre nincs szükség, azonban a meglévő létesítmények biztonsága okán szükséges oldaltöltések kialakítása 5225 m hosszban, az oldaltöltések szintje 126,50 mBf-i az 50 cm-es biztonsági magasság figyelembevételével. A tározóba befolyó további csatorna esetében a depónia magasztása szükséges addig a szakaszig ameddig a tározó hatása érvényesül. A tározó partélen kívül körbe stabilizált út kerül kialakításra 3 m szélességben + övárak. Így ezzel a területtel együtt az igénybevett terület nagysága 1,99 km ² .	43 890 m ³ töltés építés

A tervezett tározótér a Nyírség D-i részén, Geszteréd közigazgatási területén az Érpataki-főfolyás völgyében, a Tótapai-szivárgó torkolati szakaszán helyezkedik el. Átfolyásos rendszerű tározó, az Érpataki-főfolyáson épített duzzasztóval létesül. A tervezett tározótér környezetében, a tározó Ny-i oldalán lakóingatlanok találhatók.

2. Érpatak-Csűrűréti tározó

Tervezett tározó adatai:

Tározó neve	Tápláló vízfolyás		Térfogata	Felülete	Max. tározási szint	Átlagos vízmélység (becsült)	Zárógát hossza
	neve	szelv. szám. (km)	(millió m ³)	(km ²)	(mBf.)	(m)	(m)
Érpatak-Csűrűréti tározó	Érpataki-főfolyás	31+226	0,98	1,76	119,62	0,45	470

A tervezett tározón elvégzendő feladatok és földmunkák mennyisége:

Tározó neve	Tervezett beavatkozás leírása	Földmunka becsült mennyisége (m ³)
Érpatak-Csűrűréti tározó	Az Érpatak- Csűrűréti tározó a meglévő Érpataki vésztározó átalakításával jönne létre. A meglévő zárótöltés magasságilag igazodna az új állandó üzemi vízszint 50 cm-el megnövelt szintjéhez, így a zárótöltés szintje 120,12 mBf-i szintre épülne ki, mintegy 1416 m hosszban, ezenkívül még hat helyen szükséges töltés építése ugyanerre a 120,12 mBf-i szintre összesen 386 m hosszban. A tározóba befolyó többi csatorna esetében a depónia magasztása szükséges addig a szakaszig ameddig a tározó hatása érvényesül. A tározó partélen kívül körbe stabilizált út kerül kialakításra 3 m szélességben + övárak. Így ezzel a területtel együtt az igénybevett terület nagysága eléri a 2, 14 km ² -t.	17 494

A tározó a Nyírség és egyben Érpatak közigazgatási területének D-i részén, Csűrűréti néven ismert, jelenleg vésztározóként üzemelő tározótér az Érpataki-főfolyás völgyében található a 31+200 km szelvényben lévő duzzasztó zsilip fölött. A tározótér kialakításához szükséges még a völgyet lezáró gát és a Bökönyi (VIII./8.) mellékág balpartján további töltés szakaszok megépítése 496 m hosszban. Átfolyósos rendszerű tározó. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs.

IV. Medertározás

Tervezett medertározási helyszínek az Érpataki-főfolyáson:

Műtárgy jele	Műtárgy jellege	Tározási terület (ha)	Tározási térfogat (ezer m ³)	Duzzasztási szint
M-1	zsilip	2890 m; 2,02 ha	20,54	110,00 mBf
M-2	zsilip	1706 m; 1,02 ha	6,5975	109,70 mBf
M-3	zsilip	1093 m; 0,44 ha	1,445	110,70 mBf
M-4	zsilip	2593 m; 1,04 ha	5,57	116,30 mBf
M-5	zsilip	2152 m; 0,9 ha	28	122,30 mBf
M-26	zsilip	0,858 km	2,1	-

V. Helyi vízviSSzatartásra kijelölt területek

Az Érpataki-főfolyás projekt vízgyűjtőjén 27 db vízviSSzatartási területet érint.

VízviSSzatartásra kijelölt területek műszaki paraméterei az Érpataki-főfolyás vízgyűjtőjén:

Csatorna neve	Település	Elöntés területe (ha)	Műtárgy
Érpataki-főfolyás	Nyíregyháza	9,70	zsilip
Téglási (VIII/7) mellékág	Újfehértó	200,40	zsilip
Téglási (VIII/7) mellékág	Újfehértó	23,28	zsilip
VIII/4 mellékág	Újfehértó	16,00	zsilip
VIII/5 mellékág	Érpatak/Nyíregyháza	25,72	zsilip
Csűrűréti szivárgó	Érpatak	8,70	zsilip
Vörösréti szivárgó	Újfehértó	53,00	zsilip
Bökönyi (VIII/8) mellékág	Újfehértó	10,90	zsilip
Bökönyi (VIII/8) mellékág	Újfehértó	14,80	zsilip
Bökönyi (VIII/8) mellékág	Újfehértó, Bököny	20,60	zsilip
Bökönyi (VIII/8) mellékág	Bököny	18,00	zsilip
Bökönyi (VIII/8) mellékág	Hajdúhadház	315,90	zsilip
Micske-Nagygyelvási szivárgó	Bököny	15,60	zsilip
Micske-Nagygyelvási szivárgó	Geszteréd	21,80	zsilip
Mócsánkerti szivárgó	Nyíregyháza	22,9	zsilip
VIII/8-1-1 oldalág	Bököny	23,2	zsilip
VIII/8-1-1 oldalág	Bököny	19,74	zsilip
Tótapai szivárgó	Balkány	23	zsilip
Asszonylaposi szivárgó	Nyíregyháza	15	zsilip
Asszonylaposi szivárgó	Nyíregyháza	22	zsilip
Hadházi (VIII/7-2) oág.	Újfehértó	137,6	zsilip
Hadházi (VIII/7-2) oág.	Újfehértó	32,8	zsilip
Hadházi (VIII/7-2) oág.	Téglás	17,9	zsilip

Csatorna neve	Település	Elöntés területe (ha)	Műtárgy
Hadházi (VIII/7-2) oág.	Téglás	8,2	zsilip
VIII/8-1 oldalág	Újfehértó	150,1	zsilip
VIII/8-1 oldalág	Újfehértó	15,5	zsilip
VIII/8-1 oldalág	Bököny/Újfehértó	8	zsilip

A tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

- Kótaj
- Nyíregyháza
- Érpatak
- Újfehértó
- Geszteréd
- Balkány
- Bököny
- Téglás

Hajdú-Bihar vármegye:

- Hajdúhadház

Csak hatásterülettel érintett települések:

Hajdú-Bihar vármegye:

- Hajdúsámson

III.

A tevékenység végzésének feltételei

1. Általános előírások, bejelentési kötelezettségek

- 1.1. **A Főosztály az eljárás során megállapította, hogy a tervezett tevékenység engedélyezését kizáró ok merült fel, mivel a tervezett beruházás Nyíregyháza, Geszteréd, Bököny és Érpatak települések településrendezési eszközeivel, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar vármegyék Megyei Területrendezési tervével nincs, vagy csak részben van összhangban.**

A tervezett tevékenység és a településrendezési-, vármegyei területrendezési eszközök közötti összhangot meg kell teremteni, ez által a kizáró okot meg kell szüntetni a tervezett tevékenység kivitelezési munkáinak megkezdéséig. A munkaterület átadás-átvételéig igazolni szükséges - a környezetvédelmi hatóságra benyújtandó dokumentációval, jegyzői és főépítési nyilatkozattal, stb. - a tervezett tevékenység és a településrendezési- és vármegyei területrendezési eszközök közötti összhangot.

- 1.2. **Tisztázni kell Újfehértó és Balkány települések kapcsán a tervezett tevékenység összhangban van-e a településrendezési eszközökkel. Amennyiben nincs meg az összhang a tervezett tevékenység és a településrendezési eszközök között, az összhangot meg kell teremteni a tervezett kivitelezési tevékenység megkezdéséig.**
- 1.3. **A tervezett tevékenységet úgy kell megvalósítani, a létesítményt úgy kell üzemeltetni, hogy az mindenben megfeleljen a jelen engedélyben, valamint a vonatkozó hatályos jogszabályokban foglaltaknak.**
- 1.4. **Amennyiben a jelen engedély II. fejezetben szereplő engedélyezett tevékenység műtárgyainak műszaki paraméterei, száma és helye a továbbtervezés során módosulnak, és a változtatás**

miatt nem nő a tervezett tevékenység telepítésének, megvalósításának a jelen eljárásban bemutatott hatásterülete, a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül a környezethasználathoz szükséges más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve üzemeltetési engedélyezési eljárás kezdeményezhető. Ezen eljárás keretében be kell mutatni a változtatáshoz kapcsolódó környezeti hatásokat.

- 1.5. Az engedélyezéskor alapul vett körülmények jelentős megváltozását, tervezett jelentős megváltoztatását, továbbá az üzemeltető változását a környezethasználó köteles a Főosztály részére 15 napon belül írásban bejelenteni.
- 1.6. Az engedélyezett tevékenység, ill. az ahhoz szükséges építési előkészítési munkák megkezdésének időpontját a munkák megkezdését megelőző, legalább 8 nappal írásban be kell jelenteni a Főosztályhoz.
- 1.7. A kivitelezés, üzemeltetés és felhagyás során bekövetkező környezetszennyezés tényét haladéktalanul be kell jelenteni a Főosztály részére.
- 1.8. A beruházó jelen határozat átadásával köteles tájékoztatni a kivitelezőket és az üzemeltetőket a környezetvédelmi engedélyben szereplő kötelezettségekről.
- 1.9. A tervezett tevékenység/létesítmény felhagyására vonatkozó szándékot az üzemeltető a felhagyást megelőző 6 hónapon belül köteles bejelenteni a Főosztályra. A bejelentéshez állapotfelmérést kell mellékelni, amelynek tartalmaznia kell a tevékenység felhagyására, az esetleges károk felszámolására, az eredeti természetes állapot visszaállítására vonatkozó tervet.
- 1.10. Az engedély előírásaitól eltérően folytatott tevékenység esetén a Főosztály határozatban kötelezi a környezethasználót 200.000-500.000 forint bírság megfizetésére, az engedélyben rögzített feltételek betartására, valamint legfeljebb 6 hónapos határidővel intézkedési terv készítésére, vagy környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzésére.

2. Hulladékgazdálkodás

2.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 2.1.1. A tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést vagy környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, továbbá környezetkímélő ártalmatlanítását.
- 2.1.2. A hulladékgazdálkodási tevékenységet az emberi egészség veszélyeztetése és a környezet károsítása nélkül úgy kell végezni, hogy az ne jelentsen kockázatot a környezeti elemekre, ne okozzon lakosságot zavaró (határértéket meghaladó) zajt vagy bűzt, és ne befolyásolja hátrányosan a tájat, valamint a védett természeti és kulturális értékeket.

Aki olyan hulladékgazdálkodási tevékenységet végez, amely a tevékenység jellegéből fakadóan a környezeti elemekre, az emberi egészségre, a tájra, valamint a védett természeti és kulturális értékekre kockázatot jelent, gondoskodik arról, hogy a kockázatot a lehető legkisebbre csökkentse.

A hulladékokban rejlő anyag, energia hasznosítása érdekében törekedni kell a hulladék lehető legnagyobb arányú újrahasználatra való előkészítésére, újrafeldolgozására, valamint a nyersanyagok hulladékkal történő helyettesítésére.

- 2.1.3. A környezethasználó – mint hulladékbirtokos – a hulladék kezeléséről a hulladékkezelőnek, hulladék szállítónak, hulladék gyűjtőnek, hulladék közvetítőnek, hulladék kereskedőnek, hulladék közszolgáltatónak történő átadása útján köteles gondoskodni. Ha a hulladékbirtokos a hulladékot másnak átadja - a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében történő

átadás kivételével -, meg kell győződnie arról, hogy az átvevő az adott hulladék szállítására, közvetítésére, kereskedelmére, illetve kezelésére vonatkozó hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkezik, vagy az adott hulladékgazdálkodási tevékenység végzéséhez szükséges nyilvántartásba vétele megtörtént.

- 2.1.4. A környezethasználó a hulladékot a kezelésre történő elszállítás érdekében köteles elkülönítetten gyűjteni. Az elkülönítetten gyűjtött hulladékot más hulladékkal vagy eltérő tulajdonságokkal rendelkező más anyagokkal összekeverni tilos.
- 2.1.5. A környezethasználó a tevékenysége során telephelyenként és hulladéktípusonként képződő, másnak átadott hulladékról az adott telephelyen köteles nyilvántartást vezetni a vonatkozó jogszabály szerinti adattartalommal. A nyilvántartást úgy kell vezetni, hogy az alkalmas legyen arra, hogy annak alapján az adatszolgáltatási kötelezettség teljes körűen teljesíthető legyen, és a hatósági ellenőrzések során a telephelyi hulladékforgalom tételes nyomon követhetőségét biztosítsa.

A környezethasználó a nyilvántartást anyagmérleg alapján, hulladéktípusonként és technológiánként, naprakészen köteles vezetni.

A környezethasználó adatszolgáltatási kötelezettségét **a tárgyévet követő év március 1. napjáig** köteles teljesíteni, amennyiben a telephelyén a tárgyévben képződött és birtokolt hulladék összes mennyisége

- a) veszélyes hulladék esetén a 200 kg-ot,
- b) nem veszélyes hulladék esetén - a c) pont kivételével - a 2000 kg-ot,
- c) nem veszélyes építési-bontási hulladék esetén az 5000 kg-ot

meghaladja.

A környezethasználó az adatszolgáltatási kötelezettségének keletkezését a kötelezettség keletkezésétől számított 15 napon belül a telephelye szerint illetékes Főosztályhoz köteles bejelenteni.

Az adatszolgáltatás kizárólag elektronikus úton teljesíthető.

- 2.1.6. A külterületen lévő munkaterületeken a hulladékok elszállításáról napi rendszerességgel gondoskodni kell.
- 2.1.7. A kivitelezési munkák során keletkező építési-bontási hulladékok kezelését a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően kell végezni.

2.2. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 2.2.1. A beruházás előkészítése és megvalósítása során a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) és vonatkozó, hatályos végrehajtási rendeleteinek az előírásait be kell tartani.
- 2.2.2. Az előkészítő munkálatok és a kivitelezés során érintett területeken hulladékot tárolni, kizárólag a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően lehet.
- 2.2.3. Az elszállításra kerülő hulladék kizárólag olyan természetes-, vagy jogi személynek adható át, aki rendelkezik a szállításra vonatkozó hulladékgazdálkodási engedéllyel.
- 2.2.4. Hulladékgazdálkodási tevékenységet az emberi egészség veszélyeztetése és a környezet károsítása nélkül úgy kell végezni, hogy az ne jelentsen kockázatot a környezeti elemekre, ne okozzon lakosságot zavaró (határértéket meghaladó) zajt vagy bűzt, és ne befolyásolja hátrányosan a tájat, valamint a védett természeti és kulturális értékeket.
- 2.2.5. Hulladék rakodása során meg kell akadályozni a hulladékok elsodródását.
- 2.2.6. Az építési-bontási tevékenység során keletkező hulladékokat elkülönítetten kell gyűjteni mindaddig, amíg kezelőnek átadásra nem kerül.

- 2.2.7. A tevékenység során keletkezett hulladékokat be kell sorolni.
- 2.2.8. Az építési tevékenység befejezését követően az építtető nyilatkozzon a tényleges adatok birtokában a keletkezett építési hulladékok mennyiségéről.
- 2.2.9. A tevékenység során keletkezett hulladékokról nyilvántartást kell vezetni.
- 2.2.10. A hulladéktermelő az adatszolgáltatási kötelezettségének – a tevékenysége során keletkezett hulladékokról – évente a tárgyévet követő év március 1. napjáig tesz eleget, amennyiben a külön jogszabályban előírt feltételek teljesülnek.
- 2.2.11. A tevékenység végzése során keletkező hulladékok kezeléséről a törvényben meghatározottak szerint kell gondoskodni. Ha a hulladékbirtokos a hulladékot másnak átadja – a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében történő átadás kivételével –, meg kell győződnie arról, hogy az átvevő az adott hulladék szállítására, közvetítésére, kereskedelmére, illetve kezelésére vonatkozó hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkezik, vagy az adott hulladékgazdálkodási tevékenység végzéséhez szükséges nyilvántartásba vétele megtörtént.

3. Levegőtisztaság-védelem

3.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 3.1.1. Tilos a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.
- 3.1.2. A kivitelezés során felhasznált anyagok szállítását kiporzást és kiszóródást megakadályozó ideiglenes takarású konténerben, vagy e feltételeket biztosító célgéppel, szállítójárművel, levegőterhelést kizáró módon kell végezni.
- 3.1.3. Az építési munkálatokban csak olyan gépjárművek, munkagépek vehetnek részt, amelyek megfelelnek a mozgó pontforrásokra vonatkozó környezetvédelmi előírásoknak.
- 3.1.4. Az építés alatt a munkaterületet úgy kell kialakítani, működtetni, hogy a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe, ennek érdekében a jelentős porszennyezéssel járó tevékenységek végzésénél a porszennyezést locsolással szükséges csökkenteni.
- 3.1.5. A szabadban végzett anyagátárolást úgy kell kialakítani, hogy abból a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe.
- 3.1.6. A légszennyezettség kialakulásának megelőzése érdekében
- száraz időszakban a kiporzásra hajlamos felületek (munkaterületek és szállítási útvonalak) nedvesítéséről gondoskodni kell,
 - a kiporzásra hajlamos földanyagot szállítás közben le kell takarni,
 - anyagszállítás során - lehetőség szerint - a településeket, településrészeket elkerülő utakat kell igénybe venni.
- Az előzőeket a munkát végző cégek felé a munkaleírás során rögzíteni kell.

3.2. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 3.2.1. Helyhez kötött légszennyező pontforrás csak a területi környezetvédelmi hatóság által kiadott végleges légszennyező pontforrás létesítési, működési engedély birtokában létesíthető és üzemeltethető.
- 3.2.2. A munkálatok végzése során keletkező hulladékok nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése tilos.
- 3.2.3. Az építési tevékenységekkel kapcsolatos szállítások esetén a fuvarozó köteles gondoskodni arról megfelelő intézkedés megtételével (takarás, csomagolás stb.), hogy a szállított anyag levegőterhelést ne okozzon.

- 3.2.4. Az építési tevékenységek végzése során az elérhető legjobb technika alkalmazásával meg kell akadályozni az építési területtel szomszédos ingatlanok diffúz porterhelését.

4. Zaj- és rezgésvédelem

4.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 4.1.1. Kivitelezési munka kizárólag nappali időszakban (06:00-22:00 óra között) végezhető.
- 4.1.2. A kivitelező a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket az építőipari tevékenység ideje alatt köteles betartani.
- 4.1.3. Az építési tevékenységhez kapcsolódó szállítási útvonalakat úgy kell megtervezni, hogy csak a szükséges mértékben érintsen zajtól védendő területeket.
- 4.1.4. Azokon a helyszíneken, ahol az építési, kivitelezési tevékenységből származó zajterhelési határérték túllépés valószínűsíthető, és műszaki vagy munkaszervezési intézkedésekkel határértékre nem csökkenthető, akkor a kivitelező köteles felmentést kérni a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól.
- 4.1.5. Zajterhelési határérték túllépéssel érintett munkafázisok kizárólag a környezetvédelmi hatóság által kiadott zajterhelési határérték alóli felmentés birtokában kezdhetők meg. A felmentésre irányuló kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit. A kérelmet a munkák megkezdése előtt legalább 60 nappal kell benyújtani a környezetvédelmi hatóság felé.

4.2. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 4.2.1. Az elérhető legjobb technika alkalmazása mellett munkaszervezéssel és a technológiai fegyelem betartásával biztosítani kell, hogy a létesítés és az üzemelés során a jogszabályi határértékek maradéktalan teljesülésén túlmenően, az érintett környezetet a lehető legkisebb mértékben zavarja.
- 4.2.2. Amennyiben az egyes időszakokra a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető, a kivitelező felmentést kell, hogy kérjen a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi, természetvédelmi és hulladékgazdálkodási hatóságtól. A kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit.
- 4.2.3. A környezetvédelmi hatóság felhívja a figyelmet, hogy környezetet zavaró, káros zajterhelés kialakulása esetén az engedélyes utólag is kötelezhető környezetvédelmi célú műszaki megoldás, vagy intézkedés megtételére.

5. Természet- és tájvédelem

5.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 5.1.1. A kivitelezési munkák megkezdése előtt legalább 8 nappal a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot (*a továbbiakban: Igazgatóság*) az illetékes természetvédelmi őrt (Barna Péter – 0630/205-6372), valamint az illetékes természetvédelmi hatóságot írásban értesíteni kell! Munkavégzés csak a természetvédelmi őrral előzetesen egyeztetve történhet, melyet hitelt érdemlően igazolni kell (jegyzőkönyvvel, vagy az őri napló egyeztetésről szóló bejegyzésével).
- 5.1.2. A védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén egyeztetni szükséges az Igazgatósággal.

- 5.1.3. Az ex lege védett természeti területeket és Natura 2000 területeket érintő kotrási, vagy egyéb munkálatok esetén előzetesen fel kell venni a kapcsolatot az Igazgatósággal szakfelügyelet biztosítása céljából!
- 5.1.4. Fakivágás, növényzetirtás fészkelési időszakon kívül (július 31. - március 15. között) végezhető, az esetlegesen előforduló időszakos, őshonos faegyedeket meg kell kímélni. Fészkelési és vegetációs időszakban történő munkavégzés (március 15. – július 31.) kizárólag az illetékes természetvédelmi őrral egyeztetett módon történhet, melyet a természetvédelmi őri jegyzőkönyvben, vagy az őri napló egyeztetéséről szóló bejegyzésében rögzít!
- 5.1.5. A fakitermelés által érintett időszak (1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű), őshonos faegyedek alkotta, vagy ilyen egyedeket is tartalmazó fás élőhelyeken (lásd az 1. sz. melléklet ábráit és táblázatát) az érintett területen esetleg szálláshelyet foglaló odúlakó denevérfajok védelme érdekében a fakitermelést augusztus 15. és október 31. között elvégezni, így elkerülhető a denevérek szükségtelen pusztulása. Amennyiben a javasolt időszakon túlnyúlóan végezhető csak el a fakivágás vagy a fakivágások maradék része, akkor javasoljuk, hogy a munkálatokat legkésőbb március 1-ig fejezzék be, valamint az ebben az időszakban végzett fakivágások előtt az egyes 1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű faegyedeket szakértő vizsgálja át, annak megítélése szempontjából, hogy van-e potenciális denevérbúvóhely az adott fában; mivel nem minden odú detektálható egyértelműen egy ilyen átvizsgálás során, minden, a földfelszíntől számított 1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű fa kivágását javasolt úgy kivitelezni, hogy a fa ledöntését követően legalább egy éjszaka teljen el a törzs feldarabolása és elszállítása előtt.
- 5.1.6. A kotrási és a deponálási munkálatokat a kivitelezés időszakában vízzel borított vagy a kivitelezést megelőző időszakban tartósan vízzel borított meder- és zagytérszakaszok esetében július 31. – október 15. között végezhetők. Hosszú ideig (legalább 1 hónap) száraz állapotban lévő, tartós vízborítással nem jellemezhető mederszakaszok esetében az időbeli korlátozás nem indokolt. Az időbeli korlátokat az adott év hidrometeorológiai viszonyai alapján a területileg illetékes természetvédelmi kezelő szakembereivel közös terepbejárás keretében kell meghatározni! Munkavégzés kizárólag az illetékes természetvédelmi őrral egyeztetett módon történhet, melyet a természetvédelmi őri jegyzőkönyvben, vagy az őri napló egyeztetéséről szóló bejegyzésében rögzít!
- 5.1.7. A csatornák kotrása csak olyan szakaszokon végezhető el, ahol – figyelembe véve a vízviszatarítások hatását is – a mértékadó belvízhozam elvezetéséhez szükséges mederszelvény nem áll rendelkezésre. Ezen mederszakaszok a tervezés során kerüljenek meghatározásra. A túlkotort szakaszokon további kotrás nem történhet, azonban a lefolyást akadályozó növényzet eltávolítása (kaszálás, illetve cserje, bozót irtása, egyes fák, tuskók kiszedése) a természetvédelmi kezelővel és a vízügyi kezelővel egyeztetett mértékben elvégezhető.
- 5.1.8. A kotrással érintett munkálatok során Natura 2000 és/vagy ex lege védett területek esetén amennyiben elengedhetetlen fontosságú a kotrás, az kizárólag a csatorna egyik oldalán történhet.
- 5.1.9. A rekonstrukciós kotrásokat megelőzően vagy azzal egyidejűleg a vízviszatarító műtárgyakat is meg kell építeni, elkerülendő, hogy a kotrás következményeképpen csak a vízelvezetés hatékonysága javuljon a projektcélként megfogalmazott vízviszatarítás nélkül. Vízpótlással érintett csatornák kotrása a fentiekben túl a projekt keretében csak a vízpótlás megvalósulását követően végezhető el.
- 5.1.10. A vízjogi engedélyes tervnek tartalmaznia kell a kotrással érintett csatornaszakaszok kezdő- és végpontjait, a csatornaszakaszok átnézetes térkép(ek)en való ábrázolását és digitális állományait .shp formátumban, továbbá a kotrás szükségességét alátámasztó műszaki

adatokat és információkat (pl.: nyilvántartott fenékszint, feliszapolódás mértéke, aktuális és nyilvántartott vízszállító kapacitás stb.).

- 5.1.11. A vízjogi engedélyes terv előző előírásban foglaltakat tartalmazó részeit a vízjogi engedély iránti kérelemmel egyidejűleg meg kell küldeni a Főosztály és az Igazgatóság részére.
- 5.1.12. A vízpótlási útvonalon kívül eső csatornákon tervezett vízviszatarításokat olyan, fix küszöbvel is rendelkező műtárgyakkal (pl. a műszaki leírásban szereplő fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal) kell megtervezni, amelyek biztosítják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízviszatarítást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is. A vízpótló útvonalba - különösen a főcsatornára és jelentősebb mellékcsatornákra - tervezett műtárgyak fix küszöb nélkül tervezhetők a belvízvédelmi funkciót biztosítandó. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintjét úgy kell beállítani, a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízviszatarítást biztosítsák. A billenőtáblák nyitása kizárólag belvízvédelmi készültség elrendelése esetén történhet meg, és kizárólag a készültség idején tartható fenn, azt követően haladéktalanul vissza kell állítani a vízviszatarítási szintre. A vízviszatarítási területek és az új tározók esetleges hirtelen leürülésükkel a kétéltű- és hullófajok és a fészkelő madárfajok egyedeire veszélyt jelentenek. A műtárgyak állítószerkezetén olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, ami biztosítja, hogy a műtárgyak nyitása illetéktelenek által a lehető legkevesébb legyen lehetséges.
- 5.1.13. A rendelkező részben feltüntetett, illetve a Hatástanulmányban szereplő műtárgyak helyétől, számától eltérni kizárólag abban az esetben lehet, ha a létesítési engedélyes szintű tervezés során feltárt műszaki problémák miatt elengedhetetlen, vagy ha a projekt elvárt céljainak megvalósítását segíti. **A Hatástanulmányban feltüntetett vízviszatarító műtárgyak számától összességében eltérni csak pozitív irányban lehet.** A Hatástanulmánytól való eltérést és annak indokait a vízjogi engedélyes tervben fel kell tüntetni és indokolni kell.
- 5.1.14. **A vizes élőhelyek esetében a vízháztartás javítása érdekében a tiszai eredetű víz kivezetést csak hosszan tartó teljesen száraz állapot okozta kedvezőtlen irányú állapotváltozás hatásainak eseti enyhítésére, a természetvédelmi kezelő kifejezett kérésére, a tiszai vízpótlás hatásainak monitorozása mellett engedélyezett megvalósítani!** Ezen élőhelyeknél a helyben keletkezett és az élőhelyen összegyűlő csapadékvizek minél nagyobb arányú visszatarítására kell alapozni a kiviteli tevékenységet!
- 5.1.15. Az újonnan létesítendő burkolt medrű csatornaszakaszok esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő állatok meghatározott távokénti kimenekülésének biztosításáról (rámpa, kijáró, kiöblösödés, stb.)
- 5.1.16. **A tervezett új létesítésű állandó tározók esetében az ökológiai vízmennyiséget a mederben vissza kell tartani!** Ez az a vízszint, aminél a tervezett tározóban tapasztalható felszíni vízborítás területi kiterjedése az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a. Amennyiben a tározóban a tározott vízmennyiség az ökológiai vízmennyiségre csökken, a tározóból tilos mindennemű vízkivétel, egészen addig, amíg a vízszint mértéke az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a felé nem realizálódik. Ezen intézkedés betartása alól kivételt kizárólag a tározóhoz képest alvízi vízfolyás-szakaszon jelentkező, a természetvédelmi kezelő által kért – természetvédelmi szempontból kiemelt értéket képező élőhelyet érintő – ökológiai vízigény kielégítése képezhet.
- 5.1.17. **A Simai-Szilasi összekötő csatorna építésének időzítése az Újfehértói-gyepek (HUHN20106) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen belül kizárólag a madarak fészkelési időszakán kívül, azaz július 31. – március 15. között végezhető el a fészkelőmadarak megóvása érdekében!**

- 5.1.18. A Vörösréti-szivárgó esetében [a parlagi sas (*Aquila heliaca*) fészkelőhelye miatt] a 21.7045, 47.7794 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében, a Micske-Nagygyelvasi szivárgó esetében [a kerecsensólyom (*Falco cherrug*) fészkelőhelye miatt] a 21.7464, 47.7752 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében, illetve a VIII/4 mellékág esetében [a réti sas (*Haliaeetus albicilla*) fészkelőhelye miatt] a 21.6961,47.8458 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében a csatornarekonstrukciós, és a műtárgyakat érintő munkálatok csak egy megadott időszakban végezhetők. A három faj esetében a munkavégzésre alkalmas időszakok különböznek:
- A parlagi sas (*Aquila heliaca*) esetében a 21.7045, 47.7794 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében (Vörösréti-szivárgó) augusztus 15. és február 1. között,
 - A kerecsensólyom (*Falco cherrug*) esetében a 21.7464, 47.7752 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében (Micske-Nagygyelvasi szivárgó) július 15. és február 15. között,
 - A réti sas (*Haliaeetus albicilla*) esetében a 21.6961,47.8458 WGS84 koordináták 400 méteres körzetében (VIII/4 mellékág) július 15. és december 01. között.
- 5.1.19. Mivel a javasolt időbeli korlátozás időtartama függ az adott év meteorológiai és költési viszonyaitól is, ezért a kivitelezés megkezdése előtt a területileg illetékes természetvédelmi őrral egyeztetni szükséges. A kivitelezés fent meghatározott időbeli korlátoktól eltérő megvalósulásához az illetékes természetvédelmi őrral írásbeli hozzájárulása szükséges. Továbbá, amennyiben az adott évben a kivitelezés 400 méteres körzetében vagy a megközelítési útvonalak mentén fokozottan védett és emberi zavarásra kifejezetten érzékeny madárfaj jelentősen érintetté válik a beruházással, úgy a természetvédelmi kezelő minden esetben eseti korlátozásokat ír elő.
- 5.1.20. A Téglási (VIII/7) mellékág a HUHN20106 Újfehértói-gyepes kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen áthaladó szakaszán tilos a gyökérszúrás kotrás végrehajtása a 2+260-4+600 szelvények között. A kotrás helyett kizárólag a csatorna tisztítása, valamint a lefolyási akadályt képző mederben lévő cserjék, bozót esetleg fák irtása engedélyezett!
- 5.1.21. Az új állandó vizű Érpataki–Csűrűréti és a Tótapai tározók esetén kötelező egy-egy kíméleti terület kialakítása az 1. sz. melléklet 6., 7. ábrái és 2., 3. táblázatokban bemutatott sarokpontok szerint a területen található védett növényfajok és szárazföldi csigák állományainak védelme érdekében. A kíméleti területeket a lehető legkisebb helyfoglalású földtöltéssel kell leválasztani a tervezett tározók állandó víztározással érintett területétől, amelyet úgy kell kialakítani, hogy a kíméleti területek felszíni elöntés útján nem, csak csapadékvízből és talajvízen keresztül jussanak vízpótláshoz. Ezen kíméleti területeket a tervezett tározók részeként kell tekinteni és a vízháztartási viszonyoktól függően kaszálással vagy legeltetéssel kezelni.
- 5.1.22. A Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) mederrekonstrukciója során csak a déli tőegység kotrása engedélyezett! A déli tőegység kotrása csak a nyílt mederfelületeket érintheti. A déli tőegység szegélyzónájában található emerz mocsári növényzettel borított mederrészeket kíméleti területként kell kezelni, azokat a kotrás és a deponálás nem érintheti.
- 5.1.23. Amennyiben az Oláhréti-tározó kotrása a tározó leengedésével tervezett, abban az esetben a munkavégzést legalább 2 ütemre kell megtervezni!
- 5.1.24. A „6440 – Folyóvölgyek Cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei” közösségi jelentőségű Natura 2000 élőhely védelme érdekében a zagyelhelyezési munkálatokat a Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) DK-i és az Oláhréti-tározó DNy-i részén található mocsárréti élőhelyek (lásd 1. sz. melléklet 9. ábra - 117. folt, 10. ábra - 60. folt) kímélete mellett kell

megvalósítani. A Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) mocsárrétje (1. sz. melléklet 9. ábra - 117. foltszám) a kiskészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) 52 töves állományának élőhelye is egyben, valamint a nádas része időszakosan gémtelepként is funkcionál. Ezen területeket a jelelő élőhely és a védett és jelölő fajok védelme érdekében a zagytérrel le kell választani és zagylhelyezés céljából nem használható fel, kíméleti területekké kell nyilvánítani!

- 5.1.25. Az Érpataki-főfolyáson történő a kotrási munkálatok tervezése előtt minden esetben szükséges az illetékes természetvédelmi örrrel egyeztetni. A 31+500 – 50+160 szelvények között tervezett szelvénybővítés során a biztosítani kell a csatorna 80%-os mederteltségét és a +50 cm magassági biztonság kialakítását! Az Érpataki-főfolyás kotrással érintett szakaszain 3-4 részletben, összesen legalább 3000 méter kíméleti szakaszt kell kijelölni a természetvédelmi örrrel együttesen, a szelvénybővítéssel érintett szakasz kivételével.
- 5.1.26. Az Érpataki-főfolyás a HUN20109 Sóstói-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület mellett húzódó 750 m hosszú szakaszán a térség vízvisszapótlását kell elsődlegesen biztosítani! Kotrás esetén a kikotort iszapmennyiséget a jobb partra tilos deponálni, erre kizárólag a csatorna bal partja használható!
- 5.1.27. Az alábbiakban felsorolt, vízpótlással nem érintett forrásági csatorna-szakaszokon tilos csatornarekonstrukciós munkálatok végzése:
- Hadházi (VIII/7-2) oldalág legfelső, 2000 m hosszú végági jellegű csatornaszakasza a 14+11 – 12+400 szelvények között.
 - Vörösréti-szivárgó Natura 2000 és ex lege védett szikes tó teljes hossza, kb. 3000 m hosszú végági jellegű csatornaszakasza. Kivételt képez - tehát elkerülhetetlen a kotrás - a 0+000 – 0+500 szelvény között.
 - A VIII/6 mellékág 160 m hosszú végági jellegű szakasza az Árenda-föld rétek ex lege védett lápterületen húzódik keresztül, ahol a 0+517 – 0+395 szelvény között tiltott a kotrás.
 - Mócsánkerti-szivárgó 2+630 – 1+500 szelvény között.
 - Csűrűréti szivárgó legfelső 375 m hosszú üde, mocsárréten áthaladó végági jellegű szakasza a 2+672 – 2+400 szelvény között.
 - A VIII/8-1 oldalág ex lege lápon végighúzódnak legfelső 260 m hosszú végági jellegű szakasza a 4+038 – 3+800 szelvény között.
 - -A Micske-Nagygyéyi szivárgó üde mocsárréten - a Perjés-dűlő rétjénél - keresztül húzódó legfelső 900 m hosszú végági jellegű szakasza a 3+711 – 3+167 szelvény között.
 - Ramosovszki szivárgó ex lege lápos élőhelyen végighúzódnak teljes, 500 m hosszú végági jellegű szakasza.
- 5.1.28. Az Újfehértól-gyepes Natura 2000 területen áthaladó Simai-Szilasi összekötő csatorna a Szilasi-szivárgó meghosszabbításaként a Simai-főfolyásba továbbítja a vizet, így a Szilasi-csatornát a lehető legnagyobb tartóssággal legalább 80%-os mederteltséggel kell üzemeltetni. Amennyiben a Szilasi-csatornában a vízszint az 50%-os mederteltségnek megfelelő szint alá csökken, a Simai-főfolyás felé történő vízpótlást, vízáradást le kell állítani! Az aktuális munkálatok előtt egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel a védett pompás sisakos

kosbor állományai kapcsán. A védett faj állományának megóvása érdekében a HNPI további intézkedéseket, korlátozásokat írhat elő.

- 5.1.29. A kotrási munkálatokkal érintett **VIII/8-1-1 oldalág Bökönyi Közös-legelő Natura 2000 területtel határos szakaszán** a 4+470 – 5+200 km szelvények között a bal partról kell a kotrást elvégezni, és a kikotort anyagot is a bal parton kell elhelyezni.
- 5.1.30. **A Téglási (VIII/7) mellékág Újfehértói gyepek Natura 2000** területen áthaladó szakaszon tilos a kotrás a 2+260-4+600 szelvények között. A csatorna tisztítása és azon cserjék, fák irtását kell elvégezni, amelyek lefolyási akadályt képezhetnek.
- 5.1.31. **A Tótapai-tározónál** a munkálatok előtt egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel a védett *Vertigo ssp.* és a védett *Truncatellina costulata* szárazföldi csigafajok állományai kapcsán.
- 5.1.32. **Az Újfehértói-gyepek Natura 2000 terület mellett lévő ex lege védett Kisnyílasi szivárgónál** az munkálatok előtt egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel a védett pompás sisakos kosbor állományai kapcsán. A védett faj állományának megóvása érdekében a HNPI további intézkedéseket, korlátozásokat írhat elő.
- 5.1.33. **Az Érpataki-főfolyáson és a HUN20109 Sóstói-erdő Natura 2000 terület mellett kezdődő** munkálatok előtt egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel a védett mocsári teknős és a védett hód állományai kapcsán. A védett fajok állományainak megóvása érdekében a HNPI további intézkedéseket, korlátozásokat írhat elő.
- 5.1.34. A magasabb rendű növényzet eltávolításával járó terület előkészítési munkafolyamatok területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani!
- 5.1.35. Amennyiben olyan fák kivágásra kerül sor, ahol természetes odú található, akkor a kivágás előtt meg kell győződni arról, hogy az odú lakatlan.
- 5.1.36. A munkaterületet, különös tekintettel a kíméleti területekre, jól láthatóan ki kell jelölni, a környező ex lege védett és Natura 2000 gyepterületek járművel történő felsértése, taposása, illetve egyéb módon való károsítása tilos!
- 5.1.37. A kivitelezéssel kapcsolatosan felvonulásra, közlekedésre, munkavégzésre, iszapelhelyezésre alapvetően a meglévő utak, illetve a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2.§ (3) bekezdésében meghatározott szélességű parti sávok használhatók. A kivitelezést megelőzően organizációs tervet kell készíteni, melyet a természetvédelmi kezelővel egyeztetni kell. Az organizációs tervben fel kell tüntetni a meglévő utakon és parti sávokon kívül mindazon területeket, amelyeket a kivitelezés során megközelítésre, felvonulásra, deponálásra vagy egyéb más célra használni terveznek. A természetvédelmi kezelővel egyeztetett véglegesített organizációs tervet a Főosztály részére meg kell küldeni.
- 5.1.38. A kitermelt anyagot a kezelői sávban úgy lehet deponálni, hogy a gyommentesítő kaszálást el lehessen végezni. A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani!
- 5.1.39. A bolygatott területeken és azok környezetében a gyommentesítésről mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással (pontos, cseppmentes és célirányos vegyszer-kijuttatás) gondoskodni kell, ezen technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos! Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok (pl. gyalogakác, amerikai köris) megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell a munkálatokkal érintett területek teljes szakaszán és közvetlen környezetében.
- 5.1.40. A kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően szinte állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és fokozottan védett fajhoz tartozó egyednek élőhelyt biztosító csatornaszakaszok esetében:

- A kotrást csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz még a csatorna fölött folyék ki belőle.
 - A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kétéltűek és hüllők mederbe történő visszajuttatásáról. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kímélettel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb egyedek juthatnak a felszínre.
 - A mentési munkálatokhoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani min. 2 főt a mentés megvalósításához.
 - Kotrási munkálatok csak akkor végezhetőek, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik.
 - Kotrási munkálatok során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kiérkezésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatokat azonnali hatállyal felfüggesztheti.
- 5.1.41. Az építés során ügyelni kell arra, hogy a megnyitott földárkok (pl.: alapzat) a lehető legrövidebb ideig maradjanak nyitva, így elkerülhető, hogy azokba védett kétéltűek, hüllők hulljanak bele. Amennyiben ez mégis előfordulna, azokat a betemetés, betonozás előtt el kell távolítani.
- 5.1.42. A konkrét kivitelezési munkálatok és minden egyes új munkafázis előtt az Igazgatóság szakembereivel egyeztetés szükséges, emellett természetvédelmi érdekből szakfelügyelet jelenléte indokolt!
- 5.1.43. A kivitelezés során védett élőlény egyedének, illetve állományának veszélyeztetése esetén a munkálatokat le kell állítani és haladéktalanul értesíteni kell az illetékes természetvédelmi őrt, aki a helyszínen a természeti értékek védelme érdekében a munkálatokat felfüggesztheti, valamint a természetvédelmi hatóság útján további korlátozásokat tehet.
- 5.1.44. A munkálatok csak az illetékes természetvédelmi őrről történő konzultációt követően kezdődhetnek abban az esetben, ha a bemért területeken az aktuális állapotban nem állapítható meg természetvédelmi szempontból védendő faj vagy érték. A kiviteli szintű tervezési fázisban készíteni kell - természetvédelmi kezelő bevonásával - egy áttelepítési tervet azokra a védett növény egyedekre vonatkozóan, amelyek a tervezett beavatkozások során közvetlenül érintettek az építési, kivitelezési tevékenységek által!

5.2. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

Természetvédelmi szempontból a benyújtott dokumentáció alapján a tervezett beruházás megvalósítását a természeti környezet és az élővilág szempontjából nézve - a lentebb felsorolt előírások betartása esetén - elviselhetőnek tartja, azokra jelentős hatást nem gyakorol.

- 5.2.1. A kivitelezési és az üzemeltetés során végzendő munkálatok megkezdése előtt 5 nappal értesíteni kell a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: Igazgatóság) területileg illetékes természetvédelmi őrét (Pompola Krisztián, tel.: +3630-693-6015)

- 5.2.2. Bárminemű munkavégzés kizárólag a természetvédelmi őrrrel előre egyeztetett módon hajtható végre, aki a munkavégzést az aktuális természetvédelmi helyzethez igazodva a hatóság útján korlátozhatja.
- 5.2.3. A munkálatok során védett élőlény egyedének, illetve állományának veszélyeztetése esetén az egyed vagy állomány környezetében a munkálatokat fel kell függeszteni, és haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes természetvédelmi őrt.
- 5.2.4. A védett és/vagy Natura 2000 hálózat részét képező területek esetében a kotrási munkálatok és fakivágások, cserjeirtások a véglegessé vált természetvédelmi engedélyek birtokában végezhetők.
- 5.2.5. A csatornakotrás és a csatornák üzemeltetéséhez kapcsolódó munkálatok kizárólag vegetációs és fészkelési időn kívül illetve veremelési időn kívül történhetnek.
- 5.2.6. A kivitelezési munkálatokhoz kapcsolódó fakivágások és cserjeirtások vegetációs és fészkelési időszakon kívül végezhetők.
- 5.2.7. A kotrógép mellett folyamatosan biztosítani kell legalább 1 fő jelenlétét, aki a kikotort iszappal partra kerülő vízi gerinces fajok egyedeit visszahelyezi a csatornába.
- 5.2.8. Az erdészeti munkákat, a természetvédelmi értékek zavarásának, illetve károsításának elkerülése érdekében, vegetációs és fészkelési időszakon kívül kell végezni.
- 5.2.9. A munkálatok során az esetlegesen gödrökbe, munkaárkokba kerülő állatfajok (hüllők, kétélűek, kisemlősök) egyedeinek kíméletes kimentéséről és zavarásmentes élőhelyre történő szállításáról a munkálatok során a betemetés, mederburkolatok kialakítása előtt gondoskodni kell.
- 5.2.10. A területen folytatott tevékenység semmilyen káros hatással nem lehet a környező védett és Natura 2000 hálózat részét képező területekre, azokon deponálás gépek felvonulása nem megengedett.
- 5.2.11. A védett és/vagy Natura 2000 hálózat részét képező területeket érintő munkálatok során az igénybevett területet az indokolt szükségleteknek megfelelően a lehető legkisebbre kell korlátozni.
- 5.2.12. Depóniát a kivitelezők csak az érintett helyrajzi szám területén, a természetvédelmi őrről kijelölt részen helyezhetnek el, és azt onnan a lehető leghamarabb el kell távolítani.
- 5.2.13. A tervezett beruházás megvalósítása kapcsán esetlegesen szükséges állandó és ideiglenes külső világítási rendszerek (pl. műtárgyak megvilágítása, felvonulási, deponálási területek kivilágítása) az alábbiaknak megfelelően alakíthatóak ki:
- 5.2.13.1. Teljesen ernyőzött, a horizont alá 3-4 fokkal takart síkburás lámpák alkalmazhatóak, olyan módon felszerelve, hogy az a horizont síkja fölé, illetve a megvilágítandó területen kívülre ne világítson,
- 5.2.13.2. A területen külső világítás kialakítása során az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 54. § (2) bekezdésében foglaltakat be kell tartani.

6. Földtani közeg védelme

6.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 6.1.1. Az építési és üzemeltetési tevékenység nem okozhatja a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotát a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. és 3. számú mellékletében szereplő szennyezőanyagok és határértékek tekintetében.

- 6.1.2. Az építési munkák és az engedélyezett tevékenység végzése során csak megfelelő műszaki állapotú járművek, munkagépek és egyéb eszközök használhatók. A földtani közeg szennyezésének elkerülése érdekében a járművek, munkagépek és eszközök rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. A járművek, a munkagépek, és egyéb eszközök esetleges javítása, szervizelése, karbantartása csak szakműhelyben végezhető.
- 6.1.3. A létesítés során a munkagépek esetleges tankolását szolgáló helyszínt megfelelő méretű (térfogat és alapterület), folyadékzáró kármentővel kell ellátni. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyezőanyagok (pl. üzemanyag) tárolása csak a legszükségesebb mennyiségben, valamint megfelelő műszaki védelem és -intézkedések mellett történhet.
- 6.1.4. A földművekbe csak szennyezetlen földtani közeg építhető be.
- 6.1.5. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyező anyagok tárolását, gyűjtését és átadását/elhelyezését a földtani közeg szennyezését kizáró módon kell végezni.
- 6.1.6. Amennyiben az építés/bontás, valamint az üzemeltetés vagy felhagyás során szennyezett földtani közeget találnak, úgy arról a területi környezetvédelmi hatóságot, valamint a területi vízügyi és vízvédelmi hatóságot haladéktalanul tájékoztatni kell. Szennyezett földtani közeg deponálása (átmenetileg is) csak műszaki védelem mellett végezhető.
- 6.1.7. Az okozott, vagy havária jellegű szennyezést, károsodást haladéktalanul be kell jelenteni a területi környezetvédelmi hatóságnak, azonnal gondoskodva a szennyező tevékenység befejezéséről és a kárenyhítés megkezdéséről.
- 6.1.8. A benyújtott környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó előírásait és javaslatait a tervezés, a megvalósítás és az üzemeltetés során figyelembe kell venni, illetve be kell tartani.

6.2. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal előírásai:

- 6.2.1. Az építési és üzemeltetési tevékenység nem okozhatja a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotát a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. és 3. számú mellékletében szereplő szennyezőanyagok és határértékek tekintetében.
- 6.2.2. Az építési munkák és az engedélyezett tevékenység végzése során csak megfelelő műszaki állapotú járművek, munkagépek és egyéb eszközök használhatók. A földtani közeg szennyezésének elkerülése érdekében a járművek, munkagépek és eszközök rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. A járművek, a munkagépek, és egyéb eszközök esetleges javítása, szervizelése, karbantartása csak szakműhelyben végezhető.
- 6.2.3. A létesítés során a munkagépek esetleges tankolását szolgáló helyszínt megfelelő méretű (térfogat és alapterület), folyadékzáró kármentővel kell ellátni. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyezőanyagok (pl. üzemanyag) tárolása csak a legszükségesebb mennyiségben, valamint megfelelő műszaki védelem és -intézkedések mellett történhet.
- 6.2.4. A munkagépek meghibásodásával kapcsolatos havária esetére az elfolyt olaj felitítása érdekében a területen olajfelitató anyagokat (homok, rongy) kell tartani.
- 6.2.5. A földművekbe csak szennyezetlen földtani közeg építhető be.
- 6.2.6. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyező anyagok tárolását, gyűjtését és átadását/elhelyezését a földtani közeg szennyezését kizáró módon kell végezni.
- 6.2.7. Amennyiben az építés/bontás, valamint az üzemeltetés vagy felhagyás során szennyezett földtani közeget találnak, úgy arról a területi környezetvédelmi hatóságot, valamint a területi vízügyi és vízvédelmi hatóságot haladéktalanul tájékoztatni kell. Szennyezett földtani közeg deponálása (átmenetileg is) csak műszaki védelem mellett végezhető.

- 6.2.8. Az okozott, vagy havária jellegű szennyezést, károsodást haladéktalanul be kell jelenteni a területi környezetvédelmi hatóságnak, azonnal gondoskodva a szennyező tevékenység befejezéséről és a kárenyhítés megkezdéséről.
- 6.2.9. A benyújtott környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó előírásait és javaslatait a tervezés, a megvalósítás és az üzemeltetés során figyelembe kell venni.

7. Szakhatósági előírások

7.1. A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat 35000/1363-4/2023. ált. számon módosított 35000/1363-2/2023. ált. számú szakhatósági állásfoglalása alapján:

- 7.1.1. A tárgyi projekt keretében tervezett vízjogi engedélyköteles létesítmények megvalósításához vízjogi létesítési engedély, majd az alapján megépített vízellátási létesítmények használatbavételéhez vízjogi üzemeltetési engedély beszerzése szükséges.
- 7.1.2. A munkagépek karbantartása a munkaterületeken nem végezhető az, csak az erre kijelölt telephelyen történhet. A hibaelhárítás miatti szerelési munkálatok csak a legszükségesebbekre korlátozódhatnak, melyet csak kármentő tálca alkalmazásával lehet folytatni.
- 7.1.3. A gépek üzemanyaggal való feltöltése csak az erre kijelölt telephelyen történhet kármentő tálca alkalmazásával.
- 7.1.4. A földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kijutó bármilyen szennyező anyagot a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának szabályai alapján és szerint haladéktalanul és maradéktalanul el kell távolítani, valamint a szükséges környezetkárosodást megelőző intézkedéseket meg kell tenni.
- 7.1.5. A szennyező anyag földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kerüléséről, a megtett intézkedésekről a területi vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.
- 7.1.6. A vízbázis védőterületek közelében történő építési munkák során fokozott körültekintéssel kell eljárni, különös figyelemmel a sérülékeny földtani helyzetű Geszteréd Regionális Vízmű vízbázisvédelmi övezetét érintő Tótapai - tározó kialakításának munkálatai során.
- 7.1.7. Az építéskor, üzemeltetéskor, felhagyáskor keletkező veszélyes hulladék, üzemanyag és kenőanyag tárolókat úgy kell kialakítani, hogy a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható legyen.
- 7.1.8. A vízpótló rendszer működőképességének biztosítására különös figyelmet kell fordítani, a vízminőség megóvását vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkával folyamatosan biztosítani kell.
- 7.1.9. A megépült vízpótló rendszerből a vízkivételeket dokumentálni kell, az illegális vízkivételeket beazonosítást követően meg kell szüntetni.
- 7.1.10. Az Érpataki-főfolyáson a korábban létesült (AEP464 Érpatak (VIII. sz.) főfolyás Nyíregyháza alatt regionális hálózati mintavételi hely megnevezésű és az AEP465 Érpatak (VIII. sz. főfolyás felső) regionális hálózati mintavételi hely megnevezésű mintavételi helyen) felszíni víz monitoring pontokon folytatni és dokumentálni kell a vízminőség rendszeres ellenőrzését.
- 7.1.11. Az állandó tározók tervezett kotrása előtt a mederiszap vizsgálatát el kell végezni, és a vizsgálati dokumentumot a vízjogi létesítési engedély kérelemhez csatolni kell. A kotrásból származó iszapok elhelyezésére szolgáló zagyatározók üzemeltetése során vizsgálni kell az abból elcsurgó vizek minőségét, az erre vonatkozó vizsgálati tervet a vízjogi létesítési engedély kérelemhez szintén csatolni szükséges. A zagyatározókból elcsurgó vizek

befogadóba vezetésére szolgáló vízellátási-mű(ek) létesítése, üzemeltetése és megszüntetése csak vízjogi engedély alapján történhet.

8. Szakkérdés vizsgálatával kapcsolatos előírások

8.1. Kulturális örökségvédelmi előírások Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területén:

- 8.1.1. A beruházás tekintetében a hatályos jogszabályoknak tartalmi és formai szempontból megfelelő előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni, és azt hatóságomnak a feltárási projekttervvel együtt véleményezésre a beruházás kivitelezésének megkezdése előtt, legkésőbb a munkaterület átadás-átvételi eljárás előtt 30 nappal be kell nyújtani:
 - 8.1.1.1. Az előzetes régészeti dokumentációt a geofizikai kutatás és régészeti próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni, és annak eredményei alapján össze kell állítani a feltárási projekttervet.
 - 8.1.1.2. Amennyiben az érintett ingatlannal a beruházó nem jogosult rendelkezni, és az ingatlannal rendelkezni jogosult nem járul hozzá a próbafeltárás elvégzéséhez a próbafeltárást az előzetes régészeti dokumentáció elkészítését, valamint a próbafeltárást akadályozó körülmény megszűnését követően kell elvégezni.
 - 8.1.1.3. A beruházó az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére jogosult **Magyar Nemzeti Múzeummal** írásbeli szerződést köteles kötni.
 - 8.1.1.4. A próbafeltárást a feltárást végző intézmény – az erről szóló a beruházóval kötött szerződés megküldésével bejelenti az örökségvédelmi hatóságnak.
- 8.1.2. A próbafeltárás eredményein alapuló előzetes régészeti dokumentáció záródokumentumát, a feltárási projekttervet a létesítési engedélyezés során be kell nyújtani. A létesítési tervdokumentációt csak abban az esetben áll módomban elbírálni, amennyiben tartalmazza az előzetes régészeti dokumentáció feltárási projektterv eredményeit.
- 8.1.3. Az elkészített előzetes régészeti dokumentáció feltárási projekttervének eredményei alapján további régészeti szakfeladatok (régészeti megfigyelés, teljes területű feltárás) megállapítására kerülhet sor.
- 8.1.4. A földmunkákkal érintett és az egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területeken a kivitelezéshez szükséges elsődleges földmunkák régészeti megfigyelés biztosítása mellett végezhetőek.
- 8.1.5. A tervezett beruházás kivitelezése csak az előzetes régészeti dokumentáció feltárási projekttervében javasolt régészeti kutatások befejezése után kezdhető el, a feltárt terület nagyságát és határait a munkaterület átadás-átvételtől készített jegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- 8.1.6. A tárgyi létesítmények műszaki átadás-átvételének és üzembe helyezési engedélyének hozzájárulásához feltétel a régészeti kutatás ellátását igazoló építési naplóbejegyzés másolatának bemutatása.

8.2. Kulturális örökségvédelmi előírások Hajdú-Bihar Vármegye területén:

A mellékelt tervdokumentáció és a hatósági nyilvántartás adatainak összevetése alapján megállapítottam, hogy az engedélyezés tárgyául szolgáló ingatlanok nyilvántartott régészeti lelőhelyeket (azonosító:) érintenek.

- 8.2.1. A tárgyi ingatlanokon található régészeti örökség védelmét a jelenleg hatályos jogszabályok alapján biztosítani kell.
- 8.2.2. A tervezett beruházás területére vonatkozóan elkészült előzetes régészeti dokumentációt (ERD I.) a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés és a próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni.

- 8.2.3. A próbafeltárást a feltárást végző intézmény – az erről szóló a beruházóval kötött szerződés megkötésével - bejelenti az örökségvédelmi hatóságnak.
- 8.2.4. A régészeti feladat ellátását igazoló dokumentumot be kell nyújtani az örökségvédelmi hatósághoz.
- 8.2.5. A tervezett más célú hasznosítás területén szükséges régészeti feltárási módja az ERD és a beruházás építési engedélyezési terveinek/műszaki tartalmának ismeretében kerül meghatározásra.
- 8.2.6. A régészeti szakfeladat ellátását igazoló dokumentumot a használatbavételi engedélyezési eljárás során az építésügyi hatósághoz be kell nyújtani.

8.3. Termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata szakkérdésben tett előírások Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területén:

- 8.3.1. Az Érpatak-főfolyás vízrendezéséhez (pl. új csatornák és tározók kialakítása, valamint a csatornák, műtárgyak és az állandó tározók rekonstrukciója, burkolatok helyreállítása, anyaggyerő-helyek kialakítása, rekultivációja) kapcsolódóan termőföld (szántó, rét-legelő, nádas, gyümölcsös és fásított terület művelési ágú területek) érintettsége esetén gondoskodni kell a felső humuszos termőréteg védelméről (letermelés, deponálás, szakszerű felhasználás, rekultiváció).
- 8.3.2. Amennyiben a csatornákból, víztározókból kikerülő kotrási iszap (kezelt mederiszap) termőföldön kerül hasznosításra, úgy a 2007. évi CXXIX. Tv. (a termőföld védelméről) 49. § (1) bekezdés a) pontja alapján engedélyt adunk ki, amelyhez talajvédelmi tervet kell készíttetni!
- 8.3.3. A 2007. évi CXXIX. törvény (a termőföld védelméről – Tfv.) 43. § (1)-(2) bekezdése alapján „beruházásokat, valamint termőföldön folytatott, vagy termőföldre hatást gyakorló bármely egyéb tevékenységet úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak”. „A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőréteg megmentéséről és hasznosításáról.”

A termőföld időleges és végleges más célú hasznosítási engedélyezési eljárásához, valamint a kotrási iszap (kezelt mederiszap) termőföldön történő hasznosításának engedélyezési eljárásához készített talajvédelmi terv, illetve a humuszgazdálkodási terv előírásainak betartásával biztosítható a talajvédelmi követelmények érvényesítése a humuszmentésre, deponálásra, felhasználásra, rekultivációra, valamint a kotrási iszap (kezelt mederiszap) hasznosítására vonatkozóan.

8.4. Termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata szakkérdésben tett előírások Hajdú-Bihar vármegye területén:

- 8.4.1. A projekthez kapcsolódó beruházásokat úgy kell megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak.
- 8.4.2. A kivitelezés és az üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások a környező termőföldek minőségében kárt ne okozzanak.
- 8.4.3. Az anyagszállítás zömében a meglévő közutakon és a nyomvonalon történjen, ügyelve arra, hogy minél kisebb mértékben vegye igénybe a terheletlen környezetet.
- 8.4.4. A beruházások megvalósítása előtt a beruházó köteles a beruházások területére vonatkozó talajvédelmi tervet készíttetni, és az abban lévő humuszmentési technológiai javaslatnak megfelelően a humuszos termőréteget letermelni, deponálni és tárolni, és felhasználni.
- 8.4.5. Rekultivációt megalapozó talajvédelmi tervet kell készíteni azokra a beavatkozások által érintett, összesen 400 m²-nél nagyobb területekre, illetve a talajfelszín megbontásával járó, 500 métert

meghaladó vonalas létesítmények fektetési munkái esetében, amelyek a mezőgazdasági használatától eltérő beavatkozások miatt károsodtak és a rekultivációs műveleteket követően újra mezőgazdasági célú hasznosításra kerülnek.

- 8.4.6. A helyben nem felhasznált mentett humuszos termőréteg mennyisége után talajvédelmi járulékot kell fizetni, melyet a beruházás engedélyének jogerőre emelkedése után a talajvédelmi hatóság külön határozatban állapít meg.
- 8.4.7. A beruházások során a mentett humuszos termőréteg mennyiségéről és felhasználásáról a beruházó köteles külön nyilvántartást vezetni.
- 8.4.8. A beruházások megkezdésekor a beruházónak rendelkeznie kell a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 2. számú melléklet 2.4.2. pontjában meghatározott humuszgazdálkodási talajvédelmi tervvel.
- 8.4.9. A beruházás során - a talajvédelmi követelmények betartását - a talajvédelmi hatóság ellenőrzi.

8.5. Erdővédelmi előírások Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és Hajdú-Bihar vármegye területén:

- 8.5.1. a beruházás megvalósításához erdőterületek érintettsége került megállapításra, a beruházó a kivitelezés megkezdése előtt folytassa le a beruházással érintett erdő- és egyéb részletek vonatkozásában az erdő igénybevételére és az igénybevétel engedélyezésére irányuló eljárást (végleges igénybevételi eljárást) az erdészeti hatóságnál.

8.6. A termőföld mennyiségi védelmének követelményei tekintetében vizsgált szakkérdés Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye területén:

- 8.6.1. a beruházás termőföldeket érint, mely termőföld területek más célú időleges, illetve más célú, végleges hasznosításának engedélyezése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztályánál bármilyen beruházás megvalósításának előfeltétele.

- 8.6.2. A beruházás megvalósítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az eljárás tárgyát képező, földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.

8.7. A termőföld mennyiségi védelmének követelményei tekintetében vizsgált szakkérdés Hajdú-Bihar vármegye területén:

- 8.7.1. A termőföld más célú hasznosításának engedélyét, a termőföldek igénybevételekor a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. számú törvény (a továbbiakban: Tftv.) rendelkezései alapján az illetékes ingatlanügyi hatóságtól meg kell kérni.

- 8.7.2. A Földmérési és Földügyi Osztály a fenti ügyszámú megkeresésben meghatározott engedélyezési eljáráshoz a 10244-3/2023. számon kiadott véleményében foglaltak alapján azzal a feltétellel hozzájárul, hogy a szakkérdés vizsgálatában kiadott hozzájárulása nem helyettesíti a termőföld más célú hasznosításának engedélyét, amit termőföldek igénybevételekor a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. számú törvény (a továbbiakban: Tftv.) rendelkezései alapján az illetékes ingatlanügyi hatóságtól meg kell kérni.

IV.

Érvényesség

A III. részben megadott előírások betartása esetén
a környezetvédelmi engedély határozatlan ideig érvényes
jelen határozat véglegessé válásának napjától.

A Főosztály a környezetvédelmi engedélyt visszavonja, ha a véglegessé válásától számított öt éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, vagy ha a környezethasználó nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

A határozathoz csatolt 1 db melléklet a határozat elválaszthatatlan részét képezi, a határozat a melléklettel együtt érvényes.

Ezen határozat a jogszabályokban előírt más engedélyek beszerzése alól nem mentesít.

A környezeti hatásvizsgálati eljárás igazgatási szolgáltatási díjköteles, melynek megfizetésére az ügyfél köteles. Az ügyfél az engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díját (1.200.000,- Ft) az eljárás során megfizette, egyéb eljárási költség nem keletkezett.

A határozat ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs, az a közléssel véglegessé válik, amely ellen – a közléstől számított harminc napon belül - közigazgatási pert lehet indítani, amelyet a Debreceni Törvényszékhez (4026 Debrecen, Perényi u. 1.) címzett, de a Főosztályon írásban vagy elektronikus kapcsolattartásra kötelezett esetén, elektronikus úton benyújtott keresettel lehet kezdeményezni.

A közigazgatási per kezdeményezése esetén fizetendő illeték mértékét az *illetékekről szóló* 1990. évi XCIII. törvény 45/A. §-a határozza meg, amelyet a 74. §-ban meghatározott módon kell megfizetni.

A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére, vagy ha szükségesnek tartja tárgyalást tart.

INDOKOLÁS

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) meghatalmazása alapján eljáró VIZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpatak -főfolyás vízrendezése” projektem megvalósításához kapcsolódóan környezeti hatástanulmányt nyújtott be a Főosztályra és kérte a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását.

A környezeti hatástanulmányhoz Natura 2000 hatásbecslési dokumentációt, VKI 4. Cikk (7) bekezdés szerinti vizsgálati dokumentációt és Előzetes régészeti dokumentációt mellékeltek. A környezeti hatásvizsgálat részeként klímakockázati elemzés is készült.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság Főigazgatója meghatalmazta a VIZITERV Environ Kft-t hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóságot a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. projekt keretében a komplex előkészítési feladataihoz kapcsolódóan valamennyi hatósági engedélyezési eljárás során teljes jogkörrel képviselje, nevében eljárjon

A műszaki terveket a VIZITERV Environ Kft. készítette.

A szakági tervezők: ENVIRO-EXPERT Környezetvédelmi, Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4028 Debrecen, Hadházi u. 7. I. em. 5.); BioAqua Pro Környezetvédelmi, Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4032 Debrecen, Soó R. u. 21.).

A dokumentáció összeállításában szakértői jogosultsággal rendelkező szakértők közreműködtek.

Előzmények:

A vizsgálandó területen, azaz a Nyírség középső részén vagy más néven a Lónyay-főcsatorna vízgyűjtőjén az 1950-60-as évekre kialakult vízháztartási egyensúly felborulni látszik. Az 1990-as évek elejétől kiszáradási folyamat indult el, hasonlóan a Duna-Tiszaközi hátságához. Míg a vízgyűjtő sokévi

átlagos potenciális vízkészlete a 90-es évek végén 87,7 millió m³, ez 2019-re 14,3 millió m³-re csökkent. A talajvízszint süllyedésnek indult, ami miatt az azt addig megcsapoló felszíni vízfolyások kisvízi vízhozamai csökkenésnek indultak, sok esetben a vízfolyások teljesen kiszáradtak. A vizsgált területen nagy arányban találhatók időszakos vízzsáklítású vízfolyások. Az időszakos vízfolyások esetében általában a meder fenékszíntje a talajvíztükröt felett helyezkedik el, ezáltal a talajvíz kerülhet táplálásra. Ennek megfelelően megvan az esélye, hogy egy esetleges talajvízszint-csökkenés negatív hatással legyen a felszíni víztestek mennyiségi állapotára is.

A felszíni vízrendszer egyre kevésbé tudja biztosítani a felszíni vízből a vízigények kielégítését, az 1960-70-es években megépült tározók gyakran vízutánpótlás nélkül maradtak. 2021-ben például üresek voltak a Harangodi-, és a Pazarnyi-tározók, nagyon kevés a víz a Vajai tározóban. Ezen okok miatt a mezőgazdasági vízigényeket részben engedélyezett, és részben engedély nélkül létesített kutakból felszín alatti vizekből próbálják kielégíteni. Ez további talajvízszint süllyedésekhez vezetett és megindult a vele szoros kapcsolatban lévő rétegvizek nyomásszintjének csökkenése is.

A talajvízszintek csökkenése elindította a térség természeti értékeinek degradációját, a rétegvízszint csökkenés pedig hosszabb távon az ivóvíz szolgáltatást is veszélyeztetheti.

A felsorolt kedvezőtlen jelenségek felismerése nem újkeletű. Egy 1998-ban készült tanulmány „A vízgyűjtő gazdálkodás fejlesztése a Lónyay-főcsatorna vízgyűjtőjén” – többek között már akkor felhívta a figyelmet a talajvízszintek csökkenésére és korlátozni javasolta a felszín alatti vízkivételeket. A kedvezőtlen vízháztartási folyamatok a mai napig folytatódnak, ezért döntött úgy az Országos Vízügyi Főigazgatóság, hogy elindítja a problémák megoldásának tervezési folyamatát.

A Koncepciótanulmány úgy a helyzetértékelés, mint a javaslatok kidolgozása tekintetében épít a korábbi elemzésekre, megállapításokra és javaslatokra.

A projekt szakmai tartalma első lépésben koncepcionális szinten került kidolgozásra, annak érdekében, hogy a projekt előkészítés támogatásáról szóló döntés megalapozott legyen.

A térség rehabilitációs lehetőségeiről részletes elemzés készült 2020-ban a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztése” című dokumentációban. Az elemzés összevetette a lehetséges vízpótlási útvonalakat, és a vízviisszatartáshoz, a takarékos vízgazdálkodáshoz szükséges intézkedéseket.

Többszemponútú előzetes elemzés alapján a vízpótlás alapvetően a Tiszából (szivattyúzással) átvezetett vízkészletre támaszkodhat. Ez a készlet lehetővé teszi a Nyírség alacsonyabb területeinek vízellátását, és lehetőséget teremt arra, hogy a magasabb területek szivattyús vízpótlása is megtörténjen.

A vízpótló vezetékrendszer a fejlesztés további fázisában kibővíthető lenne a dél-nyírségi, illetve a kelet-nyírségi területek irányába.

A tervezett beruházás részletes leírását a környezeti hatástanulmány tartalmazza.

A környezeti hatástanulmány elbírálása:

A tervezett tevékenység a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Khvr.) 3. számú mellékletének 127. pontja alapján: „*Vízfolyásrendezés (kivéve az eredeti vízvezető-képesség helyreállítására irányuló, fenntartási célú iszapeltávolítást és rézsűrendezést, amennyiben az a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendeletben előírtak szerint a vizek állapota romlásának megelőzését, megakadályozását szolgálja)*

a) 1 km vízfolyáshossztól

b) 50 m vízfolyáshossztól vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló jogszabály a védőövezetén nem zárja ki)

c) védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén méretmegkötés nélkül”

Az érintett vízfolyáshosszok összesen meghaladják az 1 km-t, ezért a rendelet értelmében szükséges lenne az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása.

A tervezett tevékenység a Khvr. rendelet 3. számú mellékletének 122. Duzzasztómű vagy tározó (amennyiben nem tartozik az 1. számú mellékletbe)

a) 1 millió m³ duzzasztott, illetve tározott vízmennyiségtől

b) vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló jogszabály a védőövezeten nem zárja ki), védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén méretmegkötés nélkül

A létesítendő új tározók közül a Tótapai tározó kapacitása meghaladja az 1 millió m³-t (1,98 m³).

A tervezett tevékenységet tekintve előzetes vizsgálati eljárás lefolytatására nem került sor, mivel a tervezett beavatkozás volumenét tekintve a várható hatás jelentős, ezért a környezethasználó közvetlenül kérte a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását, melyre a Khvr. rendelet 1.§ (5) bekezdése ad lehetőséget. A rendelet szerint a környezethasználó kérelmére a környezetvédelmi hatóság – előzetes vizsgálati eljárás nélkül – környezeti hatásvizsgálati eljárást folytat le, ha a környezethasználó olyan tevékenység megvalósítását tervezi, amely a 3. számú mellékletben szerepel.

A kérelem alapján a Főosztály 2023. január 18-án közigazgatási hatósági eljárást indított.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 43. § (2) bekezdése alapján a Főosztály az eljárás megindítását követő 8 napon belül a 741-2/2023. számú iratában tájékoztatta az ügyfelet arról, hogy a benyújtott kérelmét teljes eljárásban bírálja el, valamint tájékoztatta a teljes eljárás ügyintézési határidejéről, valamint a határidő túllépésének jogkövetkezményeiről.

Az Ákr. 128. § (1) bekezdése alapján kérelemre indult eljárásban az eljárási költséget - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a kérelmező ügyfél előlegezi. Az eljárási költségekről, az iratbetekintéssel összefüggő költségtérítésről, a költségek megfizetéséről, valamint a költségmentességről szóló 469/2017. (XII.28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a közigazgatási hatósági eljárásban eljárási költség az igazgatási szolgáltatási díj. A benyújtott kérelem elbírálására irányuló eljárás a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III.31.) FM rendelet (továbbiakban: Díjrendelet) értelmében igazgatási szolgáltatási díjköteles.

Az igazgatási szolgáltatási díj mértéke a Díjrendelet 4. számú melléklet 20.3 Duzzasztómű vagy víztározó 1 millió m³ duzzasztott, illetve tározott vízmennyiségtől alapján 1.200.000,- Ft., amely a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetésre került, egyéb eljárási költség nem merült fel.

A Khvr. 9. §-a alapján a Főosztály a 741-4/2023. számú végzésében 2023. március 29-ére közmeghallgatást rendelt el a Főosztály hivatalos helyiségébe, amelyre meghívta az eljárásba bevont szakhatóságokat, a szakkérdések vizsgálatát végző hatóságokat, az érintett települések jegyzőit, a kérelmezőt, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságát és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságot, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóságot és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályt.

A Főosztály a kérelem benyújtását követően a honlapján az eljárás megindítására, valamint a közmeghallgatás tartására vonatkozó adatokat tartalmazó közleményt (a továbbiakban: közlemény) tett közzé. Egyidejűleg a Khvr. 8. § (2) és 9. § (6) bekezdése alapján a közleményt, valamint a kérelem és mellékletei internetes elérhetőségét a 741-3/2023. számú iratában megküldte a tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések Kótaj, Nyíregyháza, Érpatak, Újfehértó, Geszteréd, Balkány, Bököny, Téglás, Hajdúhadház, valamint a csak hatásterülettel érintett település Hajdúsámson jegyzőinek közhírré tételre. A települések jegyzői gondoskodtak a közzétételről, a közzététel időtartama alatt sem a Főosztályra, sem a települések jegyzőihöz észrevétel nem érkezett.

A közmeghallgatás megtartásra került 2023. 03. 29-én, amelyen a kérelmező-, a tervező-, a hatásvizsgálatot végző szakértők képviselői, Téglás, Nyíregyháza, önkormányzatok képviselői, a

Főosztály munkatársai, valamint kisszámú lakossági érdeklődő vett részt. A közmeghallgatáson a tervezők és a szakértők ismertették a tervezett beruházást, annak várható környezeti hatásait és megválaszolták a lakosság részéről felmerült kérdéseket. A közmeghallgatásról kép- és hangfelvétel készült, melyet a Főosztály a Khvr. 9. § (9) bekezdése alapján elektronikus úton hozzáférhetővé tett, azaz honlapján közzétette a kép- és hangfelvétel elérési linkjét.

Az Ákr. 49. § (1) bekezdése alapján a Főosztály a 741-77/2023. számú végzésében – az ügyfél kérelmére - 2023. április 14-ei kezdő nappal az eljárás szünetelését állapította meg. Az ügyfél 2023. május 30. napján benyújtott 2069-273-2023. sz. kérelmére, a Főosztály az Ákr. 49. § (2) bekezdése alapján az eljárást 2023. május 30. nappal folytatja

A Főosztály a 741-5/2023. számú végzésében tájékoztatta a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot jelen közigazgatási hatósági eljárás megindulásáról. Egyidejűleg a Főosztály megkereséssel fordult a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságához, mint a természeti értékek természetvédelmi kezelőjéhez, az ügy tárgyát képező beruházás által érintett területek vonatkozásában rendelkezésükre álló természetvédelmi adatok, illetve az eljárás szempontjából releváns tények megküldése érdekében.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a 205-7/2023. számú levelében az alábbi észrevételt tette:

„Hivatkozva a fenti tárgyú eljárásra, mint természetvédelmi kezelő az alábbi észrevételt tesszük,

A tervezett beruházás volumenét és jelentőségét, valamint a megküldött dokumentáció terjedelmét tekintve a véleményezésre adott 15 naptári napos határidő nem ad lehetőséget a mindenre kiterjedő szakmai egyeztetésre.

Az eddig beérkezett környezetvédelmi hatástanulmányok (Simai-főfolyás, Érpataki-főfolyás, Lónyai-főcsatorna) esetében a beillesztett térképek felbontása nem megfelelő, nehezen értelmezhetőek. A feliratokat sok esetben nem lehet elolvasni, a helyszíneket nem lehet azonosítani, a térinformatikai állományok segíthetnek, de több esetben itt is elcsúszásokat tapasztaltunk, ezeket mindenképpen pontosítani, korrigálni szükséges. Kérjük, a dokumentumokban végrehajtott változtatások minden esetben, jól követhetően, egyértelműen legyenek jelölve.

A térinformatikai állományok, a környezeti hatásvizsgálati dokumentáció leírása és a térképek több helyen is eltérnek, vagy nem lehet őket összeegyeztetni.

Ha van rá lehetőség, szeretnénk, ha a tervező rendelkezésünkre bocsátana, minden olyan legutolsó verzió szerinti térinformatikai állományt, ami a nyomtatott térképek készítésénél, illetve a dokumentáció leírásainál felhasználásra került (klíméleti területek, élőhelytérkép, víztározók vízvisszatartásra kijelölt területek pontos határa, vízszintek stb.).

Szeretnénk továbbá jelezni, hogy szükségesnek tartjuk, hogy a vízkivétellel érintett Tiszáról, mint talán legnagyobb hatásviselőről is készüljön környezeti hatásvizsgálat.”

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a 205-22/2023. számú levelében az alábbi szakmai tájékoztatást adta:

„Hivatkozva a fenti tárgyú és iktatószámú megkeresésére, mint természetvédelmi kezelő az alábbi tájékoztatást adjuk.

A megküldött környezetvédelmi hatástanulmány és Natura 2000 hatásbecslések (továbbiakban: KHT) áttanulmányozását követően az alábbi észrevételeket tesszük:

Közérthető összefoglaló

- 34. old.: A kotrások kivitelezése során kérjük, hogy a vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított részeket szeptember 01.-október 15 között, a száraz részeket március 15-október 15. között kotorják. Ettől eltérni az Igazgatóságunkkal történt előzetes írásbeli egyeztetést követően lehet.

- A védett és fokozottan védett halak érdekében az Érpataki-főfolyás esetében is kotrás során javasoljuk 3-4 részletben, összesen legalább 3 000 méter klíméleti szakasz kijelölését, ezek helyét és kiterjedését Igazgatóságunkkal előzetesen egyeztetni szükséges.

- 35. old., illetve KHV 548-549.old.: Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése

zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal (a tervektől eltérően rétisas fészkeknél december 1-től, parlagi sas és kerecsensólyom fészkeknél február 1-től kérjük a 400 méteres korlátozást).

Natura 2000 hatásbecslés

– A Sóstói-erdő (HUHN20109) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület esetében is szükségesnek tartjuk a Natura 2000 hatásbecslés elvégzését habár konkrét beavatkozás nem történik a területén, az Érpataki-főfolyás hatással van a terület vízellátására. Amennyiben nem feltétlenül szükséges, javasoljuk a kotrás elhagyását, mert csak szárlító hatással lenne a mellette lévő élőhelyre. Ha mindenképpen szükséges kotorni, javasoljuk ebben az esetben is, hogy a kotrás csak azután valósuljon meg, ha a vízpótlása a területnek már megoldott.

– 10. old.: A tervezett víztározás ökológiai (természetvédelmi) szempontból is kimondottan fontos, az öntözési igény kielégítését az ökológiai (természetvédelmi) céloknak felül kell írniuk: a Tiszából ökológiai vízszint alatt nem lehet vizet kivenni, illetve az új tározókból sem, ha az 50%-nál kisebb mederteltséget eredményezne. A Szilasi-szivárgó nem mehet 80%-os mederteltség alá.

Alapvető szempont, hogy ex lege védett területen nem lehet felszíni vízkivétel a csatornákból! Ezeken a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos helyeken több olyan fix fenékküszöb létesítésére van szükség, amely legalább 50, jobb esetben 80%-os mederteltséget garantál.

– Egyes kiemelt természeti értéket képviselő részeken elsőrendű és felülírhatatlan az ökológiai (természetvédelmi) érdek, különben a beruházás eredményeként természetközeli és védett élőhelyek fognak károsodni vagy megsemmisülni.

– 38. old.: Azon csatornaszakaszon, ahol nincs vízpótlás, ott ne történjen mederrekonstrukció (kotrás), mivel azzal a (védett) mély fekvésű területekről kerül majd levezetésre a víz, viszont ezeken a területeken a fenékküszöbös vízviszatartó műtárgyak létesítése kedvező lenne és támogatandó. Térkép alapján pl. a Vörösréti-szivárgó ilyen terület, itt a kotrást nem javasoljuk. Ezeken a szakaszokon támogatható a cserjeirtás és fakivágás a mederből (tehát egy ésszerű, kotrás nélküli mederrekonstrukció elfogadható).

– 54. old.: A Szilas elnevezésű területen a védett pompás kosbor (*Anacamptis patustris* subsp. *elegans*) előfordulásáról van információnk. Ezen a területen is javasoljuk egy vagy több, legalább 50% mederteltséget fenntartó fenékküszöb kialakítását.

Környezeti hatástanulmány:

– 19. old.: A új csatornák építése. – Az érintett csatornák a tervek szerint beton elemekkel lesznek burkolva. Javasoljuk, hogy amennyiben a csatornában levezetésre kerülő víz hatását éreztetni kívánják a talajvíz esetében is, célszerű lenne a földmedrű csatornákat kialakítani, hogy kapcsolat alakulhasson ki a talajvíz és a mederben található víz között.

Továbbá minden burkolt medrű csatornaszakasz esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő kistestű állatfajok meghatározott távontéti kimenekülésének biztosításáról (rámpa, kijáró, kiöblösödés stb.).

– 25. old.: Az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyaknál országos jelentőségű védett természeti terület vagy Natura 2000 területeken is javasoljuk fenékküszöbök létesítését.

Ugyanígy a vízpótlási útvonalban lévő csatornákra is javasoljuk fenékküszöb előírását, a billenőgátas megoldás helyett megakadályozandó, hogy az egész vízhozamot át lehessen engedni. Az értékes élőhelyeken célszerű bebiztosítani a víz megmaradását több fenékküszöbvel is.

– Új tározók: A térképi állomány és a kht-ban szereplő lehatárolás nem egyezik (vagy több változat is van), így jelenleg nem lehet véleményezni, további egyeztetést, pontosítást tartunk szükségesnek. A pontos, megfelelő véleményezés csak használható fedvényekkel/térképekkel végezhető el.

– Újfehértó mellett pl. a Kisnyilasi szivárgónál a védett pompás kosbor előfordulásáról van információnk, a terület ex lege védettség alatt áll.

– 270. és 343. old.: A Nagyréti-tározó (Szelkó-tó) esetében egyes években gémtelep található a nádasban. Egy esetleges kotrás során ezért itt egy kíméleti terület kijelölése indokolt. Madárvonulás szempontjából is jelentős terület. Természeti értékei a felsoroltakon kívül:

Közösségi jelentőségű fajok: bölömbika (*Botaurus stellaris*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), kékbegy (*Luscinia svecica*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), kis őrgébics (*Lanius minor*) vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*)

Egyéb fokozottan védett költőfajok: bőjtű réce (*Anas querquedula*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), vörösnakú vöcsök (*Podiceps grisegena*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*)

- 320. old.: A Érpataki-főfolyáson és a Sóstói-erdő mellett is a védett mocsári teknős jelentős állományát ismerjük.

- 432. old.: A tervezett beavatkozások között felsorolja 26 csatorna gyökérszénázás kotrás, 20 iszapkotrás, 6 csatorna esetében rekonstrukciós kotrás kivitelezését. Ebben az esetben további pontosítás, egyeztetés szükséges! Azoknak a csatornáknak a kotrását, amelyeket nem érint a vízpótlás, a projekt céljaival ellentétesnek tekintjük. A vízpótlással nem érintett védett, ex lege területeket érintően, vagy azokra közvetlenül hatással levő csatornában történő kotrás nem támogatható, természetvédelmi szempontból káros. Ezeken a csatornákon azonban szükséges és hasznos vízviszatartó műtárgyak kialakítása és támogatható a cserjeirtás, fakivágás a mederből (tehát egy egyszerű, kotrás nélküli mederrekonstrukció elfogadható).

- 443. old.: Az Érpataki-főfolyásból a Sóstói-erdő feletti részen a védett hód (*Castor fiber*) előfordulásáról tudunk.

- 548. old.: A kotrások leírásánál nem nevesíti a meglévő tározók kotrását. A kotrásokra vonatkozó javaslatokat, korlátozásokat ezek esetében is meg kell tartani. A Nagyréti-tározónál (Szelkő-tó) az időszakos gémtelepek védelme érdekében nádas kíméleti terület meghagyását javasoljuk, amit előzetesen Igazgatóságunkkal egyeztetni szükséges.

Térképes állományokhoz észrevételek:

- A Perjés-dűlő-rétjénél van egy csatornaszakasz a csatorna_elohely_erpatak_vegleges shp-ben, amely levezeti a vizet a rétről. Ez esetben a kotrást nem tartjuk szükségesnek.

- Az Árenda-földi réteknél a csatormarekonstrukció olyan kis védett területet érint, hogy nehéz meghatározni, honnan lenne célszerű felvonulni. Javasoljuk ennek a szakasznak a kihagyását a kotrásból.

- A kíméleti területek kiterjedése a korábbi egyeztetéseken elhangzottakhoz képest csökkent. Érpataknál 8,6 ha-ból lett kb. 7,9 ha; Geszterédnél 6,14 ha-ból 5,9 ha. Mindenképpen szükségesnek tartjuk az eredeti kíméleti területek kiterjedésének fenntartását.

- Geszteréden a kíméleti terület átnyúlik a csatornán, ahonnan korábban a védett pompás kosbor előfordulásáról van adat, jelenleg viszont szántóként van hasznosítva a felmérés szerint is. Javasoljuk, inkább a nyugati oldalon történő bővítést a kiterjedés (6,14 ha) megtartása mellett. Szántóterület kíméleti területként történő lehatárolása természetvédelmi szempontból nem elfogadható. Ugyanennél a területrésznél kotrás esetén itt ne a csatornaparton depózzanak (vagy keletről kotorjanak).

Egyéb javaslatok:

- A kíméleti területek legyenek körbekerítve/kitűzve és az építés elől elzárva, ott átmenő forgalom sem lehet.

- Az országos jelentőségű védett természeti területek, ex lege területek és Natura 2000 területek esetében is a kotrások esetén minden esetben kérjük, vegyék fel Igazgatóságunkkal a kapcsolatot előzetes egyeztetés, esetenként szakfelügyelet biztosítása céljából.

- A Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) két egymással szomszédos töegységből áll, ezért természetvédelmi szempontból kedvező lenne, ha két ütemben történne a kotrása is. Amíg az egyiket nem fejezik be, ne kezdjék el a másikat. Az Oláhréti-tó esetében pedig szintén kérjük a szakaszos kivitelezést, ne szántsák ki egyszerre az összes medret.

- Tótapai-tározó: a kapott térképek szerint a kíméleti terület beletartozik a tározó területébe, ezen kívül szántóként hasznosított terület is kíméleti területként van jelölve, ami természetvédelmi szempontból nem biztosít elfogadható élőhelyet.

- Ennél a tározónál a *Vertigo* ssp. és *Truncatellina costulata* fajok élőhelye a fedvények alapján beleesik a tározó területébe, a faj védelme érdekében ezt a területet kíméleti területként kell kezelni.

- A javasolt időbeli korlátozások esetében természetvédelmi szempontból kedvezőbbnek tartjuk a fészkelési és vegetációs időszak **március 15. és augusztus 31.** közötti megállapítását, az esetleges másod- és harmadköltségek miatt. Ettől eltérni csak előzetes, írásos egyeztetés után, különleges esetekben lehetséges, a munkálatok legkorábban augusztus 01-jei kezdésével.
- Minden esetben a beavatkozással érintett ingatlanokon található vagy azokkal szomszédos gyepterületek csak a lehető legkisebb kiterjedésben legyenek igénybe véve. Gyepterületen depózás, parkolás, felvonulás, tárolás lehetőleg ne történjen.
- A magasabb rendű növényzet (fák, cserjék, felemelkedő szárú, magasra növő mocsári növényzet, pl. nádas) eltávolításával járó terület előkészítő munkafolyamatok (pl. fa- és cserjeirtás, kivágás, szárzúzás, gyepmaratás, gyephántás) területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani, felesleges területi igénybevétel ne történjen.
- „Abban az esetben, ha a tervezett munkálatok még jóval március 15. előtt megkezdődnek, akkor az érintett területen fészkelő madárpárok korábbi fészkelőhelyeiket elkerülik és egyéb területen foglalnak revírt.” A dokumentum idézett mondatával szakmai szempontból nem értünk egyet, az erre hivatkozással történő folyamatos munkavégzéssel megzavarhatják a fészkeléseket, elpusztíthatják a tojásos/fiókás fészkeket.
- Ezen felül a kotrások miatt területi korlátozással érintett területeken a kotrás ne a védett vagy jelölő élőhellyel érintett oldalról történjen, ha mindkét oldalon védett vagy jelölő élőhely található, javasoljuk a kotrás mellőzését.
- Továbbá a kitermelt anyagot a szervizsávban lehet deponálni úgy, hogy a gyommentesítő kaszálást el tudják végezni.

A projektre vonatkozóan a további általános javaslatokat tesszük:

- Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal.
- A beruházás során kérjük, hogy a felmerülő vízkivételi helyeket és mennyiségeket, a vízkivétel idejét, továbbá az esetleges horgászati helyeket, más célú hasznosításokat előre egyeztessék le Igazgatóságunkkal.
- Természetvédelmi szempontból fontosnak tartjuk, hogy a beruházás által érintett ex lege területeken legyen vízviszatarthatóság, amihez fix fenékküszöbök (legalább 50%, de amennyiben lehetséges 80 % mederteltséget eredményező) elhelyezését javasoljuk a mederben. Amennyiben a védett terület nagyobb kiterjedésű, akkor a mederszakaszon kedvezőbbnek tartjuk a több kisebb fenékküszöb elhelyezését, az egy nagy műtárgy helyett, mivel így több kisebb szakaszon történhet meg a víz visszaduzzasztása a kockázatosabb, nagyobb szakasz helyett.
- A vízviszatarthatással érintett védett vagy Natura 2000 élőhelyek esetében javasoljuk a fenékküszöb alkalmazását, akár lépcsőzetesen, több elhelyezéssel, melynek üzemeltetése jóval egyszerűbb (ideális esetben szinte elhanyagolható), esetleges üzemzavar, vagy rongálás esetén is kisebb eséllyel fordulhat elő, hogy a területről a visszatartandó víz távozik.
- Fontos megjegyezni, hogy ex lege védett területen ne legyen vízkivétel!
- Az ex lege területekről az eddig vizet levezető csatornák (szivárgók, forráscsatornák) kotrása tilos! Ettől egy esetben lehet eltérni, amennyiben esetleg előzetes egyeztetés alapján az irányuk megfordítható, vagyis a csatornából a védett terület felé fogja a vizet vezetni. Ebben az esetben is mindegyikre kerüljön mederküszöb.
- Azokon a csatornaszakaszokon, ahol nem történik vízpótlás, ott ne legyenek mederrekonstrukciós munkálatok (mederkotrás).
- A kotrásra vonatkozó időbeli korlátozás: vízzel borított, vagy tartósan vízzel borított részeken szeptember 01. - október 15. között (száraz mederszakasz esetében előzetes írásbeli egyeztetést követően ettől lehet eltérés), ennek betartását az országos jelentőségű védett természeti és Natura 2000 védett területeken kérjük, az ezen kívül eső részekben javasoljuk.
- Kotrással csak azok a csatornaszakaszok legyenek érintve, ahol az mindenképpen szükséges, erről előzetes egyeztetést kérünk! A kotrással érintett szakaszokon kíméleti területek kijelölését tartjuk szükségesnek, amely területek korábbi kotrások során kíméleti területnek számítottak, azok a jövőben

is, teljes területükkel legyenek azok. Ezekről előzetes egyeztetés szükséges, helyüket és kiterjedésüket rögzíteni kell.

- A kotrással nem érintett (túlkotorként említett) szakaszokon a gyökérvágás növényeltávolítást sem elfogadható.

- A kotrást a lehető legkíméletesebb módon, csak a feltétlenül szükséges iszapmennyiség eltávolításával szabad végezni.

- Kotrást csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz, még a csatorna fölött folyjon ki belőle.

- A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kételtűek és hullók mederbe történő visszajuttatásáról. A mentési munkálatot végző személyek minden állatfaj összes fellelt egyedét kötelesek visszajuttatni a víztérbe, azok védettségétől függetlenül. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kíméléssel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb állatok vergődhetnek a felszínre.

- A mentési munkálathoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények (veszélyes munkagép, csúszós terep) miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani a min. 2 főt a mentés megvalósításához.

- Kotrási munkát csak akkor végezhető, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik.

- Kotrási munkát során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kiérkezésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatot azonnali hatállyal felfüggesztheti.

- A munkálatok során kizárólag a csatorna depóniája vehető igénybe, gyepterületekre kotrási anyag nem juthat.

- A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani (akár több éven keresztül is).

- Az élőhelyek esetében problémát jelenthet az előntés elmaradása, vagy időközbeni abbamaradása. A kivitelezési munkálatokat egymásra építve szükséges végezni, először fontos, hogy működjön a vízpótlási rendszer, csak utána kezdjenek el kotorni, műtárgyakat építeni, megakadályozandó, hogy megfelelő vízpótlás hiányában esetleg tovább szárlítsák a területeket.

- A konkrét kivitelezési munkálatok megkezdése előtt további egyeztetéseket kérünk, a kivitelezés során, több helyen természetvédelmi szakfelügyelet szükséges.

Javasoljuk, hogy a projekt kivitelezése és az üzemelési időszaka alatt is folyamatosan tartsák Igazgatóságunkkal a kapcsolatot. Kérjük, a dokumentumokban végrehajtott változtatások minden esetben jól követhetően, egyértelműen legyenek jelölve."

A VIZITERV Environ Kft. a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 205-22/2023. számú nyilatkozatára a 2069-177/2023. számú szakmai nyilatkozatában az alábbi észrevételeket tette:

„A VIZITERV Environ Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi utca 15., továbbiakban: Tervező Iroda) a „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projektelőkészítés” Érpataki-főfolyás vízrendezése projektelemének környezeti hatásvizsgálati eljárásában 205-22/2023. számú, 2023. március 23-án kelt állásfoglalását -iratbetekintés útján - kézhez vette.

A tájékoztatásban foglaltakkal kapcsolatban – egyeztetve a hatástanulmány élővilágvédelmi fejezeteiért felelős BioAqua Pro Kft.-vel (továbbiakban Alvállalkozó) – az Igazgatóság felvetéseinek sorrendjében alábbi észrevételeket tesszük:

Közérthető összefoglaló

34. old.: A kotrások kivitelezése során kérjük, hogy a vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított részeket szeptember 01.-október 15 között, a száraz részeket március 15-október 15. között kotorják. Ettől eltérni az Igazgatóságunkkal történt előzetes írásbeli egyeztetést követően lehet.

A száraz részeket érintően a KHT-ban megadott korlátozási javaslat megegyezik a javasolttal. A vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított részekkel kapcsolatosan a szakértők az augusztusi munkavégzést is elfogadhatónak tartják. Szakmai véleményük szerint a realitás az, hogy az összes vízfolyás kiszáradóvá vált, csak azok nem, amelyek elég tisztított szennyvizet kapnak a nyári hónapokban is. A vízfolyások közül összesen hármat tudtak mintázni, mivel a többiben nem volt víz. Értelmszerűen a vízi életközösségek jelenleg rendkívül szegényesek, a fajgazdagabb, védendő közösségek teljes csatornahálózatra kiterjedő visszapótlódása csak egy elméleti lehetőség, amelyhez a kivitelezés megkezdéséig tartósan magas mederteltségek lennének szükségesek, amelynek a valószínűsége csekély. Úgy gondoljuk, hogy az Igazgatóság indokolt esetben, amennyiben a kivitelezés évében jelentős védendő érték előfordulására derül fény, korlátozhatja a kivitelezés intervallumát a védendő szakaszokon, de általánosságban a HNPI által javasolt időbeli korlátozást nagyon tágnak gondoljuk. A szakértők véleménye szerint a július 31. – október 15. közötti időszakon kívüli korlátozás már elvárható mértékben lecsökkenti a kivitelezéshez kapcsolódó kedvezőtlen hatásokat és a szeptember 1 - október 15. közé korlátozott munkavégzéssel már nem érhető el akkora mértékű további hatáscsökkenés, amely ellensúlyozná a szűk kivitelezési időszak miatt egy következő évi újbóli felvonulás kedvezőtlen hatásait.

A védett és fokozottan védett halak érdekében az Érpataki-főfolyás esetében is kotrás során javasoljuk 3-4 részletben, összesen legalább 3 000 méter kíméleti szakasz kijelölését, ezek helyét és kiterjedését Igazgatóságunkkal előzetesen egyeztetni szükséges.

Az Érpataki-főfolyás 31+500 – 50+160 szelvény között a szelvénybővítés került betervezésre. A szelvénybővítés mértéke és helye a vízpótló útvonalra kiadagolt vízmennyiség, a 80% mederteltség + 50 cm magassági biztonság figyelembevételével került meghatározásra. Ezeken a szakaszokon nem lehet kíméleti szakasz, mert az a vízpótló útvonal kialakítását akadályozná meg. Azokon a szakaszokon, ahol gyökérvágás kotrást tervezünk, a kíméleti szakaszok kijelölésének nincs akadálya.

35. old., illetve KHV 548-549.old.: Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal (a tervektől eltérően rétisas fészkeknél december 1-től, parlagi sas és kerecsensólyom fészkeknél február 1-től kérjük a 400 méteres korlátozást).

A KHT-ban hibásan kerültek feltüntetésre a védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése miatti időbeli korlátozások, de időközben 2069-136-2023. ügyszámon 2023. március 21-én ezek pontosítása benyújtásra került a hatóság felé. A korlátozásra kijelölt intervallumok a pontosításban megegyeznek az Igazgatóság javaslataival a kerecsensólyom kivételével, ahol a Magyar Ragadozómadár-védelmi Tanács szakmai ajánlásait követve február 15.-től javasoltuk a korlátozást.

Natura 2000 hatásbecslés

A Sóstói-erdő (HUHN20109) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület esetében is szükségesnek tartjuk a Natura 2000 hatásbecslés elvégzését, habár konkrét beavatkozás nem történik a területén, az Érpataki-főfolyás hatással van a terület vízellátására. Amennyiben nem feltétlenül szükséges, javasoljuk a kotrás elhagyását, mert csak szárító hatással lenne a mellette lévő élőhelyre. Ha mindenképpen szükséges kotorni, javasoljuk ebben az esetben is, hogy a kotrás csak azután valósuljon meg, ha a vízpótlása a területnek már megoldott.

A vonatkozó, hatályos jogszabályi rendelkezések alapján:

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről:

10. § (1) Olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak - a tervvel, illetve beruházással érintett terület kiterjedésére, az érintett területnek a Natura 2000 területhez viszonyított elhelyezkedésére, valamint a Natura 2000 területen előforduló élővilágra vonatkozó adatokra figyelemmel - vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló, az 1-4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti vizsgálat alapján a tervnek, illetve beruházásnak jelentős hatása lehet, hatásbecslést kell végezni.

(3) A terv kidolgozója, illetve a beruházó a 14. számú mellékletnek megfelelően hatásbecslési dokumentációt készít, amely alapján a hatásbecslést a természetvédelmi hatóság végzi. A hatásbecslési dokumentációt a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló jogszabály alapján a természetvédelem szakterület megfelelő részterületén szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő is elkészítheti.

(5) A hatásbecslést - az e §, valamint a 10/A. § rendelkezéseinek figyelembevételével -

b) a környezeti hatásvizsgálati, illetve az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásban kell lefolytatni, ha a beruházás a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló jogszabály hatálya alá tartozik; vagy

(7) A terv akkor fogadható el, illetve a beruházás akkor engedélyezhető, ha a hatásbecslés alapján megállapítható, hogy az a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló, az 1-4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére, illetve a Natura 2000 területre kedvezőtlen hatással nem jár, továbbá - a 4. § (1) bekezdésre figyelemmel - nem ellentétes a jelölés céljaival.

Előzőek összegzése alapján a Korm.r. 14. melléklete szerinti Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció benyújtásának előírására abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a 10.§ (1) bekezdésében foglaltaknak eleget téve a Hatóság megállapítja, hogy a beruházásnak a N2000 jelölő fajokra, élőhelyekre jelentős negatív hatása lehet. (Bár az (1) bekezdésben a jogszabály csak hatást említ előjel nélkül, azonban ugyanezen § (7) bekezdése, valamint a 4.§ (1), 8.§ (1), (2) bekezdésében foglaltak, továbbá a 14. melléklet szerinti hatásbecslés tartalmi követelményei 4.főszáma, amely kizárólag a kedvezőtlen hatások ismertetését és értékelését írja elő, ezt egyértelművé teszik). A Tervező Iroda bár a hatástanulmányokkal egyidejűleg a 14. melléklet szerinti tartalmi követelményeknek megfelelő Natura 2000 hatásbecslési dokumentációkat nyújtott be a projekttel érintett Natura 2000 területek mindegyikére, melyekben a pozitív hatások is feltüntetésre kerültek, valójában csak azon Natura 2000 területek esetében lett volna ez jogszabályi feltétel, amelyekre a beruházásnak negatív hatásai lehetnek.

A műszaki tartalom szerint a Sóstói-erdő mellett húzódó 750 m hosszú szakasz medertározással érintett szakasz lesz, minek következtében a jelenlegi kiindulási állapothoz képest alapvetően nagyobb tartósságú, magasabb vízszintek lesznek jellemzőek. Ennek következtében a tervezett beruházás hatásait javítónak ítéljük, attól a Sóstói-erdőre nézve negatív hatás nem várható. Előzőekre tekintettel a Sóstói-erdő (HUHN20109) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület esetében Natura 2000 hatásbecslés készítésére vonatkozó javaslatot sem szakmai, sem jogi szempontból nem tartjuk alaposnak.

10. old.: A tervezett víztározás ökológiai (természetvédelmi) szempontból is kimondottan fontos, az öntözési igény kielégítését az ökológiai (természetvédelmi) céloknak felül kell írniuk: a Tiszából ökológiai vízszint alatt nem lehet vizet kivenni, illetve az új tározókból sem, ha az 50%-nál kisebb mederteltséget eredményezne. A Szilasi- szivárgó nem mehet 80%-os mederteltség alá. Alapvető szempont, hogy ex lege védett területen nem lehet felszíni vízkivétel a

csatornákból! Ezeken a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos helyeken több olyan fix fenékküszöb létesítésére van szükség, amely legalább 50, jobb esetben 80%-os mederteltséget garantál.

„A Tiszából ökológiai vízszint alatt nem lehet vizet kivenni, illetve az új tározókból sem, ha az 50%-nál kisebb mederteltséget eredményezne. A Szilasi- szivárgó nem mehet 80%-os mederteltség alá” – ezeket a korábbi nyomóvezeték KHT-ban és a jelen KHT-ban ugyanígy megfogalmaztuk javaslatként: „Alapvető szempont, hogy ex lege védett területen nem lehet felszíni vízkivétel a csatornákból!” – A projekt keretein belül felszíni vízkivétel nem tervezett, a műszaki tartalom kizárólag vízviszatartás és vízpótlás. A majdani esetleges vízkivételek engedélyezésének, korlátozásának rendezését jelen projekt környezetvédelmi engedélyezésében nem látjuk relevánsnak.

A vízpótló útvonalként szereplő csatornákból a tiszai eredetű víz kivezetésének korlátozására irányuló javaslat szerepel a KHT-ban: „javasoljuk, hogy a vizes élőhelyek esetében a vízháztartás javítását alapvetően a helyben keletkezett és az élőhelyen összegyűlő csapadékvizek minél nagyobb arányú viszatartására alapozzák. A tiszai eredetű víz kivezetést csak hosszan tartó teljesen száraz állapot okozta kedvezőtlen irányú állapotváltozás hatásainak eseti enyhítésére, a természetvédelmi kezelő kérésére, a tiszai vízpótlás hatásainak monitorozása mellett javasolt megvalósítani” Hangsúlyozzuk továbbá, hogy a projektnek nem része sem a későbbi vízkivételek, sem az egyéb hasznosítások tervezése, engedélyeztetése.

„Ezekon a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos helyeken több olyan fix fenékküszöb létesítésére van szükség, amely legalább 50, jobb esetben 80%-os mederteltséget garantál” – A beavatkozásokkal érintett csatornák 19 ex lege területet érintenek. Ezek közül az egyik a Szelkő-tó (Nagyréti-víztározó), amely jelenleg is és a tervek szerint a jövőben is tározóként üzemel. 12 további ex lege terület legalább részben a projekt keretében vízviszatartásra kijelölt területekkel fedt, tehát a területükön a vízviszatartás egyértelműen megvalósul a projekt keretében tervezett vízviszatartó műtárgyak megfelelő működése esetén. Ahol vízviszatartási terület érinti az ex lege területeket, ott a fenékküszöb beépítése garantált, hiszen a vízviszatartó műtárgyak a tervek szerint egy bizonyos szintig nem változtathatók, kvázi állandó fenékküszöbök lesznek. A műszaki leírás vonatkozó része szerint: „A vízpótlási útvonalon kívüli csatornákon a területi tározók duzzasztó műtárgyait úgy kell megtervezni, hogy az 1,0 m-nél magasabb vizet tartó műtárgyak esetében az érintett csatorna szelvényben meghatározott mértékadó vízszintnek a 80%-áig, egyes esetekben 50% és 80% közötti szintig fix küszöbű legyen, felette a területi tározó maximális vízszintjéig billenőgáttal legyen szabályozható.” Ez teljes mértékben megfelel az Igazgatóság által javasolt feltételeknek az érintett 12 ex lege területen.

6 olyan ex lege terület van, amelyet nem érint közvetlenül vízviszatartási terület. Ezek közül az 1059/EL/14 kóddal (törzskönyvi szám) jelölt terület (Császárszállási-rétek) a Császári-Oláhréti tápcsatorna mentén található. A terepi tapasztalatok szerint ezen a csatornaszakaszon állandóan duzzasztott vízszint jellemző, gyakorlatilag az Oláh-réti tározó vízszintje hat vissza a csatornaszakaszra. Értelmezésünk szerint itt már jelenleg is megvalósul, ill. a jövőben is jellemző lesz az Igazgatóság által javasolt vízviszatartás.

A 945/EL/14 kóddal jelölt terület (Tilalmas-rét) a tervezett beavatkozások megvalósítása után hasonló helyzetbe fog kerülni, mint a Császárszállási-rétek, hiszen a Tilalmas-rét az Érpataki-főfolyás, tervezett Érpataki-tározóba bevezető torkolati szakasz mellett helyezkedik el, így a tervezett Érpataki-tározó vízszintje várhatóan visszahat a Tilalmas-réten keresztül folyó főfolyás-szakaszra és 80% közeli mederteltséget idéz elő nagy tartóssággal, javítva ezzel a Tilalmas rét vízháztartását.

Az alábbi táblázatban jelölt 4 ex lege terület esetében a projekt valóban nem tartalmaz olyan elemet, ami közvetlenül ezen területek vízháztartásának javítására fókuszál.

Törzskönyvi szám	Település	Név	Kategória
1057/EL/14	Nyíregyháza	Felüljáró-alji-láprét	láp

Törzskönyvi szám	Település	Név	Kategória
1058/EL/14	Nyíregyháza	Rozsréti-kaszáló	láp
1060/EL/14	Újfehértó, Érpatak	Árenda-földi-rétek	láp
808/EI/14	Újfehértó	Nagyállás-dűlő-lápja	láp

A projekt általános célkitűzései között szerepel, hogy a vízpótlással és vízviisszatartással érintett csatornaszakaszokon a 80% körüli mederteltség minél nagyobb tartósságú biztosítása valósuljon meg. Ez a cél a csupán vízviisszatartással érintett csatornaszakaszokon nagy mértékben függ a hidrometeorológiai viszonyoktól, hiszen egy hosszan tartó száraz periódusban a vízpótlással nem érintett csatornaszakaszok vízgyűjtőjén nem keletkezik annyi összegyülekező csapadékvíz, ami biztosítaná a célként megjelölt mederteltséget. A vízpótlással érintett csatornaszakaszokon azonban a Tiszából történő vízpótlás a nagy tartósságú 80% közeli mederteltség lehetőségét megteremti. A fenti táblázatban megjelölt 4 ex lege terület vízpótlással érintett csatornaszakaszok mellett, vagy azoktól legfeljebb 300-400 méteren belül található. Ebből következően értelmezésünk szerint ezeken az ex lege területeken is megvalósul a kívánt mederteltséget okozó vízviisszatartás. Ennek figyelembevételével készült a hatásértékelés a KHT-ban. A műszaki terveken alapuló elvárások szerint ez megfelel az Igazgatóság által is elvárt vízviisszatartásnak, a jelenlegi kiindulási állapothoz képest kedvezőbb vízháztartásnak.

Egyes kiemelt természeti értéket képviselő részekben elsőrendű és felülírhatatlan az ökológiai (természetvédelmi) érdek, különben a beruházás eredményeként természetközeli és védett élőhelyek fognak károsodni vagy megsemmisülni.

A projekt elsőrendű célkitűzése a környezet számára kedvező hatás elérése és ennek legfontosabb pillére a talajvízszintek lehető legteljesebb mértékű regenerációja, figyelembe véve legalább az 1980-as évekre jellemző állapotot. Egyetértünk azzal, hogy gazdasági érdek, gazdasági célú vízkivételek nem veszélyeztethetik kiemelt természeti értékek, mint ex lege védett élőhelyek, Natura 2000 területek vízháztartását. Ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy a projektnek nem része sem a vízkivételek, sem az egyéb hasznosítások tervezése, engedélyeztetése. Nem látjuk továbbá, hogy ezen elméleti javaslat a projekttelep környezetvédelmi engedélyébe milyen módon illeszthető be, illetve a későbbiekben - változatlan módon történő beillesztés esetén - hogyan érvényesíthető.

38. old.: Azon csatornaszakaszon, ahol nincs vízpótlás, ott ne történjen mederrekonstruktó (kotrás), mivel azzal a (védett) mély fekvésű területekről kerül majd levezetésre a víz, viszont ezeken a területeken a fenékküszöbös vízviisszatartó műtárgyak létesítése kedvező lenne és támogatandó. Térkép alapján pl. a Vörösréti-szivárgó ilyen terület, itt a kotrást nem javasoljuk. Ezeken a szakaszokon támogatható a cserjeirtás és fakivágás a mederből (tehát egy ésszerű, kotrás nélküli mederrekonstruktó elfogadható).

A vízpótlással érintett csatornaszakaszok esetében műszaki szempontból a szükséges kapacitás biztosítása érdekében jellemzően nem hagyható el a rekonstrukció. A hatástanulmány elkészültét követően pontosított adatok és információk figyelembevételével a rekonstrukciók elhagyásának lehetőségét ismételtelen megvizsgáltuk, és az Érpataki-főfolyás vízgyűjtőjén az alábbi csatornaszakaszokon tartjuk elfogadhatónak a kotrások elhagyását:

- Hadházi (VIII/7-2) oldalág legfelső mintegy 2000 m hosszú szakasza – vízviisszatartási terület, ex lege láp besorolású vizes élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A 14+211 - 12+400 szelvények között nem tervezünk kotrást. Szükség szerint a nem kotort csatorna szakaszokon növényzetirtás tervezett.
- Vörösréti-szivárgó (teljes hossza mintegy 3000 m) – Natura 2000 és egyben ex lege szikes tó besorolású vízviisszatartási területen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A tervezett csatornát több szempontból is megvizsgáltuk. A 0+000 – 0+500

szelvény között a kotrás elkerülhetetlen a csatorna vízszállító kapacitásának biztosítása érdekében. A csatorna további részein szükség szerint növényzetirtás tervezett.

- VIII/6 mellékág legfelső 160 m hosszú szakasza – ex lege láp besorolású vizes élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz, nem vízviisszatartási terület: A 0+517 – 0+395 szelvény között nem tervezett kotrás, a csatorna többi részén azonban szükséges. A nem kotort csatorna szakaszokon szükség szerint növényzetirtást tervezett.
- Mócsánkerti szivárgó: A 2+630 – 1+500 között a kotrás mellőzhető, a műszaki tartalomtól törlésre kerül. A további részeken a kotrás műszaki szempontból szükséges. A nem kotort csatorna szakaszokon szükség szerint növényzetirtás tervezett.
- Csűrűréti szivárgó legfelső 375 m hosszú szakasza – vízviisszatartási terület, üde, mocsárrét jellegű élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A 2+672 – 2+400 között nem tervezett kotrás, a csatorna további szakaszain műszaki szempontból nem mellőzhető. A nem kotort csatorna szakaszokon szükség szerint növényzetirtás tervezett.
- VIII/8-1 oldalág legfelső 260 m hosszú szakasza - vízviisszatartási terület, ex lege láp besorolású vizes élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A 4+038 – 3+800 között nem tervezett kotrás, a csatorna további szakaszain műszaki szempontból nem mellőzhető. A nem kotort csatorna szakaszokon szükség szerint növényzetirtás tervezett.
- Micske-Nagygyelvasi szivárgó legfelső 900 m hosszú szakasza - vízviisszatartási terület, üde, mocsárrét jellegű élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A 3+711 – 3+167 között nem tervezett kotrás, a csatorna további szakaszain műszaki szempontból nem mellőzhető. A nem kotort csatorna szakaszokon szükség szerint növényzetirtás tervezett.
- Ramosovszki szivárgó teljes hossza (mintegy 500 m) - vízviisszatartási terület, ex lege láp besorolású vizes élőhelyen keresztül húzódó vízpótlással nem érintett végági jellegű csatornaszakasz: A kotrás mellőzhető, a műszaki tartalomtól törlésre kerül.

54. old.: A Szilas elnevezésű területen a védett pompás kosbor (*Anacamptis palustris* subsp. *elegans*) előfordulásáról van információnk. Ezen a területen is javasoljuk egy vagy több, legalább 50% mederteltséget fenntartó fenékküszöb kialakítását.

A jelzett pompás kosbor állomány nem a munkaterületen belül van, negatív hatásviselőnek nem tekinthető.

A vízpótló útvonalon több csatorna is kettős működésű lesz, amelyeknek normál esetben a vízpótlás, belvizes időben a belvizek elvezetése (betározása) lesz a funkciója. Több csatormánál ez ellentétes folyásirányt jelent. A fix küszöbök ilyen esetben ezt a funkciót meggátolják, ezért is kerülnek billenőtáblás műtárgyak több helyen beépítésre. Továbbá előállhat olyan havária, ami miatt a vízszint billenőtáblával való szabályozása indokolt lehet és az üzemrend kialakításánál is több lehetőséget biztosítanak.

A KHT-ban és a Natura 2000 hatásbecslésben fentiekben túl javaslatként van megfogalmazva, hogy a Szilasi-szivárgót 50%-os mederteltség alatt nem szabad üzemeltetni.

3.

Környezeti hatástanulmány:

19. old.: A új csatornák építése. - Az érintett csatornák a tervek szerint beton elemekkel lesznek burkolva. Javasoljuk, hogy amennyiben a csatornában levezetésre kerülő víz hatását éreztetni kívánják a talajvíz esetében is, célszerű lenne a földmedrű csatornákat kialakítani, hogy kapcsolat alakulhasson ki a talajvíz és a mederben található víz között.

Továbbá minden burkolt medrű csatornaszakasz esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő kistestű állatfajok meghatározott távontéki kimenekülésének biztosításáról (rampa, kijáró, kiöblösödés stb.).

Az új, burkolt medrű csatornák funkciója nem a beszivárogtatás, hanem a meghatározott

ennyiségű víz eljuttatása a nyomóvezeték vízleadó pontjaitól a meglévő és jelen projektben bővíthető, átalakítandó rendszerbe. A talaj fizikai jellemzői miatt burkolás nélkül még hosszú évekig olyan mértékű szivárgási veszteség várható, amely a projekt céljának megvalósulását kétségesse tenné, így a **burkolat kialakítása műszaki és üzemeltetési szempontok miatt nem hagyható el.** Ezen újonnan kialakítandó burkolt csatornaszakasz esetében az esetlegesen belekerülő kistestű állatfajok kimenekülését biztosító műszaki megoldás tervezett a létesítési engedélyes dokumentáció összeállításakor. A Tervező Iroda a CIVAQUA II. projektben **saját költségén és saját tervezői kapacitásának terhére élővilágvédelmi szakértők bevonásával megtervezett az Igazgatóság által is elfogadott műszaki megoldást** fogja jelen csatornaszakasz tervezése során is alkalmazni.

A meglévő burkolt csatornák esetében a burkolatok cseréje (a teljes projektet illetően mintegy 52 km hosszban) rekonstrukciónak minősül, nem tartozik a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezésről szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Khv.) hatálya alá és nem is vízjogi engedélyköteles tevékenység. A Tervező Iroda megbízása pedig nem terjed ki ezen csatornák áttervezésére, vízjogi engedélyeinek módosítására, így ezen csatornák tekintetében a javaslatot nem tudjuk figyelembe venni.

25. old.: Az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyaknál országos jelentőségű védett természeti terület vagy Natura 2000 területeken is javasoljuk fenékküszöbök létesítését. Ugyanígy a vízpótlási útvonalban lévő csatornákra is javasoljuk fenékküszöb előírását, a billenőtáblás megoldás helyett megakadályozandó, hogy az egész vízhozamot át lehessen engedni. Az értékes élőhelyeken célszerű bebiztosítani a víz megmaradását több fenékküszöbvel is.

A 2. fejezet második válaszában kitértünk arra, hogy a műszaki tartalom alapján a billenőtáblás műtárgyak egy bizonyos szintig fix fenékküszöbként látják el funkciójukat, utolsó válaszában pedig a billenőtáblás műtárgyak alkalmazásának szükségességére. A projekt céljaira tekintettel az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyak esetében is elvárás a 80% körüli mederteltség minél nagyobb tartósságú biztosítása. A nem vízpótló útvonalban tervezett vízviszatarító műtárgyak mindegyike olyan fix küszöbvel rendelkező műtárgy lesz, amely a csatornák medrében biztosít egy állandó, üzemeltetéstől és egyéb antropogén beavatkozásoktól független mederteltséget. A vízpótló útvonalba eső vízviszatarítások esetében (elsősorban a főcsatornákon és a nagyobb, belvízvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű mellékcsatornákon) azonban a belvízvédelmi funkció biztosítása miatt szükségszerűen fix fenékküszöb nélküli, fenékre záródó billenőtáblás műtárgyak kerülnek beépítésre. Ezen műtárgyak billenőtáblái (hasonlóan az összes többi ilyen műtárgyhoz) rögzíthetők egy meghatározott vízviszatarítási szinten, és az állító mechanika ellátható az illetéktelen beavatkozásokat kizáró védelemmel, ugyanakkor jelentős belvizes időszakokban időlegesen a meghatározott vízviszatarítási szinten túl is nyithatók lesznek. Előzőek alapján a vízpótló útvonalba eső műtárgyak esetében a vízjogi üzemeltetési engedélyben és az üzemeltetési szabályzatban tartjuk reálisnak a műtárgyakra vonatkozó üzemeltetési szabályok rögzítését.

Új tározók: A térképi állomány és a kht-ban szereplő lehatárolás nem egyezik (vagy több változat is van), így jelenleg nem lehet véleményezni, további egyeztetést, pontosítást tartunk szükségesnek. A pontos, megfelelő véleményezés csak használható fedvényekkel/térképekkel végezhető el.

A KHT-ban lévő lehatárolás, a tervezés elején készült bővebb terület. Ezen a lehatároláson belül készítették el a szakértők a KHT-hoz szükséges terepi méréseket, valamint a tervezők ezen belül tervezték a tározókat. A tározó külső határvonala az Igazgatósággal egyeztetve lett. A tervezett tározó a lakossági fórumon is ismertetve lett, az érintett tulajdonosok észrevételei alapján a lehatárolások változhattak valamilyen mértékben. A tározó jelenlegi tervezett kiterjedésének ábrázolásáról térképmásolatot csatoltunk.

Jelezzük azonban, hogy a KHT dokumentáció önmagában .docx formátumban 145 MB, .pdf-ben 10 MB. A Hatóság részére a dokumentációk mindkét formátumban átadásra kerültek, azonban a Hatóság a honlapjára csak a pdf-et töltötte fel, amely, ahogy a kiterjedéséből várható, jóval szerényebb felbontású. A Hatóság csak a saját honlapjára feltöltött dokumentumok elérhetőségét adta meg minden hivatalos levelében, így a HNPI is csak arról értesült, a Tervező Iroda honlapjára mutató

elérési útvonalról, amiről .docx formátumban is letölthették volna, nem. A műszaki tartalom – beleértve a térinformatikai állományokat is – több tervezési fázisban (2022. július, 2022. november, 2023. január) is átadásra került az Igazgatóság részére, továbbá készült egy kapcsolati tábla a Tervező Iroda, az Alvállalkozó és az Igazgatóság azon dolgozóinak elérhetőségével, akik a projektben érintettek, kimondottan a gördülékeny és gyors Információcsere elősegítése céljából. A HNPI a benyújtott dokumentációkkal kapcsolatban 2023. február 23-án 8:30 perckor jelezte elektronikus úton, hogy a számára hivatalosan hozzáférhető, Hatóság által küldött dokumentációk némelyikével problémája van, és a rendelkezésre álló legfrissebb térinformatikai állományok átadását kérte. A jelzésre az Alvállalkozó még aznap reagált, továbbá a Tervező Iroda is biztosította arról, hogy a kért adatok átadásra kerülnek, amely meg is történt. Ezt követően további jelzést az Igazgatóság részéről nem kaptunk, így nem világos, hogy az Igazgatóság miért nem jelezte a problémát, amennyiben még fennállt.

Újfehértó mellett pl. a Kisnyilaszi szivárgónál a védett pompás kosbor előfordulásáról van információnk, a terület ex lege védettség alatt áll.

Ezt a pompás kosbor előfordulást azért nem szerepeltettük a KHT-ban, mert nem a munkaterület közelében van, a vízfolyás ingatlanhatárától 25-m-re található, a beruházás szempontjából nem releváns.

270. és 343. old.: A Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) esetében egyes években gémtelep található a nádasban. Egy esetleges kotrás során ezért itt egy kíméleti terület kijelölése indokolt. Madárvonulás szempontjából is jelentős terület. Természeti értékei a felsoroltakon kívül: Közösségi jelentőségű fajok: bölömbika (*Botaurus stellaris*), nagy kócsag (*Egretta alba*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gullpán (*Recurvirostra avosetta*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), kékbegy (*Luscinia svecica*), töviszűrő gébics (*Lanius collurio*), kis őrgébics (*Lanius minor*), vöröshasú unka (*Gombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*) Egyéb fokozottan védett költőfajok: bőjtű réce (*Anas querquedula*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), vörösnakú vöcsök (*Podiceps grisegena*), feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*)

A KHT-ban azért nem javasoltak kíméleti területet a Szelkő-tavon (Nagy-réti-tározó), mert a vízügyi kezelő a tervezés előkészítése során nem jelezte annak igényét, hogy a nyílt vízfelületen kívül egyéb tározórészek kotrását is tervezi, ennek megfelelően a tervezés során csak a nyílt vízterek kotrásával számoltak a szakértők és a hatástanulmány is erre készült el. Megerősítjük, hogy a tározó kotrása jelen projekt keretében kizárólag a nyílt vízfelületekre terjed ki.

320. old.: Az Érpataki-főfolyáson és a Sóstói-erdő mellett is a védett mocsári teknős jelentős állományát ismerjük.

Köszönjük a mocsári teknős előfordulására vonatkozó információt. Úgy gondoljuk, hogy a tervezett időbeli korlátozásokkal az állomány nem fog jelentősen sérülni.

432. old.: A tervezett beavatkozások között felsorolja 26 csatorna gyökérzónás kotrás, 20 iszapkotrás, 6 csatorna esetében rekonstrukciós kotrás kivitelezését. Ebben az esetben további pontosítás, egyeztetés szükséges! Azoknak a csatornáknak a kotrását, amelyeket nem érint a vízpótlás, a projekt céljaival ellentétesnek tekintjük. A vízpótlással nem érintett védett, ex lege területeket érintően, vagy azokra közvetlenül hatással levő csatornáknak történő kotrás nem támogatható, természetvédelmi szempontból káros. Ezekben a csatornákon azonban szükséges és hasznos vízvízsszatartó műtárgyak kialakítása és támogatható a cserjeirtás, fakivágás a mederből (tehát egy ésszerű, kotrás nélküli mederrekonstrukció elfogadható).

A KHT 38. oldalára vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban adott válaszukban részletezésre kerültek azok a csatornaszakaszok, amelyeken a pontosabb adatok és információk alapján a kotrás mellőzhető.

443. old.: Az Érpataki-főfolyásból a Sóstói-erdő feletti részen a védett hód (*Castor fiber*) előfordulásáról tudunk.

Köszönjük a hód előfordulására vonatkozó információt. Úgy gondoljuk, hogy a tervezett korlátozásokkal az állomány nem fog sérülni.

548. old.: A kotrások leírásánál nem nevesít a meglévő tározók kotrását. A kotrásokra vonatkozó javaslatokat, korlátozásokat ezek esetében is meg kell tartani. A Nagyréti-tározónál (Szelkő-tó) az időszakos gémtelpek védelme érdekében nádas kíméleti terület meghagyását javasoljuk, amit előzetesen Igazgatóságunkkal egyeztetni szükséges.

A 270. és 343 oldalra vonatkozó megjegyzésre adott válaszunk ezen megjegyzésre is releváns.

4.

Térképes állományokhoz észrevételek:

A Perjés-dűlő-rétjénél van egy csatornaszakasz a csatorna_elo_hely_er_patak_vegleges shp-ben, amely levezeti a vizet a rétről. Ez esetben a kotrást nem tartjuk szükségesnek.

A KHT 38. oldalára vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban adott válaszunkban részleteztük azokat a csatornaszakaszokat, amelyeken a pontosabb adatok és információk alapján a kotrás mellőzhető. Ezek között van a Micske-Nagygyévi szivárgó legfelső, mintegy 900 m hosszú szakasza is.

Az Árenda-földi réteknél a csatornarekonstrukció olyan kis védett területet érint, hogy nehéz meghatározni, honnan lenne célszerű felvonulni. Javasoljuk ennek a szakasznak a kihagyását a kotrásból.

A KHT 38. oldalára vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban adott válaszunkban részleteztük azokat a csatornaszakaszokat, amelyeken a pontosabb adatok és információk alapján a kotrás mellőzhető. Ezek között van a VIII/6 mellékág legfelső, mintegy 150 m hosszú szakasza is.

A kíméleti területek kiterjedése a korábbi egyeztetéseken elhangzottakhoz képest csökkent. Érpataknál 8,6 ha-ból lett kb. 7,9 ha; Geszterédnél 6,14 ha-ból 5,9 ha. Mindenképpen szükségesnek tartjuk az eredeti kíméleti területek kiterjedésének fenntartását.

Az eredetileg a tervezők részére az Alvállalkozó által átadott és előzetesen leegyeztetett kíméleti területi lehatárolás (dátuma: 2022.12.12.) valóban 8,6 ha-os volt az Érpataki-tározó és 6,14 ha-os a Tótapai tározó esetében. Az előzetesen, pontos geodéziai mérések hiányában készült hozzávetőleges lehatárolást a tervezők műszaki szempontok alapján kis mértékben módosították. Ez a módosítás egyebek mellett a lehatárolással érintett helyrajzi számokkal való összevetésből is állt. Az Érpataki-tározó kíméleti területe esetében a kíméleti területről levágták a délnyugati nyúlványát, amely az Érpatak 0269/1 hrsz-ú szántó művelési ágú területéhez tartozott, és megmaradt a kíméleti területnek a 0268/2 hrsz-ú rét, legelő művelési ágú terület. A kijelölt kíméleti területet továbbá az Érpatak-Nagyszéki szivárgó csatorna keresztezte. A levágott 7000 m²-es területrészt a szivárgó bal partján helyezkedik el, víz alá kerülését csak töltésekkel való körbezárással lehetett volna elkerülni. Ehhez 300 m 1,0 -1,2 m magas depóniát kellett volna létesíteni. Ez eredményezett 7000 m² csökkenést a kíméleti területben. A Tótapai tározó esetében csak minimális, 1300 m² mértékű az eltérés a tározó pontos határvonalaihoz történő igazítás következtében. Itt az érintett helyrajzi számok nem szántó művelési ágúak voltak. Ezért számottevő területi módosulás nem történt. Jelezzük, hogy a terepi felmérések során kiderült, hogy a kíméleti terület keleti részét alkotó 097/56 hrsz-ú, jellemzően gyep művelési ágú területet, melyen korábban védett növényfajok fordultak elő, időközben felszántották.

Geszteréden a kíméleti terület átnyúlik a csatornán, ahonnan korábbról a védett pompás kosbor előfordulásáról van adat, jelenleg viszont szántóként van hasznosítva a felmérés szerint is. Javasoljuk, inkább a nyugati oldalon történő bővítést a kiterjedés (6,14 ha) megtartása mellett. Szántóterület kíméleti területként történő lehatárolása természetvédelmi szempontból nem elfogadható. Ugyanennél a területrésznél kotrás esetén itt ne a csatornaparton depózzanak (vagy keletről kotorjanak).

A kijelölt kíméleti területnek a keleti, Geszteréd 097/56 hrsz-ú ingatlanral átfedő részének a valódi területhasználata már valóban szántó, mint ahogy azt a projekt keretében készített élőhelytérkép is tanúsítja. Az érintett terület korábban rét volt, melyen jelentős tőszámban pompás kosbor fordult elő.

A kíméleti terület kijelölése során a projekt keretében a KHT-hoz készült aktuális felmérés előfordulási adatai, ill. az Igazgatóságtól kapott biotikai adatszolgáltatás adatai alapján prioritizáltunk és az aktuálisan készült élőhelytérkép alapján nem került visszaellenőrzésre, hogy a védett növény előfordulásokat minden esetben igazolja-e jelenleg is a területhasználat és a terület jelenlegi állapota. Ezt az anomáliát egyébként az Igazgatóság sem vette észre a későbbi egyeztetés során, például 2023. januárjában. A várható vízborítás térképet figyelembe véve azonban máshol nincs reális műszaki lehetőség kíméleti terület kijelölésére, nem véletlenül itt történt a kijelölés, mert észak felé haladva rövid távolságon belül jelentősen nő a vízborítás vízoszlopmagassága. Ebből következően, ha a nyugati oldalon észak felé bővítenénk a kíméleti területet, akkor a kíméleti területet határoló földtöltést már jelentős magasságúra kellene méretezni, mert a két oldalán jelentős vízszintkülönbség állna elő, emiatt a két oldalon a felszín alatti szivárgáshidraulikai kapcsolaton keresztül várhatóan gyorsan megindulna a vízszint kiegyenlítődés, minek következtében a kíméleti területen közel hasonló vízborítás alakulna ki, mint a vele szomszédos tározó területen.

Emellett a rendelkezésre álló korábbi ortofotók arról árulkodnak, hogy a kíméleti terület keleti, Geszteréd 097/56 hrsz-ú ingatlannal átfedő részén az elmúlt két évtized során többször is próbálták művelésbe vonni. Például 2005-ben a teljes területe felszántásra került, majd csak a déli sávját tudták valóban szántóként használni és az északi sávja visszagyepesedett. Ezt követően éveken keresztül gyepeként használták. Ebben az időszakban, 2017-ben mutatták ki az Igazgatóság munkatársai az érintett területen a pompás kosbor előfordulását, majd a rendelkezésre álló információk alapján 2018-ban szánhatták fel újra. 2022-ben a KHT készítéséhez kapcsolódóan készített aktuális felmérés időszakában szántóként használták. A környező jó állapotú mocsárrétek által biztosított propagulum forrás miatt a terület regeneráció potenciálja jónak mondható, ezt igazolja a korábbi (2005) szántást követően a pompás kosbor jelentős tőszámú előfordulása (2017). Szem előtt tartva, hogy a kíméleti terület módosítására nincs reális műszaki alternatíva, a közelmúltban elvégzett szántás ellenére a területet továbbra is kíméleti területként szerepel a tervezésben, tekintve, hogy a tervezett tározó üzemelési fázisában várhatóan rendkívül jó vízellátottságú nagy tartóssággal tocsogós terület lesz, szántóként való további hasznosítása valószínűtlen.

5.

Egyéb javaslatok:

A kíméleti területek legyenek körbekerítve/kitűzve és az építés elől elzárva, ott átmenő forgalom sem lehet.

A környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás.

Az országos jelentőségű védett természeti területek, ex lege területek és Natura 2000 területek esetében is a kotrások esetén minden esetben kérjük, vegyék fel Igazgatóságunkkal a kapcsolatot előzetes egyeztetés, esetenként szakfelügyelet biztosítása céljából

A környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás.

A Nagyréti-tározó (Szelkő-tó) két egymással szomszédos tőegységből áll, ezért természetvédelmi szempontból kedvező lenne, ha két ütemben történne a kotrása is. Amíg az egyiket nem fejezik be, ne kezdjék el a másikat. Az Oláhréti-tó esetében pedig szintén kérjük a szakaszos kivitelezést, ne szárítsák ki egyszerre az összes medret.

A kotrás ütemezése a kiviteli szintű tervezés feladata. A Szelkő-tó esetében csak a déli tőegység kotrása tervezett.

Tótapai-tározó: a kapott térképek szerint a kíméleti terület beletartozik a tározó területébe, ezen kívül szántóként hasznosított terület is kíméleti területként van jelölve, ami természetvédelmi szempontból nem biztosít elfogadható élőhelyet.

A 3. fejezet utolsó válaszában részletes véleményt fogalmaztunk meg ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban. Erre a megjegyzésre vonatkozólag is azt tartjuk mérvadónak részünkről.

A kíméleti területek valóban beletartoznak a tározó területébe. A következő elképzelés valósítható meg (idézet a KHT-ből): „A kíméleti területeket javasoljuk a műszakilag megvalósítható, de a

szükséges funkciót még megfelelően ellátó, lehető legkisebb helyfoglalású földtöltéssel leválasztani a tervezett tározók állandó víztározással érintett területétől. Ennek megfelelően a kialakításra kerülő kíméleti területek felszíni elöntés útján nem, csak csapadékvízből és talajvízen keresztül jutnának vízpótláshoz. A kíméleti területeket ugyanakkor javasoljuk a tervezett tározók részeként tekinteni és a vízháztartási viszonyoktól függően lehetőség szerint kaszálással vagy legeltetéssel kezelni." Megjegyezzük, hogy kíméleti területek a tározók nem állandó vízborítású, különleges üzemrendű, ökológiai és/vagy időszakos vízborítottságú kazettaként történő betervezése és engedélyeztetése lehetőséget biztosít arra, hogy vízkárelhárítású közérdekű célból állami tulajdonba és a vízügyi (vagy akár később a természetvédelmi) kezelő vagyonkezelésébe kerüljön, ezzel biztosítható -nem védett területek esetén is- azok megfelelő kezelése és kíméleti területként való fennmaradása.

Ennél a tározónál a *Vertigo ssp.* és *Truncatellina costulata* fajok élőhelye a fedvények alapján belesik a tározó területébe, a faj védelme érdekében ezt a területet kíméleti területként kell kezelni.

A *Truncatellina costulata* előfordulási területe a tervezés során teljes egészében kikerült a tározó területéből. A *Vertigo* fajok esetében egyes állományrészek valóban a tározóban maradnak, a károkozás mérséklése miatt kíméleti területet javasoltak a szakértők.

A javasolt időbeli korlátozások esetében természetvédelmi szempontból kedvezőbbnek tartjuk a fészkelési és vegetációs időszak március 15. és augusztus 31. közötti megállapítását, az esetleges másod- és harmadköltségek miatt. Ettől eltérni csak előzetes, írásos egyeztetés után, különleges esetekben lehetséges, a munkálatok legkorábban augusztus 01-jei kezdésével.

A fészkelési és vegetációs időszak március 15 és augusztus 31 közötti megállapításával kapcsolatos álláspontunk, hogy bár kétségtelen tény, hogy számos madárfaj esetében a 2. vagy 3. költségek akár augusztusra is áthúzódhatnak, az élővilágvédelmi szakértő Alvállalkozó tapasztalata azonban az, hogy a költségek nagy hányada július végére lezajlik. A madarak fészkelését közvetlenül veszélyeztető munkafolyamatok (pl. cserjeirtás, fakivágás) időbeli korlátozásának vége július 31-ével a kivitelezhetőséget, megvalósíthatóságot szem előtt tartva került megadásra. Az országszerte általánosan elterjedt, viszonylag gyakori fajok esetében ezzel a közvetlen károsító hatások túlnyomó részben elkerülhetők. Természetesen, ha olyan faj (pl. fekete gólya, darázsölyv) fordul elő egy területen, melynek fészkelése jellemzően áthúzódik augusztusra, akkor ettől eltérően augusztus 31-i javaslat kerül a dokumentációba. Jelen esetben erre nem láttunk objektív indokot. Mindemellett természetesen a várhatóan évek múlva esedékes kivitelezés időszakában a most detektáltaktól eltérő fajok is fészkelhetnek a hatásterületen, ill. a kivitelezés éve lehet a szokásostól eltérő, extrém időjárású év is, emiatt került az élővilágvédelmi javaslatok közé, hogy "Mivel a javasolt időbeli korlátozás indokoltsága, szükségszerűsége függ az adott év meteorológiai és költséi viszonyaitól is, ezért a kivitelezés megkezdése előtt szakmai egyeztetést javaslunk a területileg illetékes természetvédelmi kezelő (Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság) szakembereivel. Amennyiben a szakmai egyeztetés alapján az adott évben az időbeli korlátozás módosítása vagy – mindegyik vagy bizonyos részterületeken a – teljes elhagyása indokolt, javasoljuk, hogy a kivitelezés az illetékes természetvédelmi kezelő (HNPI) írásbeli hozzájárulásával a fent meghatározott időbeli korlátoktól eltérően valósulhasson meg. Javasoljuk, hogy szükség esetén a természetvédelmi kezelő szakfelügyelet ellátását is elrendelhesse." Véleményünk szerint ezzel a javaslattal a felmerülő problémák kezelhetők.

Minden esetben a beavatkozással érintett ingatlanokon található vagy azokkal szomszédos gyepterületeit csak a lehető legkisebb kiterjedésben legyenek igénybe véve. Gyepterületen depózás, parkolás, felvonulás, tárolás lehetőleg ne történjen.

A magasabb rendű növényzet (fák, cserjék, felemelkedő szárú, magasra növő mocsári növényzet, pl. nádas) eltávolításával járó terület előkészítő munkafolyamatok (pl. fa- és cserjeirtás, kivágás, szárazzás, gyeptarítás, gyeptántás) területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani, felesleges területi igénybevétel ne történjen.

Egyetértünk azzal és nagyon fontosnak tartjuk, hogy a jelenlegi magasabbrendű növényzet

eltávolítását csak ott célszerű megvalósítani, ahol feltétlenül indokolt. A tervező kollégák sem terveztek felesleges növényzeteltávolítást. Azokon a területeken, ahol a munkaterület közvetlenül érintkezik természetközeli élőhelyekkel, ott külön javaslatot fogalmaztunk meg a munkaterület pontos előzetes lehatárolására és a műszakilag lehetséges legkisebb kiterjedésű munkaterület-igénybevétel megvalósítására.

„Abban az esetben, ha a tervezett munkálatok még jóval március 15. előtt megkezdődnek, akkor az érintett területen fészkelő madárpárok korábbi fészkelőhelyeiket elkerülik és egyéb területen foglalnak revírt.” A dokumentum idézett mondatával szakmai szempontból nem értünk egyet, az erre hivatkozással történő folyamatos munkavégzéssel megzavarhatják a fészkeléseket, elpusztíthatják a tojásos/fiókás fészkeket.

A javasolt előírás célja éppen az, hogy a fészkelési időszak kezdete előtt elkezdődött zavarás arra készítse az egyedet, hogy máshol, a zavaró területen kívül kezdjék meg a költést, így nem világos, hogy a munkavégzéssel hogyan zavarhatják meg az esetlegesen eleve meg sem történő fészkeléseket, illetve hogyan pusztítják el a tojásos/fiókás fészkeket. **Az idézett szöveg egyébiránt egy indokló részben található, mely előtt kivastagítva szerepel az a javaslat, hogy a madarak fészkelésére alkalmas magasabb rendű növényzet eltávolításával járó terület előkészítő munkafolyamatokat a madarak fészkelési időszakán kívül végezzék el.** A munkaterület előkészítést követő kivitelezési munkafolyamatok esetében a fészkelési időszak előtt megkezdett és folyamatosan történő munkavégzéssel kapcsolatban fenntartjuk azt a véleményünket, hogy ez esetben a fészkelő párok a zavaró hatás figyelembevételével választják meg fészkelő helyüket. Ez nem jelenti azt, hogy a munkavégzés nem fogja zavarni a fészkelő párokat és a zavarás szélsőséges esetben nem okozhatja a költés sikertelenségét. De felhívánk a figyelmet arra, hogy a tervezett beavatkozásokkal érintett területeken a projektől független területhasználat, például rendszeresen végzett mezőgazdasági munkák, rendszeres közlekedés stb. is zavarhatja a fészkeléseket és adott esetben okozhatja a fészkelés sikertelenségét. A KHT-ban foglalt javaslatok betartásával a fészkeket érő közvetlen pusztulás veszélye radikálisan lecsökkenthető, hiszen ekkor már alapvetően "csak" a munkaterülettel szomszédos ún. közvetett hatásterületeken fészkelő párok zavarása valósul meg, mivel a munkaterületről a fészkelésre alkalmas növényzet már eltávolításra került a fészkelések megkezdése előtt.

Véleményünk szerint optimálisabb a munkaterülettel szomszédos területeken fészkelő párok védelme szempontjából, ha az előkészítést követő kivitelezési munkafolyamatok még a fészkelés előtt megkezdődnek és folyamatosan zajlanak, mert ekkor a párok úgy tudják megkezdni a fészkelést, hogy a zavarással szembesülnek, mint ha csak a fészkelési időszak közepén kezdene felvonulni a kivitelező a korábban lecsupaszított munkaterületen, amelynek szomszédjában a madarak zavartalanul kezdhették meg a költést, nem gondolva, hogy az előkészített munkaterületen intenzív kivitelezés kezdődik. **Azt azonban nem tartjuk reális, általános korlátozásnak, hogy a fészkelési időszakra vonatkozó munkavégzési tilalom minden munkafolyamatra érvényes legyen.** Ez esetben előállhatna az a visszás helyzet, hogy egy a fészkelési időszakon kívül előkészített (ahol a fészkelésre alkalmas növényzet eltávolításra került) csatorna munkaterületen a vízviszatartó műtárgy építését le kellene állítani a fészkelési időszakban, miközben a szomszédos szántón néhány méterre éppen szántanak, majd néhány napos-hetes visszatérésekkel folyamatosan folynak a mezőgazdasági gépi munkák. Mindeközben több vizsgálat is kimutatta már, hogy számos védett, de még országosan gyakori madárfaj esetében az utóbbi évtizedekben tapasztalt állománycsökkenés valószínűsíthető oka az intenzívebb mezőgazdasági művelés, a nagyobb mértékű vegyszerhasználat, a mezsgyék, erdősávok eltűnése megszűntetése. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy kiemelt jelentőségű fészkelőhelyeken ne lehetne a teljes munkavégzést, mindennemű kivitelezési munkafolyamatot korlátozni fészkelési időszakban, pl. egy olyan vizes élőhelyen, ahol jelentős fészkelő madárállományok vannak.

Megjegyezzük továbbá, hogy ez a javaslat tapasztalataink szerint az elmúlt legalább egy évtizedben számos alkalommal előírásként szerepelt a Hatóság által kiadott környezetvédelmi, illetve természetvédelmi engedélyeiben, amelyekből a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően az Igazgatóság is kapott, így az sem világos, hogy a sérelmezett javaslattal

kapcsolatban miért éppen most merült fel aggály az Igazgatóság részéről.

Ezen felül a kotrások miatt területi korlátozással érintett területeken a kotrás ne a védett vagy jelölt élőhellyel érintett oldalról történjen, ha mindkét oldalon védett vagy jelölt élőhely található, javasoljuk a kotrás mellőzését.

Előfordulnak olyan csatornaszakaszok, ahol mindkét oldalon értékes élőhelyek vannak, de ha a kotrás és a deponálás az ingatlan határain belül marad, értékes élőhelyeket számottevő mértékben nem veszélyeztet. A rendelkezésre álló információk szerint pedig a csatornarekonstrukciós munkálatok a csatorna ingatlanokon belül valósulnak meg, így erre vonatkozóan a hatástanulmány nem tartalmaz korlátozási javaslatot.

Amennyiben élővilágvédelmi szempontból indokolt, az Alvállalkozó minden esetben javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy a munkák melyik oldalról végezhetők el. Amennyiben az Igazgatóság szükségesnek tartja, tegye meg javaslatait a kivitelezéssel érintett, illetve kíméleti oldalakra, azonban felhívjuk a figyelmet, hogy a projekt céljainak megvalósulása érdekében -ahogy az korábbi válaszainkban is jeleztük- műszaki szempontból számos csatorna/csatornaszakasz esetében elkerülhetetlen a rekonstrukció. Ilyen szakaszok esetén a kotrás mellőzése nem lehet opció.

Továbbá a kitermelt anyagot a szervízszámban lehet deponálni úgy, hogy a gyommentesítő kaszálást el tudják végezni.

A kitermelt anyagot a csatorna ingatlan határain belül a kezelői sávban, jellemzően a meglévő depónián helyezik el. Itt történik az elterítés, és a kiszáradást követően a tereprendezés, ahol a gyommentesítő kaszálást el lehet végezni. A depóniák gyommentesítésére való kötelezés a környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás.

6.

A projektre vonatkozóan a további általános javaslatok:

Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal.

A KHT-ba a következő javaslat került bele ugyanezen okokból: „Javasoljuk, hogy a kivitelezés során, amennyiben az adott évben a kivitelezés 400 méteres körzetében vagy a megközelítési útvonalak mentén fokozottan védett és emberi zavarásra kifejezetten érzékeny madárfaj jelentősen érintett lehet a beruházással, úgy a természetvédelmi kezelő eseti korlátozásokat írhatson elő.”

A beruházás során kérjük, hogy a felmerülő vízkivételi helyeket és mennyiségeket, a vízkivétel idejét, továbbá az esetleges horgászati helyeket, más célú hasznosításokat előre egyeztessék le Igazgatóságunkkal.

A projektnek sem vízkivételek, sem hasznosítások tervezése, megvalósítása nem képezi részét, így jelen beruházás során ezek fel sem merülhetnek, így ennek a projektnek a környezetvédelmi engedélyében az ezekről való rendelkezést irrelevánsnak, számon kérhetőségét kétségesnek tartjuk.

Természetvédelmi szempontból fontosnak tartjuk, hogy a beruházás által érintett ex lege területeken legyen vízvízsszatartás, amihez fix fenékküszöbök (legalább 50%, de amennyiben lehetséges 80 % mederteltséget eredményező) elhelyezését javasoljuk a mederben. Amennyiben a védett terület nagyobb kiterjedésű, akkor a mederszakaszon kedvezőbbnek tartjuk a több kisebb fenékküszöb elhelyezését, az egy nagy műtárgy helyett, mivel így több kisebb szakaszon történhet meg a víz visszaduzzasztása a kockázatosabb, nagyobb szakasz helyett.

A KHT 25. oldalára vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban adott válaszukban részletesen kifejtettük a fenti kérdéskörrel kapcsolatos véleményünket. Ide vonatkozólag is azt tekintjük relevánsnak. Megjegyezzük továbbá, hogy az Igazgatóság már közvetlenül a koncepcionális terv kidolgozását követően (2021. március) megkeresésre került tájékoztatás és a vízvízsszatartás tervezett helyszíneivel kapcsolatos véleményezés céljából. **A hatástanulmányban megjelölt és ismertített műtárgyakról, tározókról és vízvízsszatartási helyekről az Igazgatóság a tervezési folyamat**

során többször tájékoztatva lett. A tervezési folyamat során az Igazgatóság javaslatait a műszaki szempontok és lehetőségek adta kereteken belül maradéktalanul figyelembe vettük. Nem gondoljuk, hogy a megközelítőleg 1 éve tartó tervezésen és egyeztetés sorozaton túli, további elképzelések egyeztetésének megfelelő színtere a folyamatban lévő környezetvédelmi eljárás lenne. A műtárgyak számán, elhelyezésén, egyéb paraméterein a fentiek alapján változtatni nem áll módunkban, figyelemmel arra is, hogy az erre vonatkozó javaslat ebben a megfogalmazásban sem műszakilag, sem esetleges hatósági előírásként nem értelmezhető és nem számon kérhető, hiszen konkrét helyszíneket, konkrét beavatkozásokat nem tartalmaz.

A vízvisszatartás mértéke és tartama üzemeltetési kérdés, amely a vízjogi üzemeltetési engedélyben és az üzemeltetési szabályzatokban kell, hogy rendezésre kerüljön.

A vízvisszatartással érintett védett vagy Natura 2000 élőhelyek esetében javasoljuk a fenékküszöb alkalmazását, akár lépcsőzetesen, több elhelyezésével, melynek üzemeltetése jóval egyszerűbb (ideális esetben szinte elhanyagolható), esetleges üzemzavar, vagy rongálás esetén is kisebb eséllyel fordulhat elő, hogy a területről a visszatartandó víz távozik.

Az előző válaszunkat erre az észrevételre vonatkozóan is relevánsnak tekintjük.

Fontos megjegyezni, hogy ex lege védett területen ne legyen vízkivétel!

A projektnek sem vízkivételek, sem hasznosítások tervezése, megvalósítása nem képezi részét, így jelen beruházás során ezek fel sem merülhetnek.

Az ex lege területekről az eddig vizet levezető csatornák (szivárgók, forráscsatornák) kotrása tilos! Ettől egy esetben lehet eltérni, amennyiben esetleg előzetes egyeztetés alapján az irányuk megfordítható, vagyis a csatornából a védett terület felé fogja a vizet vezetni. Ebben az esetben is mindegyikre kerüljön mederküszöb.

A javaslatot az utána következő eltérési lehetőség ellenére sem tartjuk elfogadhatónak általános érvényűen. A projektnek nem célja a megmaradt vizes élőhelyek, köztük az ex lege védett vizes élőhelyek vízháztartási viszonyainak kedvezőtlen irányú módosítása, sőt a vizes élőhelyek vízpótlása, ill. a helyben keletkezett csapadékvizek visszatartásával a vizes élőhely vízháztartási viszonyainak javítása a célkitűzés. Ha konkrét javaslat merül fel természetvédelmi indokból bizonyos csatorna-szakaszok esetében a kotrasi jellegű beavatkozás elhagyására, azt célszerű konkrét javaslatként megfogalmazni, de ez csak a vízpótlással nem érintett felső, eredéshez közeli csatornaszakaszok (un. forráságak) esetében merülhet fel lehetőségként. A vízpótlási útvonalat képező csatornaszakaszok esetében legtöbbször nincs lehetőség a rekonstrukciós, esetleg mederbővítési jellegű beavatkozás elhagyására, hiszen a betáplált vízmennyiség és a saját vízhozam továbbítása érdekében ezen csatorna-szakaszoknak meg kell felelniük meghatározott műszaki paramétereknek.

Jelezzük egyúttal, hogy kotrás az Igazgatósággal is ismertetett műszaki tartalom alapján jellemzően olyan csatornaszakaszokon került tervezésre, ahol a rekonstrukció hiányában a rendszerelem vízszállító képessége a rendszer egészének vízpótlása szempontjából elégtelen, vagy a vízügyi kezelő az üzemeltetési tapasztalatai alapján jelezte a rekonstrukció szükségszerűségét. Nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy bár a projekt célja az észszerűség határain belül a helyben keletkező vizek legnagyobb mértékű visszatartása, azonban alapvetően belvízelvezetés a rendszer funkciója, aminek extrém csapadékos időszakokban továbbra is meg kell felelnie. A rekonstrukciók kategorikus tiltása ez utóbbi funkciót egyes csatornák esetében veszélyeztetheti. Ezzel együtt a rekonstrukciókkal egyidejűleg minden ilyen terület esetében vízvisszatartó műtárgyat terveztünk, legtöbb esetben úgy, hogy korábban vízvisszatartási lehetőség a területen nem is volt, így álláspontunk szerint ezen területek vízháztartása a beruházással javul, a fenti előírás pedig túlzó.

Jelezzük továbbá, hogy a KHT 38. oldalára vonatkozó megjegyzéssel kapcsolatban adott válaszunkban részleteztük azokat a csatornaszakaszokat, amelyeken a pontosabb adatok és információk alapján a kotrás mellőzhető.

Azokon a csatornaszakaszokon, ahol nem történik vízpótlás, ott ne legyenek mederrekonstrukciós munkálatok (mederkotrás).

Erre vonatkozóan az előzőekben több pontban is kifejtettük álláspontunkat. Megjegyezzük

ugyanakkor, hogy a rekonstrukció mellett vízviszatartó műtárgyak létesülnek, melyek eddig nem voltak a csatornákon.

A kotrásra vonatkozó időbeli korlátozás: vízzel borított, vagy tartósan vízzel borított részeken szeptember 01. – október 15. között (száraz mederszakasz esetében előzetes írásbeli egyeztetést követően ettől lehet eltérés), ennek betartását az országos jelentőségű védett természeti és Natura 2000 területeken kérjük, az ezen kívül eső részekre javasoljuk.

A kotrási jellegű munkálatokra vonatkozó időbeli korlátozást általánosan, a védett és Natura 2000 területeken kívüli területekre is vonatkoztatva nem tartjuk elfogadhatónak, mivel olyan mértékben szűklíti le a munkavégzés idejét, hogy az a projekt kivitelezését veszélyezteti. A hatástanulmány élővilágvédelmi fejezeteit kidolgozó szakértők általános javaslatként a július 31. – október 15. közötti időszakot javasoltak a kivitelezésre és az ezen kívüli időszakot a kivitelezés korlátozására. Így egy adott évben 2,5 hónap áll rendelkezésre ilyen jellegű munkálatok kivitelezésére, ami már számottevő időintervallum. Az említett szakértők véleménye szerint védett és Natura 2000 területeken kívül a július 31. – október 15. közötti időszakon kívüli korlátozás már elvárható mértékben lecsökkenti a kivitelezéshez kapcsolódó kedvezőtlen hatásokat és a szeptember 1 - október 15. közé korlátozott munkavégzéssel már nem érhető el akkora mértékű további hatáscsökkenés, amely ellensúlyozná a szűk kivitelezési időszak miatt egy következő évi újbóli felvonulás kedvezőtlen hatásait.

Kotrással csak azok a csatornaszakaszok legyenek érintve, ahol az mindenképpen szükséges, erről előzetes egyeztetést kérünk! A kotrással érintett szakaszokon kíméleti területek kijelölését tartjuk szükségesnek, amely területek korábbi kotrások során kíméleti területnek számítottak, azok a jövőben is, teljes területükkel legyenek azok. Ezekről előzetes egyeztetés szükséges, helyüket és kiterjedésüket rögzíteni kell.

A felvetés az előzőekben több alkalommal is előkerült, észrevételeinket több ízben kifejtettük.

A kotrással nem érintett (túlkotorként említett) szakaszokon a gyökérzónás növényeltávolítás sem elfogadható.

Fentebb ez az észrevétel már több alkalommal megválaszolásra került.

A kotrást a lehető legkíméletesebb módon, csak a feltétlenül szükséges iszapmennyiség eltávolításával szabad végezni.

Kotrás csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz, még a csatorna fölött folyjon ki belőle.

A javaslatokkal egyetértünk.

A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kételtűek és hüllők mederbe történő visszajuttatásáról. A mentési munkálatot végző személyek minden állatfaj összes fellelt egyedét kötelesek visszajuttatni a víztérbe, azok védettségétől függetlenül. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kímélettel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb állatok vergődhetnek a felszínre.

A korlátozást csak a kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően szinte állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és fokozottan védett fajhoz tartozó egyednek élőhelyt biztosító csatornaszakaszokra vonatkoztatva tartjuk indokoltnak és elfogadhatónak.

A mentési munkálathoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények (veszélyes munkagép, csúszós terep) miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani a min. 2 főt a mentés megvalósításához.

A korlátozást csak a kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően szinte állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és fokozottan védett fajhoz tartozó egyednek élőhelyt biztosító csatornaszakaszokra vonatkoztatva tartjuk indokoltnak és elfogadhatónak.

Kotrási munkákat csak akkor végezhető, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik. Kotrási munkákat során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kiérkezésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatot azonnali hatállyal felfüggesztheti.

A korlátozást csak a kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően szinte állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és fokozottan védett fajhoz tartozó egyednek élőhelyt biztosító csatornaszakaszokra vonatkoztatva tartjuk indokoltnak és elfogadhatónak.

A munkálatok során kizárólag a csatorna depóniája vehető igénybe, gyepterületekre kotrási anyag nem juthat.

A javaslatot elfogadhatónak tartjuk.

A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani (akár több éven keresztül is!).

A javaslatot elfogadhatónak tartjuk.

Az élőhelyek esetében problémát jelenthet az előntés elmaradása, vagy időközbeni abbamaradása. A kivitelezési munkálatokat egymásra építve szükséges végezni, először fontos, hogy működjön a vízpótlási rendszer, csak utána kezdjenek el kotorni, műtárgyakat építeni, megakadályozandó, hogy megfelelő vízpótlás hiányában esetleg tovább száráítsák a területeket.

A javaslattal a Tervező Iroda maradéktalanul egyetért, azonban a beruházás megvalósítási fázisára, a kivitelezés ütemezésére ráhatása nincs. Nem tartjuk továbbá reálisnak, hogy a megvalósítás ütemezését, megvalósítási sorrendjét az egyes projektelemek környezetvédelmi engedélyei határozzák meg, tekintettel arra, hogy a kivitelezés várhatóan a forrás rendelkezésre állásától függ majd, melynek biztosítása, illetve rendelkezésre bocsátása általában kormányzati, illetve ágazati minisztériumi döntés.

A konkrét kivitelezési munkálatok megkezdése előtt további egyeztetéseket kérünk, a kivitelezés során, több helyen természetvédelmi szakfelügyelet szükséges. Javasoljuk, hogy a projekt kivitelezése és az üzemelési időszaka alatt is folyamatosan tartsák Igazgatóságunkkal a kapcsolatot. Kérjük, a dokumentumokban végrehajtott változtatások minden esetben jól követhetően, egyértelműen legyenek jelölve.

A kivitelezés megkezdése előtti egyeztetés, valamint a szakfelügyelet biztosításának előírása a környezetvédelmi hatóságok részéről általánosan alkalmazott és elfogadott gyakorlat.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Igazgatóságot, hogy jelen észrevételeinket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály részére is megküldjük azzal, hogy a környezetvédelmi engedély kiadása során azokat mérlegelje és azok figyelembevételével hozza meg döntését."

A Főosztály a VIZITERV Environ Kft. 2069-177-2023. számú szakmai tájékoztatását a 741-79/2023. számon megküldte a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére és kérte, hogy amennyiben a csatolt melléklettel kapcsolatban szakmai észrevételt kívánnak tenni, úgy szíveskedjenek azt 8 napon belül megküldeni. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a 741-79/2023. számú megkeresésünkre további nyilatkozatot nem tett.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság a környezeti hatásvizsgálati eljárásban az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfélnek minősül, ezért a Főosztály a 741-6/2023. és 741-7/2023. sz. iratában tájékoztatta a közigazgatási hatósági eljárás megindításáról és nyilatkozattételi lehetőségéről. A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság nyilatkozatot nem tett.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság az I-000985-023/2023. számú levelében az alábbi nyilatkozatot adta:

„A 741-6/2023 számú levelében tájékoztatott, hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) meghatalmazása alapján eljáró VIZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP- 1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki-főfolyás vízrendezése” projektelem megvalósítása tárgyában környezeti hatásvizsgálati eljárás indult.

A tervezett projektelemek: új csatornák kialakítása, csatorna rekonstrukciók, Depóniák magasítása, műtárgyak rekonstrukciója, állandó tározók rekonstrukciója, tervezett új tározók, medertározások, helyi vízviszatarításra kijelölt helyek **előzetesen egyeztetve voltak a FETIVIZIG-gel.**

A projekt eredményeként későbbiekben megvalósuló beruházást,- mely hozzájárul a térség vízháztartásának javításához - a FETIVIZIG támogatja."

Az eljárásban a Főosztály 741-8/2023. számú végzésében megkereséssel fordult a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályához, mint a tevékenységgel érintett Téglás, Hajdúhadház és Hajdúsámson Városok vonatkozásában illetékességgel rendelkező hatósághoz - a hatáskörébe tartozó környezetvédelmi, természetvédelmi és hulladékgazdálkodási szempontok figyelembe vételével -, az érintett területtel kapcsolatosan rendelkezésére álló adatok, illetve az eljárás szempontjából releváns tények, valamint szakmai véleményének megadása céljából.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály HB-17-IKV/00329-3/2023. számon adott szakmai véleményt, amelyben megállapított feltételeket a Főosztály a határozat rendelkező részének III. fejezetében a 2.2, 3.2., 4.2, 5.2., 6.2 pontjai kialakítása során figyelembe vette. Indokolását a határozat szakterületenkénti értékelése tartalmazza.

A Khvr. 1. § (6b) alapján „A környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálati, a környezeti hatásvizsgálati, az egységes környezethasználati, valamint az összevont eljárásában a tevékenység telepítési helye szerinti település, a fővárosban a kerület (a továbbiakban együtt: település) önkormányzata ügyfélnek minősül, aki a környezetvédelmi hatóság által megküldött kérelem és mellékletei tekintetében a kézhezvételtől számított 15 napon belül nyilatkozhat.” Ezért a Főosztály a 741-14/2023. számú ügyiratában az érintett települések önkormányzatait tájékoztatta a környezeti hatásvizsgálati eljárás megindulásáról, a benyújtott kérelem és dokumentáció elérhetőségéről, valamint a nyilatkozattétel lehetőségéről.

A megkeresett Önkormányzatok részéről az alábbi ügyféli nyilatkozatok érkeztek:

Bökönyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője Érpatak település vonatkozásában Erp/296-7/2023. számon ügyféli nyilatkozatot adott, melyet az Erp/296-9/2023. számú nyilatkozatával módosított. Nyilatkozata az alábbi:

„Alulírott Dr. Kardos Csaba László, mint a Bökönyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztály korábbi 741-14/2023. ügyszámú megkeresésére kiadott nyilatkozatomat az újabb, 741-47/2023. ügyszámú megkeresése alapján az alábbiak szerint módosítom:

A megkeresésben foglalt tevékenység a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt, Érpatak – főfolyás vízrendezése projektelem megvalósítása” a beadványban foglalt mellékletek alapján Érpatak Község Önkormányzat Képviselő-testületének Érpatak Község helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 11/2002. (XII. 23.) számú önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: HÉSZ) előírásaival és a hatályos településrendezési eszközeivel

jelenleg ellentétes, azonban a teljes településre vonatkozó településrendezési terv, és ehhez kapcsolódóan a HÉSZ módosítása az összhang megteremtése érdekében folyamatban van.

A tevékenység – Érpatak Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 4/2019. (II.14.) számú önkormányzati rendeletében foglaltak figyelembe vételével – **a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos szabályozással összhangban áll.**

Újfehértó Város Jegyzője Újfehértó település vonatkozásában UJF/2077-2/2023. számon az alábbi ügyféli nyilatkozatot adta:

„Az Érpataki-főfolyás vízgyűjtő területén a tervezés jelenlegi fázisában két új tározó, az Érpataki tározó és a Tótapai-tározó kialakítása tervezett. Az Érpataki-tározó Újfehértó és Érpatak közötti külterületen, a két település közötti úttól délre 1 km-re, az Érpataki (VIII.)-főfolyás, a Bökönyi (VIII/B.)-folyás, a Nagyszéki-csatorna, a Csűrhe réti-csatorna és a Papcserei-csatorna összefolyásánál alakítják ki. Tervezett elöntési területe; 980.016 m².”

Mivel az új tározó építése érinti Újfehértó közigazgatási területét, annak kapcsolódását úgy kell kialakítani, hogy az Újfehértó város helyi építési szabályzatáról szóló 33/2020. (XII.29.) önkormányzati rendelet 33.§-ában rögzített előírásainak megfelelően:

„30. Vízgazdálkodási területek (V)

33. §

(1) Vízgazdálkodási területen

a) vízügyi érdekből a főcsatornáknál 6-6 m-es, társulati, önkormányzati és üzemi csatornáknál 3-3 m-es parti sáv szabadon hagyandó, beépíteni nem lehet, külterületen csak gyepként alakítható ki.

b) az övezetben a vízbeszerzéshez, védekezéshez, illetve ezek fenntartásához, működtetéséhez, továbbá a kiszolgáló személyzet elhelyezésére szolgáló szükséges építmények helyezhetők el.

(2) Újfehértó településen a vízgazdálkodási területek övezeti lehatárolását a rendelet melléklete szerinti szabályozási terv tartalmazza.”

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Nyíregyháza település vonatkozásában VFEJL/4-15/2023. számon az alábbi ügyféli nyilatkozatot adta:

„Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának küldött tárgyi megkeresésükben foglaltakat megvizsgáltuk és az alábbi választ adjuk:

A környezeti hatásvizsgálati, és az egységes környezethasználati engedélyben benyújtott dokumentáció, Nyíregyháza vízkárelhárítási tervével, valamint a helyi környezetvédelmi és természetvédelmi rendeletünkkel összhangban van.

Tájékoztatom továbbá, jelen nyilatkozat nem helyettesíti a hatályos jogszabályok alapján szükségessé váló engedélyek és szakhatósági hozzájárulásokat.

Kéri az önkormányzat az Igazgatóságot, hogy a további tervezés, és a későbbi üzemeltetés során törekedjen arra, hogy a főfolyásnak és mellékágainak üzemi, és mértékadó vízszintje **a beépített - lakott, és ipari - területeket érintő szakaszokon, a jelenlegi szintekhez képest ne növekedjen**, - annak érdekében, hogy a szélsőséges, több napos csapadék esetén a városi csapadékvíz elvezető hálózatban korábban előforduló vízviisszatorlódások se növekedhessenek.

Valamint kér az önkormányzat elemzést - vagy egyszerű számítást - arra vonatkozóan, hogy a nyírségi vízpótlás vízgazdálkodása milyen mértékben érinti Nyíregyháza belterületét, és beépített területeit, és mennyire módosítja a főfolyás üzemi, és mértékadó vízszintjét.”

A Főosztály a 741-47/2022., 741-48/2023. és a 741-80/2023. sz. végzésben megkereséssel fordult a tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések jegyzőjéhez, a tervezett tevékenységnek a településrendezési eszközökkel, valamint a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozásával való összhang megállapítása érdekében.

Kótaj Község Jegyzője megkeresésünkre a I/1365-2/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„• a tervezett tevékenység jelen eljárás időpontjában Kótaj település hatályos településrendezési eszközeivel összhangban van

• a tervezett tevékenység a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozással összhangban van”

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Jegyzője megkeresésünkre az FŐÉP/341-3/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése által a város közigazgatási területére vonatkozó 117/2005. (V.4) számú önkormányzati határozattal jóváhagyott településszerkezeti terve és 21/2007. (VI.12.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott többször módosított, hatályos helyi építési szabályzata és szabályozási terve a tervezett beruházással részben van összhangban.

Nyíregyháza MJV Önkormányzata a 117/2005.(V.4.) sz. közgyűlési határozattal megállapított településszerkezeti tervének, valamint a 21/2007. (VI.12.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének teljes körű felülvizsgálata, új településrendezési eszközök készítése van folyamatban a város teljes közigazgatási területére vonatkozóan.

A településrendezési eszközök készítése során vizsgálandó Nyíregyháza közigazgatási területén a kezelésükben lévő vízfolyások, csatornák nyomvonalai és adatai (zárt csatorna, nyílt vízfolyás, vízállásos területek). A vizsgálathoz szükséges adatokat a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi és Öntözési Osztálytól megkértük, a Város meglévő és tervezett hálózatának pontos helyének ismeretével, valamint az ezzel összefüggő gördülő fejlesztési, rekonstrukciós tervek, koncepciók meghatározásával együtt.

Erre érkezett válaszelevelükben tájékoztattak minket, hogy a Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését célzó projekt tervezését a VIZÍTERV Environ Kft. végzi. Szükség esetén a településrendezési eszközök módosítása érdekében kérdések felmerülése esetén kérem, hogy vegyék fel a kapcsolatot a vezető tervezővel.

Az egyeztetés még nem történt meg, ezért a településrendezési eszközökkel való összhang vizsgálatát jelenleg csak a hatályos szabályozási terv esetében tudnánk vizsgálni. Véleményünk szerint az új terv készítésének előrehaladása alapján a jelenlegi terv legfeljebb ez év végéig lesz hatályban. Amennyiben kellő szakmai körültekintéssel kívánjuk a Simai-főfolyás vízrendezésével kapcsolatos problémákat kezelni, javasoljuk az új tervvel való megfeleltetését. Várhatóan a szakmai egyeztetést a szakmai tervezők fogják kezdeményezni a tervezőkkel.”

Geszteréd Község Jegyzője megkeresésünkre a GES/300-2/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„1./ Álláspontunk szerint a tervezett beruházás nincs összhangban a hatályos településrendezési eszközökkel. Jelenleg az önkormányzat nem tervezi a Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási Terv módosítását, mivel a módosítás pénzügyi fedezete nem áll rendelkezésünkre.

2./ A tervezett beruházás helyi védettség alatt álló területet nem érint.”

Bökönyi Községi Önkormányzati Hivatal Jegyzője Bököny település vonatkozásában Bok/628-3/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„A megkeresésben foglalt tevékenység a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpatak -főfolyás vízrendezése” projektelem megvalósítása” a beadványban foglalt mellékletek alapján Bököny Községi Önkormányzat Képviselő-testületének Érpatak Községi helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 20/2009. (VII.30.) számú önkormányzati rendeletének (továbbiakban: HÉSZ) előírásaival és a hatályos településrendezési eszközeivel

ellentétes, azonban a teljes településre vonatkozó településrendezési terv, és ehhez kapcsolódóan a HÉSZ módosítása az összhang megteremtése érdekében folyamatban van.

A tevékenység – Bököny Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 9/2018. (VII.26.) számú önkormányzati rendeletében foglaltak figyelembe vételével – a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos szabályozással összhangban áll.”

Téglás Város Jegyzője megkeresésünkre a PH/924-4/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztályának az „Érpatak-főfolyás vízrendezése” projekthez kapcsolódó megkeresésére nyilatkozók arról, hogy a tervezett tevékenység:

- Téglás Város Önkormányzatának hatályos településrendezési eszközeivel, valamint
- a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozással összhangban van.”

Hajdúhadház Város Jegyzője megkeresésünkre a PH/1554-5/2023. számon az alábbi nyilatkozatot adta:

„A tervezett tevékenység Hajdúhadház város hatályos településrendezési eszközeiben Kb-Hv övezet (Honvédelmi, katonai nemzetbiztonsági célú terület), emiatt a tervezett beruházás nem teszi indokolttá a helyi építési szabályzat módosítását. A helyi önkormányzati rendeletben meghatározott környezet- és természetvédelmi követelményeknek megfelel.

Nyilatkozatomat az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 25. §. (1) bekezdésére tekintettel adtam meg.”

A Főosztály a 741-9/2023. számú végzésében, az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése alapján az 1. melléklet 9. táblázat 2., 3. pontjában szereplő szakkérdésekben szakhatóságként a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálatot kereste meg.

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat a tervezett beruházáshoz a 35000/1363-4/2023. ált. sz. módosított 35000/1363-2/2023.ált. számon a környezetvédelmi engedély kiadásához hozzájárult, a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági állásfoglalását a rendelkező rész 7.1. pontjában szereplő előírásokkal megadta. Indokolása az alábbi:

„I. Előzmények, előzetes megállapítások

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. továbbiakban: OVF) meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15. továbbiakban: Kft.) kérelmére indult, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki – főfolyás vízrendezése” projektelem megvalósítása tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.; továbbiakban: Kormányhivatal) 2023. február 7-én keltezésű levelében megkereste a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságát (továbbiakban: BM OKF), mint a hatáskörrel rendelkező vízügyi és vízvédelmi szakhatóságot szakhatósági állásfoglalás kiadása céljából.

A Kormányhivatal a Kft. kérelmére, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) és a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati

engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet) alapján folytatja le a környezeti hatásvizsgálati eljárását.

A vízgazdálkodásra, illetve a vizek védelmére vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.), illetve a Ktv., a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet) és a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet), valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet, a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól szóló 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet (a továbbiakban: 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet) tartalmazzák.

A szakhatósági állásfoglalás kiadásához szükséges környezeti hatásvizsgálati dokumentációt a Kormányhivatal az általa üzemeltetett elektronikus letöltési címen keresztül biztosította.

A BM OKF szakhatósági állásfoglalását a fentiek szerint rendelkezésére bocsátott a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviSSzatartás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki – főfolyás vízrendezése” projektelem című dokumentum(a továbbiakban: Dokumentáció) vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok szerinti vizsgálata alapján alakította ki, figyelemmel az alábbiakban részletezésre kerülő,

- az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet) 1. § (5) bekezdése, valamint az 1. számú melléklete 9. táblázat 2. és 3. pontjaira, valamint
- a Kvt. 66/A. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, továbbá tekintettel
- a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdésére, mely alapján a Kormány országos vízügyi hatóságként, továbbá országos vízvédelmi hatóságként – országos illetékességgel – a BM OKF-et jelöli ki.

A BM OKF megvizsgálta az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendeletben előírt és a vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályokban szereplő vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdéseket, ezen szakterületi követelményeknek való megfelelést, illetve a Kvt. alapján kiemelten a vízvédelmi, mint környezetvédelmi szempontok érvényesülését és annak eredménye alapján hozzájárult a környezetvédelmi engedély kiadásához és a meghatározta a tárgyi ügryhöz kötődő egyedi előírásokat.

A Dokumentáció a Magyarország 2021. évi vízygyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1242/2022. (IV. 28.) Korm. határozat (a továbbiakban: VGT3) mellékletében foglaltakra tekintettel készült, amelyet a BM OKF a szakhatósági állásfoglalásának kialakítása során figyelembe vett.

II. A tervezett beruházással kapcsolatos megállapítások

A „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviSSzatartás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki – főfolyás vízrendezése” projektelemre tekintettel az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1.§ (5) bekezdése alkalmazandó, mely szerint: „a Kormány [.....] **a vízgazdálkodási és vízvédelmi célú projektek esetén, [....] az 1. melléklet 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. sorában meghatározott környezetvédelmi közigazgatási hatósági eljárásokban vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdésben országos illetékességgel eljáró szakhatóságként az országos vízügyi hatóságot és az országos vízvédelmi hatóságot [a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdése] jelöli ki**”.

Az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 9. táblázat 2. és 3. pontjai értelmében környezeti hatásvizsgálati eljárásban minden esetben vízügyi és vízvédelmi szakkérdésként az alábbiak vizsgálata szükséges:

„Annak elbírálása, hogy a tevékenység vízellátása, a keletkező csapadék- és szennyvíz elvezetése, valamint a szennyvíz tisztítása biztosított-e, vízbázis védőterületére, védőidomára, jogszabályban,

illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e, továbbá annak elbírálása, hogy a tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra milyen hatást gyakorol.”

„Annak elbírálása, hogy a tevékenység kapcsán a felszíni és felszín alatti vizek minősége, mennyisége védelmére és állapotromlására vonatkozó jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e.”

A Kvt. 66/A. § (1) bekezdése szerint a környezethasználattal járó tevékenység, jelen esetben környezetvédelmi engedélyezésére irányuló, környezetvédelmi hatásvizsgálat elbírálása tárgyában folyó hatósági eljárásban a vízvédelmi szempontok érvényesülését, az adott ügyben szakhatósági közreműködés (szakkérdés vizsgálat) keretében kell vizsgálni.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (4) bekezdés a.) pontja alapján a környezetvédelmi engedély megadásáról szóló határozatban az engedély feltételei között elő kell írni azokat az intézkedéseket, amelyek a jelentős kedvezőtlen környezeti hatások elkerülésére, megelőzésére vagy csökkentésére vonatkoznak.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (4) bekezdés b.) pontja szabályozza az engedélyezési eljárás során, jelen esetben szakhatósági szempontból előírható vízgazdálkodási és vízvédelmi feltételeket, továbbá az ellenőrzés tárgyát képező paraméterek típusát és az ellenőrzés időtartamát a tevékenység jellegéhez, helyéhez és volumenéhez, valamint a környezetre gyakorolt hatások mértékéhez igazodva. A fentieken túl olyan ellenőrzési eljárások is előírhatók, amelyek végzésére a környezethasználó az egyes környezeti elemekre és tényezőkre vonatkozó jogszabályok alapján kötelezett.

II.a./ Vízgazdálkodási szempontból a BM OKF a benyújtott dokumentáció alapján az alábbiakat állapította meg:

A „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki – főfolyás vízrendezése” projektelem keretein belül a Nyírség vízpótlásának biztosítása érdekében a benyújtott Dokumentáció szerint a Tisza-folyóból a Nyírség gerincére távvezetéken keresztül eljuttatott víz szétosztásához új csatornák kialakítását, a meglévő csatornahálózat és meglévő műtárgyak rekonstrukcióját, továbbá a már meglévő állandó tározók rekonstrukciója mellett új tározók kialakítását is tervezik.

Új csatornaszakasz kialakítása

A tervezett beruházás során új összekötő csatornákat is létesítenek, amelyeknek a feladata a Tisza folyóból kivett vizet a szállító nyomóvezetékől eljuttassa a fő vízpótlási útvonalat jelentő meglévő csatornák medrébe. A meglévő VIII/8-1-1 oldalág és a Téglási (VIII/7) mellékág között létesítenek egy vízpótló csatornát, a Téglási (VIII/7) mellékág és az Ereszvényi szivárgó összekötésével, a Tótapai szivárgó és a Balkányi (VII/3) mellékág összekötésével, valamint a Nagyközi szivárgó és a VIII/8-1-1 oldalág összekötésével tervezik biztosítani a vízpótlás.

A tervezett új csatornák				
Csatorna		Befogadó		A tervezett csatorna funkciója
Elnevezés	Hossz (fm)	Elnevezés	Szelvényszám	
Téglási (VIII/7) - VIII/8-1-1 összekötő	1500	Téglási (VIII/7) mellékág	10+070	vízpótló
VIII/8-1-1 – Nagyút összekötő	1740	VIII/8-1-1 oldalág	5+337	vízpótló
Ereszvényi - Téglási (VIII/7) összekötő	1018	Ereszvényi szivárgó	1+349	vízpótlási útvonal
Tótapai – Balkányi összekötő csatorna	776	Tótapai szivárgó	2+313	vízpótlási útvonal

Csatorna rekonstrukciók

A Dokumentáció szerint a tervezett fejlesztés során az alábbi táblázatban jelzett felszíni vízfolyások rekonstrukcióját is elvégzik ahol a mederben felhalmozódott iszap kotrását és a csatorna mederburkolatának építését és rekonstrukcióját tervezik.

A burkolt szakaszokon a rekonstrukció részeként a sérült, törött, kimosdult beton vagy terméskő mederburkoló elemek szükség szerinti cseréje és helyreállítása tervezett.

A csatornák gyökérszűrés kotrása, illetve a szükség esetében elvégzett iszapoló kotrás során kikerülő anyagot a kotrási oldalon közvetlenül a csatorna partján húzódó 6 m széles fenntartási sávban tervezik elhelyezni, jellemzően a csatorna meglévő depóniáján.

Tervezett csatorna rekonstrukciók			
Vízfolyás megnevezése	Rekonstrukcióva érintett szakasz	Becsült földmunka (m ³)	Burkolat-építés, csere (fm)
Érpataki-főfolyás 32+395-42+512	32+395-42+512	72000	0
Érpataki-főfolyás 42+512-50+160	42+512-50+120	66 713 (kotrás) + 7022 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-
Nagyréti szivárgó	0+000-4+403	110 (kotrás) + 703 (gyökérszűrés)	289
Császári-Oláhréti-tápcsatorna	0+000-1+576	3 887 (kotrás) + 42 (gyökérszűrés) + 16 027 (jobb-bal part depóniarende­zés)	51
Téglási (VIII/7) mellékág	0+000-13+242	7945,2	740
Téglási (VIII/7) mellékág kiágazás	0+000-0+267	160,2	-
VIII/7-3 oldalág	0+000-1+914	4389,8	30
Csűrűréti szivárgó	0+000-2+673	1 819 (kotrás) + 351 (gyökérszűrés)+ 340 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-
Dezseffy szivárgó	0+000-1+716	768 (kotrás) + 5 (gyökérszűrés)	-
Érpatak-Nagyszéki szivárgó	0+000-1+991	316 (kotrás) + 397 (gyökérszűrés) + 1994 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-
Kisnyilasi szivárgó	0+000-2+185	556 (kotrás) + 367 (gyökérszűrés)	-
Lelkeszi szivárgó	0+000-0+775	153 (kotrás) + 64 (gyökérszűrés)	116
Nagykúti szivárgó	0+000-2+522	898 (kotrás) + 154 (gyökérszűrés) + 4944 (jobb-bal part depóniarende­zés)	-
Papcserei szivárgó	0+000-0+856	350 (kotrás) + 84 (gyökérszűrés)	-
Ramosovszki szivárgó	0+000-0+211	78 (kotrás) + 7 (gyökérszűrés)	-
Szilasi szivárgó	0+000-1+701	11 (kotrás) + 291 (gyökérszűrés)	-
VIII/4 mellékág	0+000-1+865	197 (kotrás) + 248 (gyökérszűrés)	24
VIII/5 mellékág	0+000-1+605	343 (kotrás) + 237	-

Tervezett csatorna rekonstrukciók			
Vízfolyás megnevezése	Rekonstrukcióva érintett szakasz	Becsült földmunka (m ³)	Burkolat-építés, csere (fm)
		(gyökérzónás)	
VIII/7-2-Ereszvényi szivárgó átkötés	0+000-0+779	331 (kotrás) + 17 (gyökérzónás)	44
VIII/7-1 oldalág	0+000-3+627	1291 kotrás és 1425 depónia magasztás a jobb és bal parton	720+24
Bökönyi (VIII/8) mellékág	0+000-12+134	6770 kotrás és 8038 depónia magasztás a jobb és bal parton	136 +48
Mócsánkerti szivárgó	0+000-2+626	920 földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+100 szelvények között két oldali, az 1+100-1+210 szelvények között a jobb parti depónia magasztás szükséges, mely a kitermelt földmennyiségből biztosítható.	24
VIII/8-1-1 oldalág	0+000-5+652	4700 földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+630 szelvények, 0+760-1+050 szelvények, 2+200-4+680 szelvények között két oldali depónia magasztás szükséges.	36
Tótapai szivárgó	0+000-7+085	5300 földmennyiség kotrása és elterítése a parti sávon. A 0+000-0+450, 1+200-1+750, 2+500-2+900, 3+100-3+400, 3+900-4+350, 4+600-5+100, 5+700-6+100, 6+550-6+750 szelvények között két oldali depónia magasztás szükséges.	36
Alsópázsiti szivárgó	0+000-1+083	289	0
Asszonylaposi szivárgó	0+000-3+253	1236	0
Ereszvényi szivárgó	0+000-2+137	641	0
Hadházi (VIII/7-2) oldalág	0+000-14+211	17130	1877
VIII/6 mellékág	0+000-0+517	155	0
VIII/8-1 mellékág	0+000-4+038	12210	0
Vörösréti szivárgó	0+000-2+975	1 927 (kotrás) + 263 (gyökérzónás)	-
Micske-Nagygyelvasi szivárgó	0+000-3+714	1440 kotrás és 3343,6 depónia magasztás a jobb és bal parton	291+ 18

Műtárgyak rekonstrukciója

A Dokumentáció alapján felújítandó műtárgyak rekonstrukciója és új műtárgyak kialakítása valósul meg az érintett főfolyáson és szivárgókon közel 206 db műtárgy esetében, ahol az átereszek meglévő

zsilipláblák, csappantyúk és betonszerkezetek rekonstrukciója, és átépítendő műtárgyak rekonstrukciója tervezett.

Állandó tározók rekonstrukciója

A Dokumentáció szerint a már meglévő állandó tározók rekonstrukciója során az Oláhréti-tározó esetében a tározótérből a lerakódott iszapot hidromechanizációs kotrással termelik ki, a 213 873 m³-nyi iszap 13,3 ha nagyságú területen zagykazettákba kerül elhelyezésre, ezen felül az előüleptető tér is tisztításra kerül, ahonnan a kitermelt iszapot a part mentén tervezik elhelyezni.

A Nagyréti-tározó esetében a tározótérből a lerakódott 125 777 m³ iszapot hidromechanizációs kotrással termelik ki, majd a kitermelt iszap zagykazettákba kerül elhelyezésre összesen 21,95 ha-nyi területen.

Minden esetben a földrajzilag legközelebbi zagyterhez történik a kitermelt iszap szállítása, ahol a nedvességtartalma elszikkad és a zagyatározók helye ezáltal feltöltésre kerül, amit a későbbiek folyamán tereprendeznek.

Új tározó kialakítása

- Érpatak- Csűrűréti tározó

A tervezett tározót a már meglévő Érpataki vésztározó átalakításával tervezik kialakítani, úgy, hogy a záró töltés szintje 120,12 mBf-i szintre épül ki, mintegy 1416 fm hosszúságban, valamint további hat helyszínen töltés építés is tervezett ugyanerre a magassági szintre összesen 386 m hosszúságban. A tározó körül a part élén kívül stabilizált utat terveznek kialakítani 3 m szélességben övárak létesítésével.

- Tótapai tározó

A tervezett tározót az Érpataki-főfolyás 38+730 és 41+200 szelvényei között található mélyfekvésű terület feltöltésével tervezik kialakítani, ahol oldaltöltéseket létesítenek 5225 fm hosszúságban, amelynek a magasságát 126,50 mBf-i szintre tervezik kialakítani. A tározó partélen kívül körbe stabilizált út kerül kialakításra 3 m szélességben + övárak. A tározó körül a part élén kívül stabilizált utat terveznek kialakítani 3 m szélességben övárak létesítésével.

Meder tározás

A fejlesztés megvalósulásával a mellékfolyásokon elhelyezett egyszerű vízviSSzatartó műtárgyak alkalmazásával a keletkezett csapadékvizek egy része a mederben viSSzatartható, ezáltal a vizek, ha közvetlen öntözési célt nem is szolgálhatnak, a talajvízre gyakorolt hatásuk révén kedvező hatást fejthetnek ki, így a meglévő csatornáknak megépített új vízviSSzatartó műtárgyak alkalmasak lesznek arra, hogy a felvízi oldalukon viSSzaduzzassák a csatornáknak a vizet.

Az Érpataki- főfolyás medrében tervezett tározási helyszínek				
Műtárgy jele	Műtárgy jellege	Tározási terület	Tározási térfogat (m ³)	Duzzasztási szint
M-1	zsilip	2890 fm	2054	110,0 mBf
M-2	zsilip	1706 fm	6597	109,70 mBf
M-3	zsilip	1093 fm	1445	110,70 mBf
M-4	zsilip	2593 fm	5570	116,30 mBf
M-5	zsilip	2152 fm	28000	1122,30 mBf
M-26	zsilip	858 fm	2100	-

Helyi vízviSSzatartásra kijelölt helyek

A víz viSSzatarására alkalmas helyszínek jellemzően mély fekvésű területek kijelölésével történt, amelyek többségén máig természetközeli, vízhiányos, kiszáradó vizes élőhely területek. A

Dokumentáció szerint a projektelem részeként az alábbi 27 db víz visszatartására alkalmas terület lett kijelölve.

Vízvisszatartásra kijelölt területek műszaki paraméterei az Érpataki - főfolyás vízgyűjtő területén			
Érintett település	Csatoma neve	Műtárgy	Elöntés max. területe (ha)
Nyíregyháza	Érpataki-főfolyás	zsilip	9,70
Újfehértó	Téglási (VIII/7) mellékág	zsilip	200,40
Újfehértó	Téglási (VIII/7) mellékág	zsilip	23,28
Újfehértó	VIII/4 mellékág	zsilip	16,00
Érpatak/Nyíregyháza	VIII/5 mellékág	zsilip	25,72
Érpatak	Csűrűréti szivárgó	zsilip	8,70
Újfehértó	Vörösréti szivárgó	zsilip	53,00
Újfehértó	Bökönyi (VIII/8) mellékág	zsilip	10,90
Újfehértó	Bökönyi (VIII/8) mellékág	zsilip	14,80
Újfehértó, Bököny	Bökönyi (VIII/8) mellékág	zsilip	20,60
Bököny	Bökönyi (VIII/8) mellékág	zsilip	18,00
Hajdúhadház	Bökönyi (VIII/8) mellékág	zsilip	315,90
Bököny	Micske-Nagygyelvási szivárgó	zsilip	15,60
Geszteréd	Micske-Nagygyelvási szivárgó	zsilip	21,80
Nyíregyháza	Mócsánkerti szivárgó	zsilip	22,9
Bököny	VIII/8-1-1 oldalág	zsilip	23,2
Bököny	VIII/8-1-1 oldalág	zsilip	19,74
Balkány	Tótapai szivárgó	zsilip	23
Nyíregyháza	Asszonylaposi szivárgó	zsilip	15
Nyíregyháza	Asszonylaposi szivárgó	zsilip	22
Újfehértó	Hadházi (VIII/7-2) oldalág	zsilip	137,6
Újfehértó	Hadházi (VIII/7-2) oldalág	zsilip	32,8
Téglás	Hadházi (VIII/7-2) oldalág	zsilip	17,9
Téglás	Hadházi (VIII/7-2) oldalág	zsilip	8,2
Újfehértó	VIII/8-1 oldalág	zsilip	150,1
Újfehértó	VIII/8-1 oldalág	zsilip	15,5
Bököny/Újfehértó	VIII/8-1 oldalág	zsilip	8

Távjelzett vízszintérzékelés

A Nyíri öblözet területén lévő csatornahálózat részben rendelkezik megfelelő távjelzett vízszint érzékelőkkel. A Dokumentáció szerint az alábbi fejlesztések megvalósulásával a szolgáltatott vizek nyomon követhetővé válnak, azokról valós idejű adatsorok állnak majd rendelkezésre, így lehetővé válik a leghatékonyabb és legvíztakarékosabb vízszolgáltatás, ezáltal támogatva a dinamikus vízkészlet gazdálkodás megvalósulását.

A távmérők feladata az érintett szelvényeknél, illetve műtárgyaknál az automatikus vízszintmérés, amely mért adatok a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság által üzemeltetett Felső-Tiszai Árvízi Előrejelző és Riasztó Központjának távérzékelő-monitoring-távfelügyeleti rendszerébe integrálódnak.

A tervezett távjelző és üzemirányítási rendszer az Érpatak vízgyűjtő területén				
Csatoma/Tározó/Szivattyútelep neve	Szelvény-szám	Vízmerce telepítési szükséglet [db]	Tervezett távjelző száma (db)	
			alvízi	felvízi
Nagyréti leeresztő, Nagyréti-tározó	-	0	0	1
Nagyréti kétféle választó, Nagyréti-tározó	-	2	0	1
Oláhréti leeresztő, Oláhréti-tározó	-	0	0	1

A tervezett távjelző és üzemirányítási rendszer az Érpatak vízgyűjtő területén				
Csatorna/Tározó/Szivattyútelep neve	Szelvény-szám	Vízmérce telepítési szükséglet	Tervezett távjelző száma (db)	
Érpataki-főfolyás	13+024	0	0	1
Érpataki-főfolyás	25+300	0	1	1
Tótapai tározó (tervezett új)	38+900	2	1	1
Érpataki tározó (tervezett új)	31+200	2	1	1
Összesen:		6	3	7

A tervezett beruházás annak megvalósulását követően az üzemeltetés időszakában 10 település (Kótaj, Nyíregyháza, Újfehértó, Érpatak, Téglás, Balkány, Gesteréd, Bököny, Hajdúsámson, Hajdúhadház) közigazgatási területét fogja érinteni.

II.b./ Vízvédelmi szempontból BM OKF a benyújtott dokumentáció alapján az alábbiakat állapította meg:

Felszíni vizek állapotának vizsgálata

A lecsapolások előtt, a múlt század közepéig a Nyírség nagyobb része lefolyástalan volt, amely lefolyástalanságot a sajátos geológiai felépítés, a domborzati viszonyok és a viszonylag kevés csapadék együttesen idézték elő. Jellemző felszíni vízfolyás a Lónyai-főcsatorna és a beletorkolló 8 db főfolyás, ahol a nagyvizek tavasszal, a kisvizek ősszel gyakoriak. Az időszakos vízfolyásokon nagyobb vízhozamokra általában csak tavasszal lehet számítani, míg az év nagyobb részében vizet alig szállítanak.

Az Érpatak (VIII. sz.) főfolyás a belvízrendszer egyik legfontosabb belvízcsatornája, mely 49260 fm hosszúságú, vízgyűjtő területe 342 km². Befogadója a Lónyay főcsatorna 20+720 fkm szelvénye.

A belvízcsatorna üzemképessége kulcsfontosságú, mivel Nyíregyháza Megyei Jogú Város belterületét 6 km hosszan szeli át, ezért a város csapadékvízének és tisztított szennyvizeinek is a befogadója. A főfolyáson 2 db állandó tározó található, nevezetesen az Oláhréti tározó, amelynek a térfogata: 783000 m³, területi kiterjedése 63 ha, míg a Nagyréti tározó térfogata 3570000 m³, területi kiterjedése 193 ha.

A tervezett beruházással az AEP464 azonosítójú Érpataki-főfolyás alsó víztest és az AEP465 azonosítójú Érpataki-főfolyás felső víztest érintett.

A Dokumentáció szerint a víztest kémiai állapotát tekintve a VGT3 szerint PBT (perzisztens, bioakkumulatív és toxikus anyagok) komponensek nélkül a főfolyás alsó szakasza nem jó kémiai állapotú (magas megbízhatóság mellett), míg a felső szakasza jó állapotúnak mondható, PBT komponensekkel együtt is. A nem megfelelés oka a kadmium és vegyületei, valamint a Perfluoroktán- szulfonát és származékai (PFOS).

Az Érpataki-főfolyás víztest állapotértékelése során az összes felsorolt szennyezőanyag mért, modellezett, vagy más víztest alapján becsült szennyező koncentráció értéke kedvezőnek bizonyult kivéve a flurantén esetén.

Szennyezőanyagok esetén a VGT3 állapotértékelése szerint az Érpataki-főfolyás szakaszán egyetlen esetben sem került ismertetésre olyan vízfázisra vonatkozó adat, vagy értékelés, amely meghaladta a vonatkozó határértékeket, vagy bármilyen módon a jónál gyengébb vízminőségi állapotot okozott volna. A víztest fizikai-kémiai elemek szerinti állapota a VGT3 értékelése szerint jó.

A Dokumentáció részletes alapossággal bemutatta az Érpataki-főfolyás, mint befogadó szennyezőanyag tartalomra vonatkozó terhelhetőségi vizsgálatát.

A fenti vizsgálat során figyelembe vették a Hajdúsági Iparművek tisztított technológiai szennyvizeinek, Hajdúhadház, Bököny és Nyíregyháza települések kommunális szennyvíztisztító telepei által kibocsátott tisztított szennyvizeinek, továbbá a nyíregyházi Júlia fürdő és a sóstófürdői bevezetések

(Aquarius Élményfürdő, Hotel Fürdőház) használt vizeinek és a Michelin gumigyár szennyvizeinek bevezetését és bemutatták, hogy a felszíni víztest minősége a Tiszai-folyó vízének megjelenésével hogyan változik.

Felszín alatti vizek állapotának vizsgálata:

A dokumentáció szerint a Nyírség területe bizonyítottan beszivárgási-tápláló terület, amely lehetőséget biztosít a talajvíz mélyebb rétegekbe irányuló beszivárgására.

A tervezett beruházás által érintett terület összesen 3 db felszín alatti víztest felszíni vetületét érinti, melyek az alábbiak:

Azonosító	Víztest neve	Víztest kód	Víztest típus leírása
AIQ568	Északkelet-Alföld	pt.2.4	porózus termál
AIQ617	Nyírség - Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő	p.2.4.1	porózus
AIQ618	Nyírség - Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő	sp.2.4.1	sekély porózus

A Dokumentáció szerint a felszín alatti víztestek mennyiségi állapotát ötféle teszttel vizsgálták meg. A Nyírség – Lónyay-főcsatorna vízgyűjtő (sp.2.4.1, p.2.4.1) víztestek gyenge állapotúak a süllyedési teszt tekintetében. Vízmérleg teszt esetében abban az esetben éri el a jó státuszt az adott felszín alatti víztest, ha az éves, átlagos vízkivétel nem haladhatja meg a hosszú távú átlagos utánpótlódását és a hosszú távú ökológiai hozam igények különbségét. Ez a vizsgálat a kumulatív hatásokat veszi figyelembe a víztest egészében, és az egész víztestre kiterjed.

A Nyírség – Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő (sp.2.4.1, p.2.4.1) víztestek gyenge állapotúak a vízmérleg teszt tekintetében. A vizsgált felszín alatt víztestek esetében elmondható a jó állapot.

Az összesített minősítés alapján elmondható, hogy a sp.2.4.1, p.2.4.1 víztestek esetében gyenge az eredmény. A termál víztest eredménye összesítésben jónak mondható. Az összesített kémiai minősítés alapján a víztestek állapota mindegyik esetben jónak mondható.

A Közép-Nyírség felé haladva a „talajvíz” mélysége a homokbucka-vonulatok alatt 4-6 m, máshol 2-4 m közötti. Mennyisége általában jelentéktelen. Kémiai jellege a IV. sz. főfolyás mentén és a Lónyay-főcsatorna torkolati szakasza környékén nátrium-, máshol kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos.

Keménysége általában 15-25 nk° között van, de a települések környékén 45 nk° fölé is emelkedik. A szulfáttartalom 60-300 mg/l között ingadozik, de a VIII. sz. főfolyás Nyíregyháza alatti szakaszán a 300 mg/l értéket is meghaladja. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. A nagyszámú artézi kútnak az átlagos mélysége nem éri el a 100 m-t, a vízhozama pedig a 100 l/p értéket, amelyben magas a vastartalom.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint az érintett települések közül Kótaj, Geszteréd és Bököny települések fokozottan és kiemelten érzékeny felszín alatti területű kategóriába, míg a Nyíregyháza, Újfehértó, Érpatak, Téglás és Balkány települések érzékeny felszín alatti területű kategóriába besoroltak.

A Dokumentáció alapján a Nyíregyháza I. Vízmű Kótaj vízbázis, Nyíregyháza-Butykatelep Kisvízmű vízbázis, Nagyhalász-Homoktanya Kisvízmű vízbázis, Balkány Abapuszta Kisvízmű vízbázis, Balkány Perkedpuszta Kisvízmű vízbázis, Geszteréd Regionális Vízmű vízbázis és Nagyálló Vízmű vízbázis a tervezett beruházásokhoz közel esik, vagy érintik azt. A 7 felszín alatti vízbázisból a Balkány Abapuszta Kisvízmű vízbázis kivételével valamennyi sérülékeny állapotú.

A fentieken túl mély fekvésű területek elárasztásával tervezik kialakítani a Tótapai-tározót amely létesítés érinti a sérülékeny földtani helyzetű AID379 Geszteréd Regionális Vízmű vízbázisvédelmi övezetét.

A tervezett létesítés során a felszín alatti víz veszélyeztetése csak közvetve áll fenn, olyan esetekben, amikor a meghibásodott munkagépekből kenő- vagy üzemanyag kerül a talajra és innen

bemosódással a talajvízbe. Az előzőekre tekintettel alapvető követelmény, hogy szennyező anyag ne jusson a munkaterület talajára. A környezet terhelése elkerülhető, a terület talajviszonyainak és vízföldtani adottságainak a figyelembe vételével. A talajvíz helyzete miatt a felszín alatti víztest érzékenynek tekinthető.

A felszínre jutó szennyezőanyag a beszivárgási folyamatok eredményeként a legtöbb munkaterületen több mint 5 év alatt juthat le a talajvízbe. A terület vízföldtani adottságaiból következik, hogy az esetleges felszíni szennyezés normál üzemi körülmények között nem veszélyezteti a felszín alatti víztesteket, de az építési munkálatok során fokozott figyelemmel kell eljárni a szennyezés megelőzése érdekében. A megfelelő műszaki állapotú, karbantartott munkagépek és a szakszerű munkavégzés nem okozhatja a felszín alatti víztestek szennyezését.

A tervezett beruházás a megtáplált vízfolyásokon és egyéb vízviisszatartásra épült létesítményeken keresztül hosszabb távon lokálisan és térségi szinten is talajvízszint növelő hatású és egyben növelheti a rétegvíz irányába történő utánpótlódás mértékét is.

A fentiekre tekintettel felszín alatti monitoring rendszert nem terveztek be, mivel a tevékenység jellegéből adódóan nincs rá szükség.

Összefoglalva az üzemszerű vízpótlás következményeként lokálisan növekszik a talajok víztartalma, ami hosszú távon csekély mértékű talajvízszint emelkedésben is megnyilvánulhat.

A vízpótlás megvalósulásával a kedvezőbb mikroklíma várhatóan pozitív hatással lesz az emberi egészségre is. A vízviisszatartás és a vízpótlás lehetősége a térség egészére, és így az itt élő, gazdálkodó ember számára is kedvező lehet, a terület aszály- és belvízérzékenysége csökken, javulnak a mezőgazdasági termelési feltételek, jobb, élhetőbb környezetet teremt. Ez a fejlesztés cél szerinti hatása, mely azonban akkor lehet igazán eredményes, ha a vízgazdálkodási projektet számos más ágazatba tartozó intézkedés egészíti ki. Ebben az esetben kimondható, hogy a tervezett fejlesztés gazdasági, társadalmi potenciálja erős, azaz élhetőbbé teszi a Nyírség egészét.

A fentiekben túl a BM OKF megállapította, hogy a tervezett tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra káros negatív hatást nem gyakorol.

A tervezett projekt szennyvíz keletkezésével nem jár, ivóvízkivételt nem terveznek.

A vizek állapotvizsgálatának összegzése

A dokumentáció érdekében vizsgálja a tervezett beruházás Vízkeret-keretirányelv (a továbbiakban: VKI) 4.7 cikkben foglaltaknak való megfelelést, hiszen a tervezett beavatkozások mind a felszíni, mind a felszín alatti víztesteket egyaránt érinthetik. A nyomóvezeték megvalósulását követően a Tisza-folyó vízből történik a vízkivétel, így a víz az összekötő csatornába kerül majd a meglévő főfolyásokba és csatornák medrébe jut, ahonnan gravitációsan folyik tovább.

„A Dokumentáció szerint a tervezett 5 m³/s mértékű vízkivétel az év nagy részében nem jelent számottevő, értékelhető terhelést a Tisza-folyó vízhozamára és annak vízszintjére nem okoz számottevő változást a vízkivétel nélküli állapothoz viszonyítva. Azonban főleg extrém kisvízi időszakban a vízkivételnek lehetnek negatív hatásai. Ennek a kedvezőtlen hatásnak az elkerülésére érdekében a tervek szerint a vízkivétel mennyisége csak annyi lehet, hogy a Tisza folyó medrében visszamaradó vízhozam elérje a VGT3-ban a Tisza-folyó érintett szakaszára meghatározott ökológiai vízmennyiséget, ami 38,613 m³/s.”

Amennyiben a Tisza vízhozama az előzőekben meghatározott érték közelébe csökken, akkor tervszerűen csökkenteni kell a vízkivételt olyan mértékig, hogy az ökológiai vízmennyiség a Tisza folyóban maradjon. Abban az esetben, ha 42,113 m³/s-re vagy ez alá csökken a Tisza-folyó vízhozama, akkor teljes mértékben le kell állítani a vízkivételi tevékenységet, amivel biztosíthatóvá válik az, hogy a Tisza-folyó élővilágára ne gyakoroljon értékelhető negatív hatást a tervezett vízkivétel.

A felszíni víztestben a tervezett vízpótlási tevékenység megvalósulásával jelentős változások következnek be, amelynek során módosul az Érpataki - főfolyás geometriája, ezáltal a mederben

lejártszódó folyamatok is megváltoznak. A vízfolyásban a jelenlegi kedvezőtlen klimatikus viszonyok miatt az év nagy részében csak a pontszerű bevezetésekéből származó tisztított szennyvíz bevezetéséből származó vízmozgások figyelhetők meg.

Az Érpataki-főfolyás hidraulikai viszonyainak tervezett változtatása alapján a jelenlegi és a várható állapotot összehasonlító, a teljes vízfolyásra vonatkoztatott átlag értékek az alábbiak szerint alakulnak.

Paraméter	Vízhozam	Csatorna medermagasság	Vízszint	esés	Vízsebesség	Nedvesített terület	Víztükör szélessége
M.e.	(m ³ /s)	(m)	(m)	(m/m)	(m/s)	(m ²)	(m)
Jelenleg	0,10	113,06	113,30	0,0009	0,25	0,60	2,07
Várható	2,99	106,34	107,59	0,0006	0,57	5,55	6,12

A fentiek szerinti mértékű vízpótlás eredményeként, megfelelő tiszai vízhozamok esetén a vízfolyásban az év minden időszakában várható valamilyen mértékű vízmozgás. Az Érpataki-főfolyás felvizi szakaszának időszakossága a vízpótlás miatt megszűnik, ami további pozitív hatást gyakorolhat.

A tervezett beavatkozás eredményeként a vízhozam az Érpataki-főfolyás medrében jelentősen emelkedik, a mederbeli vízmozgás kis mértékben gyorsul. A beavatkozás eredményeként a mederben a hígulási folyamatok jelentősen javulnak, így az üzemeltetés során a jelenlegi állapothoz képest új hatásokra kell számítani.

A tervezett fejlesztés eredményeként a víztest medermorfológiai tulajdonságai az új műtárgyak közelében módosulnak, ezáltal a víztest hidraulikai jellemzői is változnak.

A burkolt meder szakaszokon, illetve a vízkivételi műtárgyak előtti és utáni burkolásával kis mértékben módosulnak a meder érdességi viszonyai is. Az előzőeken túl az új vizes élőhelyek, ill. a csatornák revitalizációjával létrejövő új mederszakasz vízviszátartása révén javul az érintett terület vízháztartása is.

A vízszintszabályozó műtárgyak létesítésével, illetve rekonstrukciójával biztosítható egy-egy kialakuló belvízhullám szabályozott levezetése, az alsóbb mederszakaszok és területek vízterhelésének csökkentésének figyelembe vételével.

A tervezett beruházással a vízviszátartás a mederben, a már meglévő állandó tározókban és a tervezett új tározókban valósul meg. A mederben történő vízviszátartás kedvező hatással lehet a csatorna környezetének vízellátására, ezáltal kis mértékben javulnak a terület mikroklimatikus viszonyai is.

A beruházástól függetlenül az Érpataki-főfolyáson korábban már kettő felszíni víz monitoring pont létesült Újfehértó és Nyíregyháza településeknél.

A Dokumentáció szerint a Lónyay-főcsatorna vízfolyás felszíni víztest minősége nem éri el a jó ökológiai potenciálú víztestek minőségét a magas szerves anyag, az összes foszfát, az összes nitrogén és ammónium-nitrát koncentráció miatt, így a minősítés értékelése rossz.

Az Érpataki-főfolyás monitoring pontjain mért és dokumentált adatai alapján a vízfolyás jelentősen terhelt, nem éri el a jó állapotot, melynek oka egyrészt a vízfolyást érő jelentős pontszerű terhelések, másrészt a pontszerű terhelések mérséklését eredményező mértékű és intenzitású vízhozam a csatornában, amely hígító vízként a vízminőségét javíthatja.

A Dokumentáció alapján a befogadók vízgyűjtőjén a diffúz forrásból származó kibocsátások és a pontszerű forrásokból származó kibocsátások egyenlő arányban járulnak hozzá a vízfolyás terheléséhez.

A fentieken túl a Tisza-folyóból történő vízpótlás kisebb-nagyobb mértékű vízminőség javulást eredményez az Érpataki-főfolyás tekintetében. A vízfolyás kémiai állapota szerinti minősítés a

beavatkozás eredményeként nem változik a jelenlegi magas terheltség miatt, de mindenképpen javulási tendencia várható.

A Dokumentációban bemutatják a felszín alatti víztestek esetében, hogy a beruházás a teljes vízgyűjtő területen mennyiségi szempontú javító hatást eredményez. A jobb vízminőségű csatornák a beszivárgási folyamatok útján a felszín alatti víztestek állapotára is pozitív hatással lehetnek. A felszín alatti víztest utánpótlásának javulása miatt a hatások a teljes vízgyűjtőterületet érintik valamilyen mértékben.

Vízvédelmi szempontból a közvetlen hatásterület a vízfolyások 50-100 m-es körzete, mely területen belül várható jelentősebb talajvízszint emelkedés. A dokumentációban bemutatott beruházással a felszín alatti víztestek jó állapota megmarad, úgy, hogy a térségben jelentkező nagyfokú, különböző fejlesztési elképzelésekhez kötődő vízigények kielégítése biztosított marad.

A Tisza-folyóból történő vízpótlás eredményeként az Érpataki-főfolyásban vízminőségi szempontból jelentős hígító víz jelenik meg, amellyel a jelenleg kedvezőtlen vízhiányos állapot megszűnik.

A felszíni víztesteken tervezett beavatkozás típusok mindegyike hatással lesz a felszín alatti víztestek állapotára is. A vízfolyás medrekben, az új és meglévő víztározók területén, valamint a helyi vízviszatarításra kijelölt területeken a beszivárgási folyamatok intenzívvé válása történik, mely mind mennyiségi, mind minőségi szempontból változtat a jelenlegi állapoton.

Az egyik legjelentősebb mennyiségi állapotváltozást eredményező hatása várhatóan a teljes projektterületen a 259 db helyszínt érintő helyi vízviszatarítási területeknek lehet.

A Dokumentációban részletezett fejlesztés eredményeképpen a vízfolyásban lévő szennyezőanyag koncentrációja csökken, melyből kifolyólag a felszín alatti vízbe beszivárgó szennyezőanyag mennyisége is kisebb lesz, ezáltal a vízfolyások környezetében a felszín alatti víztest vízminőségi állapota javulni fog.

A Dokumentáció szerint a Geszteréd település közigazgatási területén tervezett Tótapai-tározó érinti a sérülékeny földtani helyzetű AID379 Geszteréd Regionális Vízmű vízbázisvédelmi övezetét, amelyet mély fekvésű területek elárasztásával alakítanak ki, így azt a természetes szűrőréteg felső védőrétegeinek megbontása nélkül tervezik, ezzel gyakorlatilag a vízbázis védeltsége nem sérül. Az üzemeltetés során a tározóból elszivárgó vizek pedig nem minősülnek szennyezettnek, így a vízbázist nem veszélyeztetik.

A Dokumentációban felvázoltak alapján a BM OKF megállapította, hogy a tervezett beruházás nem veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti víztestek jó állapotban tartását, valamint a VGT3-ban előírt célkitűzések, továbbá intézkedések megvalósítását, azonban a BM OKF felhívja a figyelmet a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra, miszerint a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető.

III. A vízgazdálkodási és vízvédelmi előírások szakmai indokolása

Vízjogi engedély beszerzése szükséges a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához (vízjogi létesítési engedély), a vízilétesítmény használatba vételéhez és üzemeltetéséhez, a vízhasználathoz (vízjogi üzemeltetési engedély) és a vízilétesítmény megszüntetéséhez (megszüntetési engedély) is. A vízjogi létesítési engedély alapján megépített vízilétesítmények használatba vételével kapcsolatos előírást a Vgt. szabályozza. A felszíni és felszín alatti vizek állapotának minőségének megőrzése érdekében vízvédelmi mérő-, megfigyelő-, ellenőrző rendszer kialakítása, valamint jogszabályi feltételek fennállása esetén egyes vízvédelmi határértékek a később lefolytatott vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárások keretein belül kerülnek szabályozásra. Az erre vonatkozó előírást a rendelkező rész 1. pontja tartalmazza.

A földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésének elkerülése érdekében a gépek működési képességének fenntartásához szükséges tervezett karbantartási munkálatok a munkaterületen nem

végezhető, az esetlegesen meghibásodott gépek is csak olyan mértékben javíthatók a munkaterületen, melyek csak a legszükségesebb, a hidraulika- és motorolajok, üzemanyagok folyásának megszüntetésére, a munkaterületről való elszállíthatóságának biztosítására végeznek. Ilyen esetben is szükséges az esetlegesen elfolyó, a környezetbe kikerülő anyagoknak a talajba jutásának megakadályozása kármentő tálca alkalmazásával, melyre vonatkozóan a BM OKF a rendelkező rész 2. pontjában tette meg az előírását.

Az üzemanyaggal való feltöltés előre kijelölt, ellenőrzött területen kell, hogy történjen, így fokozottan figyelemmel lehet kísérni a talajra kijutó esetleges szennyeződést, illetőleg azt meg kell előzni egy kármentő tálca használatával, megelőzve annak földtani közegbe, felszín alatti vízbe való bejutását, a szennyezés okozását, amelyre vonatkozó előírást a rendelkező rész 3. pontja tartalmazza.

Amennyiben a tevékenység végzése során az elvárható legnagyobb gondosság mellett is szennyező anyag kerül a földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe, úgy intézkedni kell a bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetésére, a károsodott környezet helyreállítására, valamint azonnali környezetkárosodást megelőző intézkedést kell tenni a rendelkező rész 4. pontjában foglalt előírás szerint.

A rendelkező rész 5. pontjának előírása alapján a fentiek szerint azonnal megtett környezetkárosodást megelőző és kárelhárító intézkedésekről a területileg illetékes vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.

A vízbázis védőterületén történő építési munkálatok során a kiemelt figyelem ráfordításával a munkagépek gondosan elvégzett karbantartásával minimalizálható a havária helyzetek kialakulása, figyelemmel a rendelkező rész 6. pontjában tett előírásra.

A keletkező veszélyes hulladékokat, üzemanyag és kenőanyag tároló helyeket úgy kell kialakítani, hogy annak alkalmazásával a környezetbe károsító anyag nem juthat ki, így a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható, melyre vonatkozóan az előírását a BM OKF a rendelkező rész 7. pontjában tette meg.

Az üzemeltetés során a vízminőség állapotának romlását meg kell akadályozni a helyes üzemrend megválasztásával, a vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkálatok alkalmazásával a rendelkező rész 8. pontjában tett előírás szerint.

A vízpótló rendszerbe bejuttatott vizek mennyiségi és minőségi mérésével, a vízpótló rendszer vízmérleg adatainak dokumentálásával és helyes üzemrendjének megválasztásával biztosítható a hosszútávon is fenntartható káros hatásoktól mentes optimális üzemeltetés, amelyre tekintettel a BM OKF a rendelkező rész 9. pontjában tette meg az előírását.

Az AEP464 Érpatak (VIII. sz.) főfolyás Nyíregyháza alatt megnevezésű és az AEP465 Érpatak (VIII. sz. főfolyás felső) megnevezésű regionális hálózati mintavételi helyeken, a 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet figyelembevételével folytatni és dokumentálni kell a vízminőség rendszeres ellenőrzését a rendelkező rész 10. pontja alapján.

Tekintettel a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben foglaltakra, a BM OKF a rendelkező rész 11. pontjában előírta, hogy a tervezett mederkotrási tevékenység előtt a mederiszap vizsgálatát el kell végezni.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában figyelemmel a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető.

IV. Záró rész

A benyújtott dokumentációban részletezett vízjogi engedélyköteles vízgazdálkodási műszaki megoldások a rendelkező részben tett előírások betartása mellett – a környezeti hatásvizsgálat szintjén – megfelelnek a vizsgált szakhatósági követelményeknek.

A tervezett projekt elemek a VGT3-ban előírt célok megvalósítását inkább elősegítik, mint akadályozzák, a tervezett intézkedésekkel nem ellentétesek, ezért a tervezett projekttel Magyarország nem szegi meg a Víz Keretirányelvben előírtakat, megfelelően alkalmazta a VKI 4.7 cikkében foglaltakat.

A fenti indokokra tekintettel a tárgyi környezeti hatásvizsgálati eljárásban a környezetvédelmi engedély kiadásához a BM OKF a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági hozzájárulását a rendelkező részben tett előírásokkal megadta.

Felhívja a BM OKF a figyelmet a Kvt. 66. § (5) bekezdésében foglaltakra, miszerint, „a létesítési (építési), illetve működési (használatbavételi) engedély a környezetvédelmi [...], illetve engedélyben foglaltaktól nem térhet el”. Továbbá a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10. § (3a) bekezdése alapján a vízjogi engedélyköteles létesítmények tekintetében „a területi vízvédelmi hatóság és az országos vízvédelmi hatóság a vízvédelmi szakkérdéseket – tekintettel a környezetet veszélyeztető hatásokon belül a vizek terhelésére és állapotromlására is – minden területi vízügyi hatósági és országos vízügyi hatósági eljárásban szakkérdésként vizsgálja”.

Ennek értelmében az összes, a benyújtott dokumentációban műszaki beruházások vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezése során a vízvédelmi szakkérdéseket az eljáró területi vízügyi hatóságok vizsgálni kötelesek.

A BM OKF szakhatósági állásfoglalását az Ákr. 55. § (1) bekezdésére és az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdésére, valamint annak 1. melléklete 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. pontjaira alapozta. A fentiekén túl a BM OKF szakhatósági állásfoglalásának kialakítása során alkalmazta: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet, Ktv., a fent felsorolt vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok, a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet jogszabályi rendelkezéseit alkalmazta.

A BM OKF jelen állásfoglalás rendelkező része a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és aa) alpontja szerint rögzíti a vízvédelmi szakkérdés vizsgálatának tényét, a BM OKF a vízvédelmi előírásokat a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és ab) alpontja szerint írta elő, míg a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése b) pontja alapján a vízvédelmi szakkérdés vizsgálata során tett részletes megállapításokat az indokoló rész tartalmazza.

A BM OKF a szakhatósági eljárásban az ügyintézésre vonatkozó határidőt jelen szakhatósági állásfoglalás kiadmányozásával megtartotta.

A szakhatósági állásfoglalás elleni önálló jogorvoslat lehetősége az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján kizárt. Jelen szakhatósági állásfoglalás csak az eljáró hatóság által hozott döntés elleni kereset útján támadható meg.”

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat 35000/1363-4/2023. ált. sz. módosítása a rendelkező részben szereplő előírásokat nem érintette, az indokoló rész módosításait 35000/1363-2/2023. ált. számú szakhatósági állásfoglalással egységes szerkezetbe foglalta a Főosztály. A módosítás indokolása az alábbi:

„Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. továbbiakban: OVF) meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és Szolgáltató Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15. továbbiakban: Kft.) kérelmére indult, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítése” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki-főfolyás vízrendezése” projektjelem megvalósítása tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.; továbbiakban: Kormányhivatal) 2023. február 13-án megkereste a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságát (továbbiakban: BM OKF), mint a hatáskörrel rendelkező vízügyi és vízvédelmi szakhatóságot szakhatósági állásfoglalásának kiadása céljából.

A BM OKF, mint országos vízügyi és vízvédelmi szakhatóság 35000/1363-2/2023.ált. számon szakhatósági állásfoglalást (a továbbiakban: Szakhatósági állásfoglalás) adott a rendelkezősére

bocsátott Környezeti Hatástanulmány a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpataki-főfolyás vízrendezése” projektelelem című dokumentumra alapozva.

A Szakhatósági állásfoglalás kiadmányozását követően a Kormányhivatal 652-48/2023. számú levelében tájékoztatta a BM OKF-et, hogy a Kft. a korábban benyújtott kérelmét 2069-010-2023. számú dokumentációval kiegészítette.

A kiegészítő dokumentum alapján a BM OKF megállapította, hogy a Szakhatósági állásfoglalás kialakítása során az elbírált hatástanulmányban és a kiegészítő dokumentációban eltérő adatok szerepelnek a vízkivételi mű kapacitására vonatkozóan.

Az elbírált hatástanulmányban a vízkivételi mű kapacitására vonatkozóan 3,5 m³/s érték szerepelt, azonban a Kft. által benyújtott kiegészítő dokumentumban szereplő információk alapján a tervezett beruházás során a vízkivételi és vízpótló rendszer kapacitása 5,0 m³/s.

A BM OKF megállapította, hogy a korábban adott Szakhatósági állásfoglalásban megállapított tényállás és a kiegészítő dokumentumban szereplő információk nincsenek összhangban, így a kiegészítő dokumentum alapján fennálló tényállás nem alapozza meg a szakhatósági állásfoglalás indokait, ezért az Ákr. 81. § (1) bekezdése szerint az jogszabálysértő.

A Kormányhivatal által megküldött kiegészítő dokumentumban szereplő információk alapján a BM OKF az előzőekben foglaltak szerint a szakhatósági állásfoglalás módosításáról döntött.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (2) bekezdése rögzíti, hogy:

„Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a szakhatóságra a hatóságra, a szakhatóság állásfoglalására a döntésre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell”.

Az Ákr. 56. § (1) bekezdése kimondja, hogy:

„(1) Ha a szakhatóság utóbb észleli, hogy állásfoglalása jogszabályt sért, állásfoglalását a hatóság határozatának vagy eljárást megszüntető végzésének véglegessé válásáig egy ízben módosíthatja.

A fenti tényekre, valamint a kiegészítő dokumentumban szereplő adatokra tekintettel a BM OKF a Szakhatósági állásfoglalását a rendelkező részben meghatározottak szerint módosította.

Jelen döntés az Ákr. 56. § (1) bekezdésén alapul.

A szakhatósági állásfoglalás elleni önálló jogorvoslat lehetősége az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján kizárt. Jelen szakhatósági állásfoglalás csak az eljáró hatóság által hozott döntés elleni kereset útján támadható meg.”

A Főosztály a 741-10/2023. és 741-11/2023. számú végzéseiben, az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 4. pontjában szereplő szakkérdésben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei és a Hajdú-Bihar Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot szakhatóságként a kereste meg.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 36500/1233-1/2023.ált. számon kiírt hiánypótlás teljesítését követően az ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitettség szakkérdésének vizsgálata alapján katasztrófavédelmi szempontból 36500/1233-3/2023.ált. számon hozzájáruló szakhatósági állásfoglalást adott a tárgy szerinti környezeti hatásvizsgálati eljárásban. Indokolása az alábbi:

„A megkereső hatóság által rendelkezésre bocsátott iratok alapján Ügyfél környezetvédelmi engedélyének megadásához hozzájárultam.

A környezeti hatásvizsgálat elbírálás során megállapítottam, hogy

- a környezeti hatástanulmány a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekben feltételezett súlyos balesetek minden lehetséges károsító hatásának

következményeit megfelelően tartalmazza. Az Agroker Holding Zrt. (székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kinizsi u. 2.) székhelyével azonos telephelye mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem a telepítési helytől a hiánypótlási dokumentumban szerepeltetett távolságtól messzebb, 0,6 kilométerre található. A Veolia Energia Magyarország Zrt. (székhelye 2040 Budaörs, Szabadság út 301.) 4400 Nyíregyháza, Simonyi Óbester u. 33. sz. alatti telephelye mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem (a veszélyes tevékenysége ideiglenesen felfüggesztett) a telepítési helytől a hiánypótlási dokumentumban szerepeltetett távolságtól messzebb, 0,26 kilométerre található. A biztonsági elemzésben bemutatott legnagyobb hatás (10.000 m³-es tartály sérülése esetén kiömlő fűtőolaj begyulladás a kármentőn belül) tűzhatása (12,5 kW/m²) 69 méteren belül okozna szerkezeti sérülést az építményekben, épületekben, berendezésekben.

- fentiek miatt a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetekből származó hatótényezők bemutatása arányban áll a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemből származó, a telepítési "helyet esetlegesen érintő károsító hatásokkal, tekintettel arra, hogy a telepítési hely környezetében (hatásterületen belül) veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található;
- a hatótényezők bemutatása során a környezethasználó a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset értékeléséhez és a vizsgálat tárgyának a hatásokkal szembeni érzékenységéhez a megfelelő kiindulási mutatókat, számítási módszereket helyesen alkalmazta, tekintettel arra, hogy a telepítési hely környezetében (hatásterületen belül) veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található;
- a környezeti hatástanulmány a települések katasztrófavédelmi osztályba sorolást, a települési veszélyei hárlás i tervben meghatározott természeti eredetű kockázatokat figyelembe veszi és a feltárt kockázatok károsító hatásainak várható következményeit megfelelően tartalmazza.

Döntésem a fenti jogszabályi rendelkezések alapján hoztam.

Az Ügyfél által hatóságom részére benyújtott dokumentumot jelen szakhatósági állásfoglalás mellékleteként megküldöm a megkereső hatóság részére.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdésén alapul. Hatáskörömet az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 4. sora, illetékességemet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése, valamint ugyanezen rendelet 1. melléklete határozza meg.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 55 § (4) bekezdése alapján zártam ki."

A Hajdú-Bihar Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság az ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitétttség szakkérdésének vizsgálata alapján katasztrófavédelmi szempontból 35900/988-3/2023.ált. számon hozzájáruló szakhatósági állásfoglalást adott a tárgy szerinti környezeti hatásvizsgálati eljárásban.

Indokolása az alábbi:

„Az ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitétttség tekintetében, a megkereső hatóság által csatolt iratokat megvizsgáltam és a következőket állapítottam meg:

Az Iparbiztonsági hatóság a Főosztály által megküldött dokumentációkat megvizsgálta, mely alapján megállapításra került, hogy a környezeti hatástanulmány kellő részletességgel tartalmazza a ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitéttséget.

A vizsgálat során megállapítottam, hogy nem merült fel olyan körülmény, amely alapján az érintett területen az ipari baleseteknek, illetve természeti katasztrófáknak való kitéttisége feltételezett lenne.

Fentiekre tekintettel az összevont környezeti hatásvizsgálati engedélyezési eljárásban az engedély megadásához hozzájárultam.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdésén alapul. Hatáskörömet az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 4. sora, illetékességemet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése, valamint ugyanezen rendelet 1. melléklet 9. pontja határozza meg.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 55 § (4) bekezdése alapján zártam ki."

A Főosztály a 741-12/2023. számú végzésében, az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 20. pontjában szereplő szakkérdésekben szakhatóságként a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságát, mint Bányafelügyeletet kereste meg.

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Miskolci Bányafelügyeleti Osztály (továbbiakban: Bányafelügyelet) a SZTFH-BANYASZ/2817-3/2023. számú végzésével az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) megbízásából eljáró VÍZITERV ENVIRON Kft. (4481 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére hivatkozott számon megindult, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpaták-főfolyás vízrendezése” projektem megvalósítása tárgyában környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz kapcsolódó szakhatósági eljárását megszüntette. Indokolása az alábbi:

„A Bányafelügyeletre a tárgyban megjelölt környezeti hatásvizsgálati eljárásban szakhatósági állásfoglalás iránti megkeresés érkezett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztálytól. A megkereséshez mellékelte, VÍZITERV ENVIRON Kft. által készített „Környezeti hatástanulmány” és „Közérthető összefoglaló”-ból a Bányafelügyelet megállapította, hogy az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 9. táblázat 20. pontjában meghatározott szakkérdés vizsgálati feltételek nem állnak fenn, mert

- a tevékenység végzése nem felszínmozgás veszélyes területen tervezett,
- nem érint az állam kizárólagos tulajdonát képező, az állami ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területét.

A Bányafelügyelet szakhatósági közreműködése során az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (2) bekezdése alapján járt el, figyelemmel az Ákr. 17. §-ára.

A jogorvoslati tájékoztató az Ákr. 55. § (4) bekezdésén alapul.

A Bányafelügyelet hatáskörét az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 9/20. pontja, illetékességét a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 43. § (1) bekezdése állapítja meg."

A Főosztály a 741-24/2023., 741-66/2023 és a 741-67/2023. számú megkeresésében a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és a 3. sz. melléklete alapján, a hatáskörükbe tartozó szakkérdés vizsgálatával kapcsolatban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztályát, Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztályát, Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályát, Földhivatali Főosztályát, és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztályát, továbbá a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítési Irodáját kereste meg.

**Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
Közegészségügyi Osztály SZ/NEF/0280-3/2023. számú szakkérdés vizsgálatában az engedély kiadása ellen a vizsgált szakkérdések vonatkozásában kifogást nem emel.**

Indoklásában az alábbiakat adta elő:

„Az eljárás során a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály az ügy tárgyához kapcsolódó szakkérdések [A környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően] vizsgálatára a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályát kérte fel, mely ügyel kapcsolatos feladatkörrel és szakmai ismeretekkel rendelkezik.

A megkereső hatóság által csatolt dokumentumok alapján, figyelemmel a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 70. §-ának, valamint a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet rendelkezéseire is a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya megállapította, hogy a főfolyás vízrendezése című projekt megvalósítása, felhagyása esetén a szakértői anyagban bemutatott adatok és számítások alapján – jelentős környezeti terhelés nem valószínűsíthető, így szignifikáns humán-egészségügyi kockázatnövelő hatás kialakulására nem lehet következtetni, erre tekintettel a rendelkező részben rögzítettek szerint foglalt állást.

Állásfoglalásomat a hivatkozott jogszabályhely(ek) alapján hoztam.

A szakkérdés vizsgálatára vonatkozó feladatkörömet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése, illetve a fővárosi és vármegyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII.2.) Korm. rendelet szerint, míg illetékességemet az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. tv. 16. § (1) bekezdése, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII.23.) Korm. rendelet 2. § 1) bekezdése alapján állapítottam meg.”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály feljegyzése alapján a tárgy szerinti környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatásához közegészségügyi szempontból feltétel előírása nem szükséges.

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály HB-01/NEO/0617-2/2023. sz. ügyirata szerint:

„741-24/2023. ügyiratszámú eljárásában az elektronikusan rögzített dokumentáció alapján - népegészségügyi feladatkörbe tartozó szakkérdés vizsgálata során - megállapítást nyert, hogy az közegészségügyi szempontból megfelelő.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. sz.) által „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpatak –főfolyás vízrendezése” projektem megvalósítására vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárás során népegészségügyi feladatkörbe tartozóan „A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről” szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. melléklet 3. pontja szerinti szakkérdések („A környezet- és település- egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel,

veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően.") illetékességi területünkre vonatkozóan vizsgálatra kerültek."

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály által az SZ/106/00259-5/2023. számú javító nyilatkozattal módosított SZ/106/00259-3/2023. számon a kulturális örökségvédelmet érintő szakkérdésben javasolt kikötéseket a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.1. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„A szakkérdésben történt megkeresésre a kikötéseket a következőkre való tekintettel javasoltam.

A benyújtott tervdokumentáció alapján megállapítottam, hogy a tervezett beruházás a hatósági nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhelyeket érint.

A mellékelt kérelem alapján megállapítottam, hogy a beruházás a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) 7. § 20. a) pontja szerint „a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás” nagyberuházásnak minősül.

A Kötv. 23/C. § (1) bekezdése előírja, hogy nagyberuházás megvalósítása esetén előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni. Az előzetes régészeti dokumentáció a Kötv. 7. § 3. pontja alapján: „valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökségi elemekre vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.”

A Magyar Nemzeti Múzeum megállapította, hogy a régészeti lelőhelyek tekintetében további örökségvédelmi vizsgálatokra van szükség az ERD II. fázisában. A próbafeltárások tervezésére csak a szükséges – pontos műszaki tervek és kisajátítási határok, a felszíni földmunkák helyének ismeretében végzett – geofizikai kutatások elvégzését követően kerülhet sor.

Az ERD-t a beruházás régészeti érintettségének egyértelmű tisztázását követően a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátás, annak módja és a várható kockázatok meghatározása érdekében a Kötv. 23/D. § szerint a feltérési projekttervvel is ki kell egészíteni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018 (IV.9.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. r.) 40. § (7) bekezdése szerint „Az előzetes régészeti dokumentációt a földmunkával járó tevékenység engedélyezésére vagy a földterület megszerzésére irányuló azon első hatósági eljárás megindítására irányuló kérelemhez kell mellékelni, amelyben a hatóság eljár vagy szakhatóságként vagy a szakkérdés vizsgálatával közreműködik.”

A Korm. r. 39. § (2) bekezdése szerint az előzetes régészeti dokumentáció keretében a próbafeltárást az akadályozó körülmény megszűnését követően – Korm. r. 34. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően régészeti munkavégzésre alkalma állapotú területen – kerülhet sor.

A Kötv. 23/D. § az alábbiak szerint rendelkezik:

(1) Az előzetes régészeti dokumentáció záródokumentuma a feltérési projektterv.

(2) A feltérési projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltérési projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a 23/E. § (2) bekezdése alapján a régészeti feladatellátást végző, feltérésre jogosult intézményt. A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

A Korm. r. 40. § (1) bekezdése alapján „az egy megyét érintő nagyberuházás egészére egy feltérési projekttervet kell készíteni.”

AZ ERD-nak a beruházás régészeti érintettsége mellett tartalmaznia kell a feltérési projekttervben meghatározandó, az ebből következtethető elvégzendő régészeti feladatok idő- és költségvonzatait. Megállapítottam, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum által megküldött ERD első fázisa és az eddig benyújtott további dokumentumok nem tartalmazzák a feltérési projekttervet.

Figyelemmel arra, hogy a fenti idézett jogszabályi rendelkezés szerint a feltérési projektterv határozza meg a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, ezért a feltérési projekttervvel kiegészített ERD benyújtását követően, a létesítési engedélyezés során fog nyilatkozni hatóságom a további régészeti szakfeladatok elvégzésének szükségességéről és módjáról, ezért vált szükségessé hozzájárulásom fenti kikötésekkel történő kiadása.

A Kötv. 23/C. § (3) és a Korm. r. 3. § (3) bekezdése szerint az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv, a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Régészeti Intézet (Elérhetősége: Tel.: +36-30/083-2714; +36-20/259-4952; Weboldal: <https://mnmu.hu/hu/magyar-nemzeti-muzeum-nemzeti-regeszeti-intezet>; E-mail: regeszetiprojektiroda@hnm.hu Telephely: 1113 Budapest, Daróczi út 3.) készíti el oly módon, hogy a Kötv. 23/C. § (6) bekezdés alapján más feltérásra jogosult intézményt is bevonhat.

A Kötv. 23/F. § (6) bekezdése kimondja, hogy „a beruházót terheli az előzetes régészeti dokumentáció – beleértve a próbafeltérést –, a teljes felületű feltérás, valamint a régészeti megfigyelés és az elfedés régészeti előkészítésének költsége, kivéve a Kötv. 23/F. § (7) bekezdése szerinti esetet.

A fentiekre hivatkozással a Kötv. 23/C. § (5) bekezdése alapján az előzetes régészeti dokumentáció kiegészítéséről rendelkeztem, a rendelkező részben ismertetett módon.

Nagyberuházás esetén a földmunkákkal érintett, és egyéb feltérési módszerekkel fel nem tárt területeken a Korm. r. 43. § (3) bekezdése régészeti megfigyelés biztosítását írja elő. A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése értelmében nagyberuházás megvalósítása esetén a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek. A Kötv. 23/G. § (2) bekezdés b) pontja alapján kiemelt nagyberuházás esetén a kivitelezés közben szükséges régészeti felügyeletről a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Régészeti Intézet gondoskodik.

A szakkérdés vizsgálata az Ákr. 55. § (1) bekezdésén, illetve a Korm. r. 87. § és 88. §-án alapszik.

Hatóságom hatáskörét Korm. r. 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XI.30.) Korm. rendelet 3. melléklet 4. pontja, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás 24. § és 61. §-a, illetékességét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg.”

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály 2023.03.01. napján kelt, SZ/106/00259-3/2023 számú szakkérdés vizsgálatát kijavító SZ/106/00259-5/2023. számú nyilatkozatának indokolása az alábbi:

„A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztálytól 2023. március 9. napján szakhatósági megkeresést küldött Hivatalomnak a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpatak-főfolyás vízrendezése” projektjelem megvalósítása tárgyában indult környezeti hatásvizsgálati eljárása ügyében. Hatóságom 2023. március 1. napján kelt, SZ/106/00259-3/2023 iratazonosító számú szakkérdés vizsgálatot adott ki a környezeti hatásvizsgálat eljárás tárgyában. A szakkérdés vizsgálat rendelkező és indoklás részeiben ellrás történt, így a rendelkező részben foglaltak szerint a szakkérdés vizsgálat ezen részeinek kijavításáról döntöttem.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 90. § értelmében:

(1) Ha a döntésben elírás, illetve számítási hiba van, és az nem hat ki az ügy érdemére, a hatóság a döntést kijavítja.

(2) A kijavítást a hatóság közli azzal, akivel az eredeti döntést közölte.

(3) A döntés kijavítással érintett része ellen ugyanolyan jogorvoslatnak van helye, mint az eredeti döntés ellen volt.

A fentiek alapján az SZ/106/00259-3/2023 ügyirat számú szakkérdés vizsgálat rendelkező részben foglaltak szerinti kijavítása mellett döntöttem.

A szakkérdés vizsgálata az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL. törvény 55. § (1) bekezdésén, illetve a Korm. r. 87. § és 88. §-án alapszik.

Hatóságom hatáskörét Korm. r. 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XI.30.) Korm. rendelet 3. melléklet 4. pontja, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás 24. § és 61. §-a, illetékességét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg."

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Osztály 1. a HB/19-ÉPO-1/00735-2/2023. számon a kulturális örökségvédelmet érintő szakkérdés vizsgálata alapján, tett előírásait a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.2. pontja tartalmazza. Indokolásában az alábbiakat állapította meg:

„A mellékelt tervdokumentáció és a hatósági nyilvántartás adatainak összevetése alapján megállapítottam, hogy az engedélyezés tárgyául szolgáló ingatlanok nyilvántartott régészeti lelőhelyeket (a beruházás 250 méter széles övezetében 187 nyilvántartott régészeti lelőhely) érintenek, továbbá a amely a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § (20) bekezdés a) pontjában meghatározott nagyberuházásnak minősül.

A Kötv. 23/C. § (1) bekezdése előírja, hogy nagyberuházás megvalósítása esetén előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni. A tárgyi beruházással kapcsolatban „KEHOP 1.3.0 – A Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi visszatartás) célzó projektelőkészítés” – 03. Érpataki-főfolyás vízgyűjtő területe” címen adatgyűjtésen és régészeti terepbejáráson alapuló előzetes régészeti dokumentáció készült (2022).

A tervezett beruházás területére vonatkozóan elkészült előzetes régészeti dokumentációt a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés és a próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni.

A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Övr.) 39. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben a próbafeltárást az előzetes régészeti dokumentáció elkészítését, valamint a próbafeltárást akadályozó körülmény megszűnését követően kell elvégezni.

A próbafeltárás eredményein alapuló előzetes régészeti dokumentációt legkésőbb a tervezett út építési engedélyezési eljárásáig kell az örökségvédelmi hatósághoz benyújtani, így biztosíthatóvá válik az előzetes régészeti dokumentációban megjelölt megelőző feltárás elvégzése.

Az előzetes régészeti dokumentáció zárodokumentuma a Kötv. 23/D. § (1) bekezdésében meghatározott feltárási projektterv. A próbafeltárást a teljes beruházásra vonatkozó előzetes régészeti dokumentáció zárodokumentumaként készülő feltárási projektterv összeállításáig el kell végezni.

A Kötv. 23/D. § (2) bekezdése szerint a feltárási projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltárási projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a Kötv. 23/E. § (2) bekezdése alapján

a régészeti feladatellátást végző, feltárássra jogosult intézményt. Az előzetes régészeti dokumentáció készítője a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

A Kötv. 23/C. § (3) bekezdése alapján az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv: Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézet Koordinációs Igazgatóság (4400 Nyíregyháza, Vietorisz József utca 30., Hajdú-Bihar vármegyei kapcsolattartójuk: aranyos.annamaria@hnm.hu) készíti el.

A Kötv. 23/D. § (4) és (5) bekezdése szerint a feltárási projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a beruházó részére megküldi. A beruházó a feltárási projekttervet véleményezheti, módosítását, kiegészítését javasolhatja. A véleményt figyelembe kell venni, ha az műszaki és pénzügyi szempontból a régészeti feladatellátást akadályozó tényeken alapul. A beruházó által elfogadott projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megküldi a projekttervben szereplő, a régészeti feladatellátás elvégzésére megjelölt intézménynek.

A Kötv. 23/F. § (6) bekezdése kimondja, hogy az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésének költségét – beleértve a próbafeltárást – a beruházó viseli, kivéve a Kötv. 23/F. § (7) bekezdése szerinti esetet.

A kulturális örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatára a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. melléklet 3. pontja alapján került sor, az Övr. 88. § (1) bekezdésében felsorolt szempontok szerint.”

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály SZ/84/00321-3/2023. számon a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata szakkérdésben tett állásfoglalásának előírásait a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.3. pontja tartalmazza. Indoklása az alábbi:

„A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya a környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz talajvédelmi szempontból hozzájárult, tekintettel arra, hogy talajvédelmi szempontból a tervezett beruházásnak – fenti előírásaink és a környezeti hatástanulmány talajvédelmi előírásainak betartása mellett – az érintett és a környező mezőgazdasági területekre káros hatása nincs, talajvédelmi szempontból jelentős hatás nem várható.

A talajvédelmi hatóság illetékességéről a 2016. évi CL. törvény (az általános közigazgatási rendtartásról) 16. § (1) bekezdése és a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 3. § (2) bekezdése rendelkezik.

A talajvédelmi hatóság hatáskörét a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 32. § (1) bekezdése, valamint 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 52. § (1) bekezdése állapítja meg.

Ezen állásfoglalást a talajvédelmi hatóság a 2007. évi CXXIX. tv. (a termőföld védelméről) vonatkozó előírásainak figyelembevételével, a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 11. § (1) bekezdése és a 3. számú melléklet 6. pontja, illetve a mellékelt környezeti hatástanulmány (készítette: VÍZITERV ENVIRON Kft. /4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15./; készült: Nyíregyháza 2023. január) alapján adta ki.”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály HB/15-NTO/00694-2/2023. számon a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata szakkérdésben tett véleményének előírásait a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.4. pontja tartalmazza. Indoklása az alábbi:

„A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály véleménye alapján a környezeti hatástanulmány talajvédelmi szempontból elfogadható, az abban

leírtak, valamint a szakkérdés vizsgálata során előírt talajvédelmi szempontú előírások betartása mellett a projekteleme megvalósítható.

A szakkérdés vizsgálata során az VIZITERV ENVIRON Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi út 15.) által 2023. januárban készített „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP -1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Érpatak -főfolyás vízrendezése” című környezeti hatástanulmány dokumentációt vettem figyelembe.

A talajvédelmi szempontú előírások a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 43. § (1)-(3) bekezdések, 44. § (1)-(4) bekezdések, valamint 55 § (1), (4) bekezdések, valamint a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 1. § (7) bekezdése alapján kerültek meghatározásra.

A szakkérdés ismételt vizsgálatában a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és 3. melléklet 6. pontja és a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII.21.) MvM utasítás alapján működtem közre.”

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály HB/15-ERD/05271-2/2023. számú szakkérdés vizsgálatában a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.5. pontjában szereplő előírást tette, valamint megállapította, hogy a beruházás környezetében elhelyezkedő erdőket érintő negatív környezeti hatás nem feltételezhető. Indokolása az alábbi:

„Az erdészeti hatóság a kérelem mellékleteként benyújtott dokumentáció, valamint nyilvántartása, az Országos Erdőállomány Adattár (a továbbiakban: Adattár) adatai alapján megállapította, hogy a tervezett beruházás az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv. (továbbiakban: Evt) 6.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti erdőnek minősülő vagy 13. § (1) bekezdés szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületeket érint.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 1. § 4a) bekezdése szerint az erdészeti hatóság jogosult annak megállapítására és igazolására, hogy mely terület minősül az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben meghatározott erdőnek.

Az erdőként nyilvántartott területek elhelyezkedése a <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/> weblapon megtekinthető.

Fentiek alapján az erdészeti hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint adta meg állásfoglalását.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal erdészeti hatósági feladatkörében eljáró Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztályának hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 12. § (5) bekezdésének rendelkezése, illetékességét a 10. §-ának c) pontja, és a 11. § (1) bekezdése és a 2. számú melléklet 8. pontja állapítja meg.

Az erdészeti hatóság a szakkérdést a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján vizsgálta meg.”

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály a 10240/2/2023. ügyszámon a termőföld mennyiségi védelmének vizsgálata szakkérdésben tett nyilatkozatának előírásait a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.6. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítottam, hogy a beruházás **termőföldeket érint**, mely termőföld területek más célú más célú időleges, illetve más célú, végleges hasznosításának engedélyezése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztályánál a **termőföld védelméről szóló 2007. évi. CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) értelmében bármilyen beruházás megvalósításának előfeltétele.**

A Tfv. 2. § 19; pontjának rendelkezései szerint „termőföld: az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik, és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, kivéve ha a földrészlet az Evt.-ben meghatározott erdőnek minősül;”, tehát **a beruházás során érintett ingatlanok termőföldnek minősülnek.**

A Tfv. 10. § (1) bekezdése alapján „A termőföldet az ingatlanügyi hatóság engedélyével lehet más célra hasznosítani, ide nem értve a (2) bekezdésében meghatározott eseteket. Az engedély hiánya esetén a más hatóságok által kiadott engedélyek nem mentesítik az igénybevevőt az e törvényben foglalt jogkövetkezmények alól. Az ingatlanügyi hatóság engedélye nem mentesít a szükséges más hatósági engedélyek megszerzésének kötelezettsége alól.”

A hivatkozott jogszabály 9. § (1) bekezdésének a; pontja alapján „Termőföld más célú hasznosításának minősül a termőföld olyan időleges vagy végleges igénybevétele, amellyel a termőföld a továbbiakban mezőgazdasági hasznosításra időlegesen vagy véglegesen alkalmatlanná válik”.

Az érintett termőföld vonatkozásában közvetlen hatásként jelentkezik minden olyan építési tevékenység, amely a termőföld hasznosítási kötelezettségétől történő időleges vagy végleges eltérést okozó igénybevétellel jár.

A Tfv. 11. § (1) bekezdése értelmében „Termőföldet más célra csak kivételesen - elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybevételével - lehet felhasználni.”, míg a (2) bekezdés alapján „Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet más célra hasznosítani csak időlegesen, illetőleg helyhez kötött igénybevétel céljából lehet.”.

A Tfv. 10. § (2) A termőföld más célú hasznosítása mentes az ingatlanügyi hatóság engedélye alól, ha a termőföldet

f) véglegessé vált vízjogi létesítési engedélyben meghatározott vízkivételt biztosító vízlétesítmény vagy mezőgazdasági vízellátást szolgáló vízlétesítmény, valamint az ezekhez kapcsolódó műtárgyak létesítése, illetve építési engedélyezés hatálya alá nem tartozó, öntözéshez kapcsolódó építmények létesítése,

céljából veszik igénybe.

(2a) A (2) bekezdés f) pontja alkalmazásában

a) vízlétesítmény alatt a vízgazdálkodásról szóló törvény szerinti építményeket kell érteni.”

A beruházás megvalósítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az eljárás tárgyát képező, földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.

A kormányhivatal hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet állapítja meg, miszerint

„36. § b) A Kormány ingatlanügyi hatóságként a földügyi igazgatási hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalt jelöli ki.”

„37. § (1) Ha e rendelet másként nem rendelkezik, az ingatlan fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal jár el ingatlanügyi hatóságként.”. Az illetékességet a 3. § (3) bekezdés b.) pontja állapítja meg, miszerint „b) fővárosi és vármegyei kormányhivatal illetékességi területe a hatáskörébe tartozó ügyekben az adott vármegye (főváros) területére terjed ki,” továbbá a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján „2. § (1) A kormányhivatal illetékessége a székhelye szerinti vármegyére terjed ki. A Budapest Főváros Kormányhivatala illetékessége Budapest főváros területére, a Pest Vármegyei Kormányhivatal illetékességi területe Pest vármegyére terjed ki.”.

A Tfv. 7. § (1) bekezdésében foglaltak alapján „A földvédelmi eljárást az ingatlanügyi hatóság folytatja le.”.

A Tftv. 8. § (2) bekezdése értelmében „A szakhatósági állásfoglalás kialakítása során figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy a szakhatósági eljárás tárgyát képező földrészekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.”, míg a 8/A. § előírja, hogy „Földvédelmi szakkérdés vizsgálata során a 8. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell.”

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály a 10244-3/2023. ügyszámon a termőföld mennyiségi védelmének vizsgálata szakkérdésben tett nyilatkozatának előírásait a határozat rendelkező részének IV. fejezet 8.7. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„A Földmérési és Földügyi Osztály a megkereséshez csatolt dokumentációk és a helyszíni szemle alapján megállapította, hogy a tervezett tevékenység célja:

- a Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarthatás) célzó projekt előkészítésével kapcsolatban Érpatak főfolyás vízrendezése.

A Földmérési és Földügyi Osztály szakkérdésben adott állásfoglalása a Tftv. 7. § (2) bekezdésében, valamint 8/A. §-ában foglaltakon alapul.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 37. § (1) bekezdése, illetékességét a Korm. rendelet 3. § (3) bekezdés b) pontja határozza meg.

A Földmérési és Földügyi Osztály kéri, hogy a szakkérdés vizsgálatában adott véleményt a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 3/2020. (II.28.) MvM utasításban foglaltakra tekintettel döntése meghozatalánál figyelembe venni, a javasolt előírásokat határozata rendelkező részében szerepeltetni, döntésének egy példányát megküldeni szíveskedjen.”

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Irodája az SZ/4ÁF/00073-5/2023. sz. szakkérdés vizsgálatában az alábbi állásfoglalást adta:

„A tárgyi ügyben 2023. április 3.-án érkezett megkeresése és annak mellékletét képező dokumentáció alapján az alábbiakról tájékoztatom.

Környezetvédelmi hatósági eljárásban az állami főépítésznek akkor van hatásköre, ha a tervezett létesítés a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről (továbbiakban: Korm.r.) 3. számú melléklet 9. pontja alapján a kérelem a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendelet szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.

Kérelmezett beavatkozások:

- 1 millió m³ meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízelhárítási célú tározási és fejlesztési lehetőség meglévő és tervezett tározók rekonstrukciója, kijelölése.
- Meglévő csatormarekonstrukció,
- Tervezett új csatornák
- Vízviszatarthatási területek kijelölése, medertározás.

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján a 1 millió m³ meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízelhárítási célú tározási és fejlesztési lehetőség - meglévő és tervezett tározó valamint meglévő és tervezett országos vagy térségi területrendezési tervi elem.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az állami főépítész tárgyi ügyben hatáskörrel rendelkezik.

A 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervének Országos Területi Terve (MoTrT) 2. melléklet Az Ország Szerkezeti Terve

egyéb 10 millió m³ vagy annál nagyobb térfogatú meglévő vagy tervezett tározók szerepelnek., ezért a terv ezen tározókat külön nem tartalmazza. Az Ország Szerkezeti Terve szerint országos jelentőségű csatornát a beruházás nem érint, ezért a terv ezen csatornákat nem tartalmazza.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 9/2023. (II.24.) számú önkormányzati határozatával elfogadott Megyei Területrendezési terv (továbbiakban: MTrT) 1. számú melléklet Térségi Szerkezeti Terve szerint:

A meglévő

Oláhréti-tározó,

Nagyréti-tározó,

az MTrT 1. számú mellékletében szerepel, de a vízgazdálkodási térség kiterjedése eltér a tározó teljes területétől.

A tervezett

Érpatak- -Csűrűréti- tározó,

Tótapai tározó,

az MTrT 1. számú mellékletében nem szerepel.

A meglévő térségi csatornákat tartalmazza.

A tervezett

- Téglási (VII/7) - VIII/8-1-1 összekötő,

- VI/1/8-1-1 – Nagykút összekötő,

- Ereszvényi - Téglási (VIII/7) összekötő,

-Tótapai - Balkány összekötő,

csatornát nem tartalmazza.

A dokumentációban szereplő beruházás esetén megállapítható, hogy a meglévő és tervezett tározók és tervezett csatornák esetén a területrendezési terv összhangja nem telleskörűen biztosított.

A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8) Korm. rendelet 1. § (1) a) pont alapján területrendezési hatósági eljárás kérelmezhető településrendezési terv hiányában vagy a tervi elem településrendezési mélységű lehatárolása hiányában a kiemelt térségi vagy vármegyei területrendezési terv övezeti tervlapjain meghatározott övezeti határok és a térségi szerkezeti tervben meghatározott műszaki infrastruktúra hálózatok nyomvonalainak és az egyedi építmények települési mélységű pontosítására (a továbbiakban: pontosítás).

A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) c) pont alapján területrendezési hatósági eljárás kérelmezhető a kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervben nem szereplő, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények területi elhelyezéséhez (a továbbiakban: beillesztés)."

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Irodája hiánypótlást követően HB/14-ÁF/00377/2023. számú szakkérdés vizsgálatában az alábbi állásfoglalást adta:

„A környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet1.) 3. számú melléklet 9. pontja alapján a **környezeti hatásvizsgálati eljárásban** az állami főépítésznek akkor van hatásköre, amennyiben a kérelem a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet2.) szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.

A kérelmezett beavatkozások:

- 1 millió m³ meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízelhárítási célú tározási és fejlesztési lehetőség meglévő és tervezett tározók rekonstrukciója, kijelölése,
- meglévő csatornarekonstrukció,
- tervezett új csatornák,
- vízviszatartási területek kijelölése, medertározás.

A megküldött dokumentációt áttekintve megállapításra került, hogy Hajdú-Bihar Vármegye területét a kérelmezett beavatkozások közül a meglévő csatornák rekonstrukciója és a tervezett új „VIII/8-1-1-Nagykút összekötő” csatorna kialakítás érinti.

A dokumentációban foglaltak alapján a meglévő csatornák rekonstrukciója a jelenlegi csatorna nyomvonalakon valósulnak meg, a csatornák nyomvonalvezetése és vízjogi engedélyben foglalt paraméterei nem változnak. A tevékenységgel a csatornák állapotában nem áll be olyan változás, ami a jelenlegi besorolástól, ezáltal területrendezési tervtől való eltérést vonja maga után.

A Nemzeti Jogszabálytárban található 2021. február 19-től hatályos állapot szerinti Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Hajdú-Bihar Megye Területrendezési Tervéről szóló 3/2020. (VI.29.) önkormányzati rendelet 1/14. melléklete a meglévő térségi- és tervezett térségi összekötő csatornákat nevesíti. A tervezettek között azonban az új „VIII/8-1-1-Nagykút összekötő” csatorna nem szerepel, ezért a területrendezési tervvel való összhang e fejlesztés tekintetében nem biztosított. Ezt támasztja alá a megküldött kiegészítő dokumentáció 3.2.2. alfejezet vonatkozó része is.

Tájékoztatom, hogy a területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés c) pontja alapján területrendezési hatósági eljárás kérelmezhető a kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervben nem szereplő, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények területi elhelyezéséhez.

A területrendezési tervekkel való összhangra irányuló szakkérdés vizsgálata Korm. rendelet 1. 3. számú melléklet 9. pontja alapján, valamint a Korm. rendelet 2. 8. §-ban felsorolt szempontok szerint történt.

A szakkérdés vizsgálatában az Iroda a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás alapján működött közre.”

A Főosztály döntését a kérelemben foglaltak, a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály szakmai véleménye, a szakhatóságok állásfoglalása, a szakkérdés vizsgálata során adott nyilatkozatok, a rendelkezésre álló információk, valamint a hatásvizsgálat megállapításainak figyelembe vételével az alábbiak szerint hozta meg:

Az elvégzett hatásvizsgálat alapján a létesítés időszakában várható hatások az érintett környezeti elemek, rendszerek és azok állapotjellemzői tekintetében semleges vagy elviselhető minősítési kategóriába sorolhatók.

Az üzemeltetés során jelentős hatótényezőkkel nem kell számolni. Az üzemeltetés a vízellátási/termények fenntartásához, karbantartásához kapcsolódó munkák elvégzését jelenti, amelyek nem járnak számottevő környezetterheléssel. A létesítmények felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz. Elsősorban zaj- és légszennyezési hatásokkal kell számolni a munkaterületen, és a szállítási útvonalakon. A felhagyásból jelentős kedvezőtlen hatás várhatóan nem származik.

Hulladékgazdálkodás:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

A környezethasználó a tevékenysége során engedélyhez kötött hulladékgazdálkodási tevékenységet nem végez.

Kivitelezés

A kivitelezés során keletkező építési-bontási hulladékok kezelését *az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól* szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet előírásai szerint fogják végezni, melyre vonatkozóan a rendelkező rész IV/2.7. pontjában tettem előírást.

A tervezés során többlet humusz keletkezésével nem számolnak. Amennyiben a fejlesztési munkák során mégis többlet földanyag (humusz) keletkezik, – ha az egyéb hulladékot nem tartalmaz – a területen hasznosításra kerül. Ezen kívül az építési anyagok csomagoló anyagai, a vágásból származó csődarabok és idomok, ragasztók göngyölegei teszik ki a keletkező hulladék fő tömegét, valamint az építési-bontási hulladékok.

Az építő gépekkel kapcsolatosan olajos rongy, törőkendők előfordulása lehetséges. A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik, tartálykocsiból. Amennyiben olajcserére lenne szükség, a tevékenységnél kármentő tálcát alkalmaznak.

A felbontott útalap, mart aszfalt helyben újrahasznosításra kerül.

A kivitelezés során keletkező, letermelésre kerülő növényzetről, hulladékról a munkát végző vállalkozó gondoskodik a vonatkozó előírásoknak, jogszabályoknak megfelelően.

Üzemelés

Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiségű hulladék.

A csatorna kotrásokból származó iszap a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 1.§ (3) bekezdés g) pontja alapján nem minősül hulladéknak.

Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiségű hulladék, amelyet gyűjtést követően engedéllyel rendelkező szakcég részére adnak át.

Hulladékok gyűjtése

A tervezett beruházás mikéntjét figyelembe véve, az egyes munkaterületeken üzemi vagy munkahelyi gyűjtőhelyeket kialakítani nem lehet, mivel a munkaterületek külterületet érintenek, ezért a hulladékok elszállításáról azonnal (napi rendszerességgel) gondoskodnak.

Gyűjtődényzetet valamennyi munkaterületen kihelyeznek, felirattal látnak el.

A környezethasználót, mint hulladék termelőt hulladékgazdálkodási kötelezettségek terhelik, melyről a határozat rendelkező részének IV./2. pontjában rendelkeztem *a hulladékról* szóló 2012. évi CLXXXV. tv. 4.§, 6 § (1), 31.§ (1), (2), (5) bekezdései alapján.

A környezethasználónak a keletkező hulladékok vonatkozásában nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettsége van, melyre a rendelkező rész IV./2.5. pontjában tettem előírást *a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről* szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet 3.§, 4.§, 10.§, 11.§, 13.§-a alapján.

Az adatszolgáltatás kizárólag elektronikusan teljesíthető.

Hajdú-Bihar vármegye:

„A környezeti hatásvizsgálat tárgyát vízgazdálkodási létesítményhez kapcsolódó vizsgálati dokumentációban rögzítésre kerültek a kivitelezés során fellépő hulladékgazdálkodási hatások, a keletkező építési-bontási hulladékok, valamint az ezek kezelésével kapcsolatos feladatok, műszaki

megoldások.

Amennyiben a tevékenység során keletkező hulladékokat a Ht. és a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően gyűjtik és az adott hulladék kezelésére engedéllyel rendelkező részére adják át, a környezetre gyakorolt hatás hulladékgazdálkodási szempontból nem jelentős.

A Ht. 63. § (1) bekezdése alapján a hulladék termelőjének a tevékenysége során keletkező hulladékokat a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet (a továbbiakban: VM rendelet) 2. sz. mellékletének megfelelően be kell sorolni.

Amennyiben a keletkezett építési hulladékok tényleges mennyisége eléri az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet (a továbbiakban: együttes rendelet) 1. számú mellékletében meghatározott mennyiségek valamelyikét, úgy az építető köteles elkészíteni és benyújtani az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormány rendelet) 5. számú melléklete szerinti építési hulladék nyilvántartó lapot, valamint a hulladékokat kezelő szervezet átvételi igazolását.

A tevékenység során keletkezett hulladékokról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Korm. rendelet) foglaltaknak megfelelő nyilvántartást kell vezetni.

A hulladéktermelő az adatszolgáltatási kötelezettségének – a tevékenysége során keletkezett hulladékokról – évente a tárgyévot követő év március 1. napjáig tesz eleget, amennyiben a Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés a) pontjában előírt feltételek teljesülnek.

A hulladék kezelésére vonatkozó előírásokat a Ht. 31.§-a tartalmazza.

A területi hulladékgazdálkodási hatóság a hulladékgazdálkodásra vonatkozó előírásokat a Ht. 31. §, 63. § (1) bekezdés, a VM rendelet 2. sz. melléklete, a Korm. rendelet, a 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet, a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjának figyelembevételére alapján adta meg.”

Levegőtisztaság-védelem:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

1. Létesítés:

A benyújtott tervdokumentáció szerint tervezett **létesítés** tekintetében 2 nagy hatótényező csoportot azonosítottak.

Az első két csoportba a létesítés által közvetlenül érintett területeken dolgozó munkagépek (anyagnyerés, új csatorna építése, új tározók építése, csatorna- és tározórekonstrukció), dízel üzemű járműveket sorolták. A legfontosabb légszennyező anyag kibocsátások az alábbiak lehetnek: szén-monoxid, el nem égett szénhidrogének, nitrogén-oxidok, valamint szálló por (PM₁₀).

A második légszennyező csoport a munkaterületeken mozgó munkagépek földmunkáiból eredő porfelverődés kérdésköre. A felvert port 2 csoportra osztották PM₁₀ és TSPM.

A tervezett beruházás az alábbi nagy levegőtisztaság-védelmi szempontból jelentős fejlesztési elemeket tartalmazza:

- Új csatorna építése.
- Csatorna rekonstrukció – belterületen és külterületen.
- Műtárgy átépítés és kialakítás.
- Oláhréti-tározó rekonstrukciója, zagykazetta építés.
- Nagyréti-tározó rekonstrukciója.
- Tótapai-tározó és Csűrűréti-tározó kialakítása.

Hatásterületek:

- Új csatorna építése: 102 m

- Csatorna rekonstrukció – belterületen és külterületen: 110 m
- Műtárgy átépítés és kialakítás: 12 m
- Oláhréti-tározó rekonstrukciója, zagykazetta építés: 43 m
- Nagyréti-tározó rekonstrukciója: 39 m
- Tótapai-tározó kialakítása: 65 m
- Csűrűréti-tározó kialakítása: 18 m

A létesítés jogszabály szerinti hatásterületén lakott ingatlan nem található, a létesítés során a légszennyező források hatásairól egyöntetűen kijelenthetjük, hogy a munkaterületek környezetében sehol sem okoz hosszútávú romlást a környező lakosság életminőségét tekintve. A lakott ingatlanoknál kialakuló légszennyező anyag koncentrációk a tevékenység idején az egészségügyi határérték alatt marad. Egyértelműen kijelenthetjük, hogy a tervezett beruházás munkafázisainak hatásterületén belül nem várható olyan mértékű levegőminőség-romlás, amely a helyi lakosság egészségi állapotát bármilyen formában veszélyeztetné.

A hatás – annak időszakosságát és számszerűsített értékét figyelembevéve – egyértelműen semlegesnek ítéltető.

A felvonulási burkolatlan utak környezetében várható porterhelés

A számítások az anyagnyerőhely és a munkaterületek között, valamint a burkolatlan üzemi és szervízutakon megtett útszakaszra vonatkoztak. A földutak és a legközelebbi ingatlanok távolsága 30 m. A lakó ingatlanoknál az additív porterhelés nem várható, mivel azok a szállítási utaknál várhatóan 17 m-t meghaladó távolságban helyezkednek el.

A szállító járművek továbbá kipufogó gázaival terhelik a szállításokkal érintett útvonalak környezetének levegőjét. A tervezett tevékenységhez közutakat érintő szállítások nem kapcsolódnak, a hatás csak a munkagépek munkaterületre történő szállítására csökken, mely hatás nem jelentős, maximálisan 1-2 jármű/nap az additív terhelés a közutak tekintetében.

A lakott ingatlanoknál kialakuló légszennyező anyag koncentrációk a létesítés idején az egészségügyi határérték alatt marad.

2. Üzemeltetés:

Az üzemeléséhez kapcsolódóan fenntartási és karbantartási munkák során várható közúti forgalomnövekedés, melyből származó hatást időszakossága és volumene miatt elhanyagolható. A vízgazdálkodási gyakorlatban tapasztaltak alapján a létesítéskori járműforgalom töredéke várható csak a fenntartási időszakban. A létesítés idejéhez viszonyítva megállapítható, hogy az üzemelés idején jelentős hatás gyakorlatilag nem várható.

Az üzemeltetés során jelentős levegőt érintő hatótényezőkre nem kell számítani.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelete (a továbbiakban: Lvr.) 4. §-a értelmében tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.

Az Lvr. 28. § (2) bekezdése értelmében a közúti jármű üzemeltetője, a vasúti jármű üzemeltetője szállítás esetén a szállított anyag által okozott levegőterhelés megelőzéséről gondoskodni köteles.

Hajdú-Bihar vármegye:

„A megvalósítani tervezett „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízgazdálkodás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című projekt „Érpatak-főfolyás vízrendezése” projektjelem megvalósítása esetén az általános jogszabályi előírások és az előírt egyedi feltételek betartása esetén határértéket meghaladó légszennyezettség kialakulása nem várható.

A környezeti hatástanulmány alapján megállapítható, hogy a létesítés időszakában a létesítési munkákat végző munkagépek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NOx), szálló por (PM₁₀), a tereprendezés, anyagmozgatás, építési munkálatok során várható kiporzás (légszennyező anyagok:

szálló por (PM_{10}), összes lebegő por (TSPM)), a létesítéshez kapcsolódó anyagok, építőanyagok, építési elemek helyszínre szállítása során a közúton a szállítást végző teherjárművek ill. a munkások személyszállítását végző személygépkocsik kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM_{10})) okoz levegő terhelést.

A Téglás külterületén az új csatorna építése idején a létesítés maximális hatásterülete a munkagépek kibocsátásából származó légszennyező anyagok esetében 102 m a munkaterület középpontjától mérve, a kiporzás maximális levegőtisztaság-védelmi hatásterülete PM_{10} esetében 56 m, TSPM esetében 60 m.

Belterületi csatorna rekonstrukciók esetén a munkálatok maximális hatásterülete a munkagépek kibocsátásából származó légszennyező anyagok esetében 24 m a munkaterület középpontjától mérve, a kiporzás maximális levegőtisztaság-védelmi hatásterülete PM_{10} esetében 23 m, TSPM esetében 23 m.

Külterületi csatorna rekonstrukciók esetén a munkálatok maximális hatásterülete a munkagépek kibocsátásából származó légszennyező anyagok esetében 110 m a munkaterület középpontjától mérve, a kiporzás maximális levegőtisztaság-védelmi hatásterülete PM_{10} esetében 11 m, TSPM esetében 24 m.

Műtárgy átépítés, kialakítás esetén a munkálatok maximális hatásterülete a munkagépek kibocsátásából származó légszennyező anyagok esetében 12 m a munkaterület középpontjától mérve, a kiporzás maximális levegőtisztaság-védelmi hatásterülete PM_{10} esetében 9 m, TSPM esetében 11 m.

A felvonulási burkolatlan utak környezetében várható porterhelés hatásterülete 17,2 m.

A levegőtisztaság-védelmi hatásterületen lakott ingatlan nem található.

Az üzemelés időszakában az eseti karbantartási-fenntartási munkálatok esetén a munkálatokat végző munkagépek ill. közúti szállítójárművek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM_{10})) alakulhat ki, mint levegővédelmi hatótényező. Ezen hatótényező intenzitása és időtartama a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján igen kis mértékűnek tekinthető, és térbeli kiterjedését tekintve az üzemelés ill. a szállítási útvonalak területére korlátozódik.

A felhagyás időszakában a felhagyási, bontási, helyreállítási munkálatokat végző munkagépek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM_{10})), a tereprendezés, anyagmozgatás, bontási munkálatok során várható kiporzás (légszennyező anyagok: szálló por (PM_{10})), a felhagyás során jelentkező hatótényező a bontáshoz kapcsolódó anyagok, hulladékok, építési elemek elszállítása során a közúton a szállítást végző teherjárművek illetve a munkások személyszállítását végző személygépkocsik kipufogógázainak emissziója (a légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM_{10})). Ezen hatótényezők a felhagyás időszakában, térbelileg a felhagyási terület illetve közúti szállítási útvonal területén illetve annak közvetlen környezetében jelennek meg, intenzitásuk a felhagyási tevékenység intenzitásával arányosan változik.

Az előírások jogszabályi alapja:

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelete (a továbbiakban: Lvr.) 25. § (1) bekezdése értelmében helyhez kötött légszennyező pontforrás csak engedély birtokában létesíthető és üzemeltethető.

A kivitelezési tevékenységek végzése során keletkező hulladékok nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése, a háztartásban keletkező papírhulladék és veszélyesnek nem minősülő, kezeltetlen fahulladék háztartási berendezésben történő égetése kivételével az Lvr. 27. § (2) bekezdésének értelmében tilos. A hivatkozott jogszabályhely értelmében nyílt téri hulladékégetésnek minősül, ha a hulladék - az elemi kár kivételével - bármilyen okból kigyullad.

Az Lvr. 28. § (2) bekezdése értelmében a közúti jármű üzemeltetője, a vasúti jármű üzemeltetője szállítás esetén a szállított anyag által okozott levegőterhelés megelőzéséről gondoskodni köteles.

Az Lvr. 4. §-a értelmében tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.

Az Lvr. 26. § (1) bekezdése értelmében diffúz forrás üzemeltetése során a levegővédelmi követelményeket érvényesíteni kell.

Az Lvr. 26. § (2) bekezdése értelmében diffúz forrás a lehető legkevesebb légszennyező anyag levegőbe juttatásával alakítható ki, működtethető és tartható fenn. A diffúz forrás működtetése, fenntartása során az üzemeltető a diffúz forrás környezete és az ingatlan rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodik."

Zaj- és rezgésvédelem:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

Zajterhelés és hatásterület meghatározása során az alábbi tevékenységeket vizsgálták meg:

- Új csatorna építése hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 75 m-re helyezkedik el). Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható.
- Csatornarekonstrukció hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 79,3 m-re helyezkedik el.

A legközelebbi lakott ingatlanok távolsága a beruházás középvezetékétől 15 m. (belterületen). A legközelebbi 15 m-re található ingatlanoknál kisebb határérték-túllépés várható.

A létesítés idején a javasolt géplánc kombinációk betartása esetén a lakott ingatlanok közelsége miatt a határérték nem tartható, ezért 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdés szerint a kivitelezőnek felmentést kell kérnie a zajterhelési határértékek betartása alól a lakóházak közelében végzett építési tevékenység idejére a Főosztálytól.

- Műtárgyépítés kialakítás hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 35,1 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható.
- Oláhréti-tározó és Nagyréti-tározó rekonstrukció hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 57,7 - 100,6 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható, azonban a lakóházak az építés zajvédelmi hatásterületén belül helyezkednek el.
- Tótapai-tározó kialakítása hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 82,3 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható, azonban a lakóházak az építés zajvédelmi hatásterületén belül helyezkednek el.
- Csűrűréti-tározó kialakítása hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 63,3 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható, azonban a lakóházak az építés zajvédelmi hatásterületén belül helyezkednek el.
- Felvonulási, ill. üzemi utak környezetében várható zajszintek létesítés idején: Az út középvezetékétől a hatástávolság: 8,35 m.

A beruházási terület mezőgazdasági, erdészeti és vízgazdálkodási területen helyezkedik el. A védendő ingatlanok a beavatkozástól távol általában (Lke) kisvárosias vagy (Lf) falusias lakóterület besorolású területen helyezkednek el.

A tervezési területen kivitelezési tevékenység 22:00 és 06:00 között nem tervezett.

Az üzemeltetés során jelentős zajhatásra nem kell számítani, ezért a Főosztály a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgéskibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 1. § (1) pontjában foglaltakat figyelembe véve, nem állapít meg zajkibocsátási határértéket.

Szállítás csak a nappali (6-22) időszakban történik. A szállítás miatti gépjárműforgalom, a megadott szállítási adatok alapján nem okoz 3 dB mértékű járulékos zajterhelés-változást a szállítási útvonalon.

A zaj és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos előírásokat a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 3. § (1) és (3) bekezdése, az 5. § (2) és a 9. § (1) bekezdése alapján történt.

Hajdú-Bihar vármegye:

„A megvalósítani tervezett „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízgazdálkodás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című projekt „Érpatak –főfolyás vízrendezés” projekteleme megvalósítása esetén az általános jogszabályi előírások és az előírt egyedi feltételek betartása esetén határértéket meghaladó zajterhelés kialakulása nem várható.

A benyújtott dokumentációk alapján megállapítható, hogy az építési munkálatok időszakosan érintik a környezetet. Annak érdekében, hogy a tevékenységből származó zajkibocsátás a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben előírt határértékek teljesülésén túl, a lehető legkisebb környezeti zajterhelést okozza a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ZajR.) 12 §-a és 13 §-a értelmében rendelkezett a környezetvédelmi hatóság.

Amennyiben zajvédelmi intézkedésekkel nem lehetséges a zajterhelés határértékre való csökkentése – a ZajR. 13 §-a értelmében –, időlegesen zajterhelési határértékek alóli felmentés kezdeményezhető a területi környezetvédelmi hatóságtól.

A zajszempontú feltételek a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet és a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet alapján kerültek előírásra.”

Természet- tájvédelem:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

A Közép – Nyírség területi egységhez tartozó Érpataki – főfolyás vízrendezése projekt 9 db település közigazgatási területét érinti:

Kótaj, Nyíregyháza, Újfehértó, Érpatak, Téglás, Balkány, Bököny, Geszteréd, Hajdúhadház.

A beruházás 31 rekonstruálandó csatornát, 5 új létesítésű csatornát, 6 mederduzzasztási helyszínt, 27 csapadékvíz-visszatartási helyszínt, 2 új (tervezett) állandó tározó területét és 2 meglévő tározó területét, 8 potenciális iszapelhelyezési területet érint.

Rekonstruálandó csatornák:

1. Érpataki-főfolyás, 2. Nagyréti szivárgó, 3. Császári-Oláhréti-tápcsatorna, 4. Téglási (VIII/7) mellékág, 5. Téglási (VIII/7) mellékág kiágazás, 6. VIII/7-3 oldalág, 7. Csűrűréti szivárgó, 8. Dezseffy szivárgó, 9. Érpatak-Nagyszéki szivárgó, 10. Kisnyilasi szivárgó, 11. Lelészi szivárgó, 12. Nagykúti szivárgó, 13. Papcserei szivárgó, 14. Ramosovszki szivárgó, 15. Szilasi szivárgó, 16. VIII/4 mellékág, 17. VIII/5 mellékág, 18. VIII/7-2-Ereszvényi szivárgó átkötés, 19. Vörösréti szivárgó, 20. Micske-Nagygyelvi szivárgó, 21. VIII/7-1 oldalág, 22. Bökönyi (VIII/8) mellékág, 23. Mócsánkerti szivárgó, 24. VIII/8-1-1 oldalág, 25. Tótapai szivárgó, 26. Alsópázsiti szivárgó, 27. Asszonylapi szivárgó, 28. Ereszvényi szivárgó, 29. Hadházi (VIII/7-2) oldalág, 30. VIII/6 mellékág, 31. VIII/8-1 mellékág

Új létesítésű csatornák:

1. Simai-Szilasi összekötő csatorna, 2. Tótapai-Balkányi összekötő csatorna, 3. Téglási (VII/7)–VIII/8-1-1 összekötő csatorna, 4. VIII/8-1-1–Nagykúti összekötő csatorna, 5. Ereszvényi–Téglási (VII/7) összekötő csatorna

Mederduzzasztási helyszínek:

1. Érpataki-főfolyás - (Nyíregyháza), 2. Érpataki-főfolyás - (Nyíregyháza), 3. Érpataki-főfolyás - (Nyíregyháza), 4. Érpataki-főfolyás - (Érpatak), 5. Érpataki-főfolyás - (Bököny/Geszteréd), 6. Érpataki-főfolyás (Geszteréd), 7. VIII/8-1-1 oldalág, 4+800 duzzasztása

Új (tervezett) állandó tározók:

1. Tótapai tározó, 2. Érpataki-Csűrűréti tározó

Meglévő állandó tározók:

1. Oláhréti tározó, 2. Szelkő-tó

Az Érpataki-vízfolyás vízgyűjtőn nem találhatók országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek.

A tervezett csatornarekonstrukciók, a csapadékvíz-visszatartási területek, a medertározási területek, a meglévő és a tervezett állandó tározók a következő **ex lege védett** területeket érintik:

- Lápok (12 db):

Nyíregyháza: **Felüljáró-alji-láprét** (1057/EL/14), **Rozsréti-kaszáló** (1058/EL/14), **Szárcsaházitanya rétje** (799/EL/14), **Császárszállási-rétek** (1059/EL/14);

Újfehértó, Érpatak: **Árenda-földi-rétek** (1060/EL/14);

Újfehértó: **Nagyállás-dűlő-lápja** (808/EL/14), **Nagymicskei-rét** (948/EL/14);

Újfehértó, Bököny: **Bököny-Újfehértói-rétek** (947/EL/14);

Bököny: **Tilalmas-rét** (945/EL/14), **Perjés-dűlő-rétje** (946/EL/14), **Varjú-állás-dűlő-rétje** (949/EL/14);

Téglás: **Téglási-láprét** (850/EL/14).

- Szikes tavak (7 db):

Nyíregyháza: **Felső-pázsit-lapos** (156/ES/14), **Kis-Nyírjes-szik** (151/ES/14), **Nyírjes-szik** (150/ES/14), **Szelkő-tó** (157/ES/14);

Újfehértó: **Szilasi-lapos** (102/ES/14), **Fehér-tói-rétek** (100/ES/14), **Vörös-rét** (101/ES/14).

Natura 2000 területek

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek egy olyan európai ökológiai hálózatot alkotnak, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. Olyan zöld infrastruktúra, mely biztosítja Európa természetes élőhelyeinek ökoszisztéma szolgáltatásait, valamint jó állapotban történő megőrzöttségét.

A tervezett csatornarekonstrukciók, a csapadékvíz-visszatartási területek, a medertározási területek, a meglévő és a tervezett állandó tározók nem érintenek különleges madárvédelmi területet.

A tervezett beavatkozások a következő Natura 2000 (SAC) természetmegőrzési területeket közvetlenül érintik:

- **Újfehértói gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN20106)**
- **Bökönytől Közös-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN20072)**
- **Liget-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN21164)**

A Sóstói-erdő (HUHN20109) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 terület csupán közvetetten érintett a beruházással. A csatorna munkaterülettel érintett – Sóstói-erdő Natura 2000 területéhez tartozó - jobb partját nem fogják érinteni a meder rekonstrukciós munkálatok, azokat a másik partról végzik, így a projektnek nem feltételezhető negatív hatása a Sóstói-erdő Natura 2000 területére. A tervdokumentációban leírtak szerint az érintett Érpataki-főfolyás csatornája 750 m

hosszan húzódik a Sóstói-erdő Natura 2000 terület mellett, amelyet medertározási szakasznak terveznek. A rendelkező rész természetvédelmi előírásainak betartása esetén a mederrekonstrukciós munkálatok a szakasz vízpótlása után kezdődnek, aminek következtében a jelenlegi kiindulási állapothoz képest alapvetően nagyobb tartósságú, magasabb vízszintek lesznek elérhetőek. Ezáltal a tervezett beruházás a terület ökoszisztémájára javító hatással bír, negatív hatás nem várható. Így a Sóstói-erdő (HUHN20109) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 területre vonatkozóan Natura 2000 hatásbecslés készítése sem szakmai, sem jogi szempontból nem indokolt.

A Natura rendelet 10.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján „olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak – a tervvel, illetve beruházással érintett terület kiterjedésére, az érintett területnek a Natura 2000 területhez viszonyított elhelyezkedésére, valamint a Natura 2000 területen előforduló élővilágra vonatkozó adatokra figyelemmel – vizsgálnia kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló, az 1-4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.”

A Natura rendelet 10.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján hatásbecslést szükséges végezni, amennyiben az (1) bekezdés szerinti vizsgálat alapján a tervnek, illetve beruházásnak a Natura 2000 területre jelentős hatása lehet.

A fentiek alapján a Natura 2000 jelölő fajokra és jelölő élőhelyekre gyakorolt hatások vizsgálata a benyújtott Előzetes Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció által az eljárás tárgyát képezte.

A Natura rendelet 10/A. § (1) az a terv vagy beruházás, amely az ott megtalálható élővilágra vonatkozó adatok alapján jelentős hatással lehet valamely Natura 2000 területen előforduló, annak kijelölésének alapjául szolgáló, a 2. B) vagy 3. B) mellékletben felsorolt kiemelt közösségi jelentőségű fajra vagy a 4. B) mellékletben felsorolt kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusra, - a (3) bekezdés kivételével - kizárólag kiemelt fontosságú közérdekből fogadható el, illetőleg engedélyezhető.

A fentiek alapján a Natura 2000 jelölő fajokra és jelölő élőhelyekre gyakorolt hatások vizsgálatára szolgáló hatásvizsgálati dokumentációkat a BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.) készítette el.

A beruházással közvetlenül érintett a **Bökönyl Közös-Legelő (HUHN20072) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 terület.** A tervezett beavatkozás esetében a munkálatokat a **VIII/8-1-1 oldalág földrészletein a Bököny 035 hrsz.-ú és a Téglás 0116 hrsz.-ú ingatlanokon kívánják megvalósítani.** A tervek szerint sem a műtárgy megépítésével, sem a kotrási munkákkal, sem a medertározással nem vesznek igénybe idegen területet, ugyanakkor a provizórikus munkaterület-lehatárolásban érintett a Bököny 053/9 földrészlet is, amely a Natura 2000 terület része. A munkaterület Natura 2000 területtel átfedő része mintegy 500 m². A **Bökönyl Közös-Legelő Natura 2000 terület** tradicionális birkalegelő. A terület nagy része homoki legelő, kisebb akácos szárnyékokkal. A magasabb buckáknál, a teljes Natura 2000 terület középső és keleti részén a „**6260 - Pannon homoki gyepek**” **jelölő élőhely** fragmentumai találhatók, amely azonban a beruházással érintett közvetlen hatásterületen nem mutatható ki, de a közvetett és az üzemelési hatásterületen előfordul.

A teljes projektre vonatkozóan csak a VIII/8-1-1 oldalág kotrása tervezett a beavatkozások tekintetében, amelynek nincs hatása a jelölő élőhelyre. A csatorna ültetvények, szántók, gyepek között folyik, kiszáradó, a felső részén a mederben idegenhonos fajokkal erősen fertőzött élőhely jellemző. Nehezen tipizálható terület, karakterfajok nélkül. Jellemző fajok a mederben: *Solidago canadensis*, *Bromus inermis*, *Briza media*, *Picris hieracioides*, *Erigeron annuus*, *Hieracium pilosella*, *Rubus caesius*, *Lysimachia vulgaris*, *Asclepias syriaca*, *Dactylis glomerata*, *Ca-lamagrostis epigeios*, *Urtica dioica*, *Frangula alnus*, *Phragmites australis*, *Lysimachia nummularia*. **Összegezve a kotrás hatása**

az élőhely vegetációjára semleges. A Pannon homoki gyepek jelölő élőhelyet a beruházás közvetlenül és közvetve sem érinti negatívan.

A hatás teljes mértékben semlegessé válik a VIII/8-1-1 oldalág kotrásával kapcsolatban a rendelkező részben hozott előírások betartása esetén.

A beruházási terület homoki gyepei a fokozottan védett és közösségi jelentőségű közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) állományának biztosítanak élőhelyet. A faj számára megfelelő élőhelyi jelleg fenntartását a juhokkal történő intenzív legeltetés biztosítja. A Natura 2000 terület középső és keleti részén területeken él a faj jelentősebb állománya, míg a Natura 2000 terület középső nyugati részének gyepeit érinti is él egy kisebb állomány, míg a VIII/8-1-1 oldalág mentén a faj közvetlen érintettsége nem kimutatható. Összességében a faj nem érintett a beruházás által, ezért az építés, valamint az üzemelés hatása semleges lesz, így a közönséges ürget a beruházás vonatkozásában nem tekintjük hatásviselőnek.

A Bökönyi Közös-Legelő Natura 2000 területen az üzemelési időszakban optimista scenáriós esetén a felszínközeli víz szintjének térségi szintű emelkedésével és a medrekben a vízborítás tartósságának növekedésével számolhatunk. A projekt megvalósulása esetén gyakorlatilag a teljes Natura 2000 területen 0,45-0,8 m közötti talajvízszint-emelkedést okoz. Ezt a hatást pozitívnak, javítóknak tartjuk. Véleményünk szerint nem várható, hogy a száraz homoki gyepek esetében megindulna egy olyan folyamat, ami miatt egyre mezofilabbá válnának, és átalakulnának. Inkább a teljes kiszáradás és nyílttá válás folyamata állhat meg.

A beruházással közvetlenül érintett az Újfehértói gyepek (HUHN20106) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 terület, amely leginkább fátlan, legelő-kaszáló hasznosítású, mély fekvésű területekből áll, elsősorban homok alapkőzetten kialakult szikes gyep társulásokkal. Leginkább asztatikus vizes élőhelynek tekinthetők, magas felszínközeli vízszintek esetében felszíni vízborítással. A tervezett beavatkozás közvetlen hatásterületeinek számítanak a csatornarekonstrukcióval érintett Téglási (VIII/7) mellékág, a Téglási (VIII/7) mellékág kiágazás, a Hadházi (VIII/7-2) oldalág, a Szilasi-szivárgó, a Vörösréti-szivárgó és a VIII/7.-1 oldalág szakaszai, amely mintegy 9420 fm hosszon 12 ha munkaterületet érint. A Simai-Szilasi összekötő létrehozása 900 hosszon érinti a Natura 2000 területet, itt 0,9 ha közvetlen hatásterület becsülhető. Összességében a érintett munkaterület Újfehértói-gyepek Natura 2000 területtel átfedő része mintegy 12,9 ha-ra becsülhető.

A T-8_016 Téglási (VIII/7) mellág vízvízsszatartási területként fog szolgálni, adottságaiból fakadóan jó természetességű élőhelyeken, természetközeli területen a Fehér-tó-rétek ex lege védett szikes tó területén fekszik. Elsősorban magas természetességű szikes rétek, mézpázsitos szikfokok és mocsárrétek találhatóak itt viszonylag nagy kiterjedésben, ezek egy része közösségi jelentőségű élőhelyeknek felel meg: 1530 - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétei és 6260 - Pannon homoki gyepek. A munkaterületen a védett kiskészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) nagyobb állománya található, valamint a védett az egypelyvás csetkák (*Eleocharis uniglumis*), a pompás kosbor (*Orchis laxiflora* subsp. *elegans*) és a sokvirágú habszegfű (*Silene multiflora*) egyedei is ismertek a területen.

A T-8_020 Hadházi (VIII/7-2) oldalág vízvízsszatartási területként fog szolgálni, természetközeli élőhelyeken, a Szilasi-lapos ex lege védett szikes tó területén helyezkedik el. Elsősorban jó állapotú szikes rétek és nádasok jellemzőek a területen, amelyek nagy része közösségi jelentőségű élőhelynek felel meg: 1530 - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, illetve 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétei. A szikes rétek és nádasok eléggé fajgazdagok, természetközeli, sok a szikes elem. Az élőhelyek egy jelentős részét kaszálják, jellemző természetvédelmi szempontból értékes fajai: a védett kiskészű aszat és a védett sokvirágú habszegfű.

A T-6_032-T Vörösréti szivárgó teljes területe az Újfehértói-gyepek Natura 2000 területen található, továbbá érinti Vörös-rét ex lege védett szikes tavat is. A tervezési terület nagy arányban tartalmaz jó természetességű szikes réteket, mocsárréteket, nádasokat, mézpázsitos szikfokokat és homoki sztyeppréteket, melyek nagy része közösségi jelentőségű élőhelynek felel meg: 1530 - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260 - Pannon homoki gyepek, illetve 6440 - *Cnidion*

dubii folyóvölgyelnek mocsárrétjei. Összességében természetközeli élőhelykomplex. A tervezési területen a **védett kistűszű aszat** nagy kiterjedésű állományai és a **védett sokvirágú habszegfű** példányai jellemzőek, továbbá előfordul az egypelyvű csetkák (*Eleocharis uniglumis*) és a pompás kosbor (*Orchis laxiflora* subsp. *elegans*).

A tervezett beavatkozás a „Pannon szikes sztyeppék és mocsarak” jelölő élőhelyet vizsgálva a **kivitelezés** csatornák kotrására vonatkozik, amely az iszap kitermelését, majd a parti sávban történő deponálását is jelenti néhány méter széles sávot vesz igénybe mindkét oldalon. Ezek között az igénybevett területek között az érintett 6 csatornából 5 csatorna esetében (egyedül a Téglási (VIII/7) mellékág kiágazás nem érintett) vannak olyan sávok, amelyek az élőhely állományainak részletei, szélei. Ugyancsak az új csatorna létesítése a Szilasi-csatorna folytatásaként a jelölő élőhely állományát érinti mintegy 200 m hosszon. Ezek a hatások degradatívak, a taposási kár és a kotrási üledék elhelyezése lokálisan **károsító** hatás, míg az új csatorna létesítése lokálisan **megszüntető**. Az élőhely területi érintettsége viszont elenyésző (várhatóan ~1,5 ha), az érintett sávok nagyon keskenyek. Az élőhely egészét tekintve emiatt **elviselhető** a negatív hatás mértéke. **A beavatkozások üzemelése során egyértelműen pozitív hatás** várható az élőhely állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt, amennyiben csak a helyben keletkező vizeket tartják vissza. A rendelkező részben előírtak betartása esetén az élőhely további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet.

A tervezett építési beavatkozás a „Pannon homoki gyepek” jelölő élőhelyet vizsgálva a csatornák kotrása, vagyis az iszap kitermelése, majd a parti sávban történő deponálása néhány méter széles sávot vesz igénybe mindkét oldalon. Ezek között az igénybevett területek között a Téglási (VIII/7) mellékág és a Vörösréti-szivárgó esetében vannak olyan sávok, amelyek az élőhely állományainak részletei, szélei. Ezek a hatások degradatívak, a taposási kár és a kotrási üledék elhelyezése lokálisan **károsító** hatás. Az élőhely területi érintettsége viszont elenyésző (várhatóan ~0,3 ha), az érintett sávok nagyon keskenyek. Az élőhely egészét tekintve emiatt **elviselhető** a negatív hatás mértéke. **A beavatkozások üzemelése során** elsősorban az alacsonyabban fekvő élőhelyfoltok peremi részein várhatóak a vízviisszatartás miatt **lokális negatív hatások**, ott, ahol a vízviisszatartás eredményeként az állományok alatt nő a felszínközeli víz szintje, továbbá a tartósabb felszíni vízborítás hatása is lehet kedvezőtlen (*de csakis a „pannon homoki gyepek” élőhely szempontjából igaz*). Az ilyen területeken az élőhely elmocsarasodása miatt az alapvetően xerofil növénytakarulás visszaszorulhat. A nedvességkedvelő fajok (pl. *Scirpoides holoschoenus*, *Carex* spp.) dominálnak, arányuk várhatóan a jövőben nőni fog. Továbbá a térségi talajvízszint-emelkedés is az élőhely kiterjedését csökkentheti más közösségi jelentőségű élőhely (mocsárrét) előnyére. A negatív hatások jelentőségének értékelése nehéz. A talaj vízállapotának javulása, és ennek hatására a homokpusztai növényzet mennyiségének esetleges csökkenése alapvetően nem káros. Az élőhely területi kiterjedése eleve csekély a Natura területen. Ez egy olyan folyamat, ami javító a teljes Natura 2000 területre nézve. A negatív hatást emiatt összességében **elviselhető** mértékűnek ítéljük. A fentiek miatt a Pannon homoki gyepek élőhelytípus állományait hatásviselőnek tekintjük.

A tervezett építési beavatkozás a „Cnidion dubii folyóvölgyelnek mocsárrétjei” jelölő élőhelyet vizsgálva a csatornák kotrása, vagyis az iszap kitermelése, majd a parti sávban történő deponálása néhány méter széles sávot vesz igénybe mindkét oldalon. Ezek között az igénybevett területek között az érintett 6 csatornából 4 csatorna esetében (a Szilasi-szivárgó és a VIII/7-1 oldalág nem érintett) vannak olyan sávok, amelyek az élőhely állományainak részletei, szélei. Ezek a hatások ~0,4 ha-t érintenek degradatíván, a taposási kár és a kotrási üledék elhelyezése lokálisan **károsító** hatás. Az élőhely területi érintettsége viszont elenyésző (várhatóan ~0,4 ha), az érintett sávok nagyon keskenyek. Az élőhely egészét tekintve emiatt **elviselhető** a negatív hatás mértéke. **A beavatkozások üzemelése során egyértelműen pozitív hatás** várható az élőhely állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt, amennyiben csak a helyben keletkező vizeket tartják vissza, továbbá a Szilasi-szivárgóra vonatkozóan a rendelkező részben előírtak betartása esetén az élőhely további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet. Összességében a megfelelő üzemelés mellett az élőhely természeti állapotában **javító** hatás érhető el.

Az Újfehértói-gyepek Natura 2000 területen található élőhelytípusok természetességében bekövetkezett változások vizsgálatakor a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, illetve a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétei élőhelyek esetében a negatívan érintett területeken a természetesség ideiglenesen lecsökken és a társulásalkotó fajok is károsodhatnak, de a hatás lokális és ideiglenes. A pannon homoki gyepek esetében a kotrás és deponálás miatti károsító hatás ugyanúgy lokális és ideiglenes. Az élőhelyet érő hatások az üzemelés során lesznek jelentősebbek, mert az alapvetően xerofil növényfajokból álló társulásokban a fajösszetétel (pl. a társulásalkotó fajok) megváltozik hosszú távon. A várakozások szerint inkább mezofil fajok jelennek meg és akár a mocsárrétek irányába is elmehet a fajkészlet. Nehéz megmondani, hogy ez a természetesség csökkenése-e, mindenesetre így a homoki gyepek mocsárrétét alakulhatnak át.

A pannon-endemikus védett kistűzű aszat jelentős állományai találhatók a teljes Újfehértói-gyepek Natura 2000 területen, amely által egyértelműen hatásviselőnek tekinthető. A csatornák kotrása, vagyis az iszap kitermelése, majd a parti sávban történő deponálása néhány méter széles sávot vesz igénybe mindkét oldalon. Ezek között az igénybevett területek között vannak olyan területek, ahol a faj előfordul, vagy korábbi adata van. Ilyen érintett sávok találhatók a Szilasi-szivárgó, a Vörösréti-szivárgó és a Téglási (VIII/7) mellékág mentén. Ezek a hatások degradatívak, a taposási kár és a kotrási üledék elhelyezése lokálisan károsító hatás. A faj egyedekben kifejezhető érintettsége véleményünk szerint elenyésző, az érintett sávok nagyon keskenyek. A faj állományának egészét tekintve emiatt elviselhető a negatív hatás mértéke. Az üzemelés során egyértelműen pozitív hatás várható a faj állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt, amennyiben csak a helyben keletkező vizeket tartják vissza, továbbá a Szilasi-szivárgót a rendelkező részben előírtak szerint működtetik. Ebben az esetben a faj élőhelyeinek további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet.

A beruházással érintett az Újfehértói gyepek (HUHN20106) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 területen általánosságban kételtű és hüllő élőhelynek tekinthetők, de a területet sújtó aszálynak köszönhetően ez egyre kevésbé érzékelhető. Kételtűeket a meglévő csatornák rekonstrukcióját érintő vizsgálati területeken, a Hadházi (VIII/7-1) oldalág, a Hadházi (VIII/7-2) oldalág és a Téglási (VIII/7) mellékág szakaszain észlelték: **Levelibéka-félék** (*Rana spp.*), **tavi béka-félék** (*Pelodytes spp.*) és a **védett vöröshasú unka** (*Bombina orientalis*); valamint a **Szilasi lapos új összekötőcsatorna létesítésének helyszínén szintén a vöröshasú unka** néhány egyede volt megfigyelhető. A vízviszatarthatás, vízpótlásos területeken kételtű egyedet nem észlelték. Hüllők tekintetében a felmérések során egyik vizsgálati területen sem kimutatni az osztály egy egyedét sem, azonban hozzá kell tenni, hogy vizes években potenciálisan előfordul a **védett mocsári teknős** (*Emys orbicularis*) kisebb nagyobb állománya. Ezen kételtű és hüllő fajokra nézve burkolatcsere és a csatornák kotrása, vagyis elsősorban az iszap kitermelése mindenütt a fajok élőhelyét érinti. Az érintett szakaszokon az egyedek jelentősebb mértékű érintettsége vizionálható. Az érintettség mértéke ezeken a vízzel telt szakaszokon a vízzel telt mederszakaszokra vonatkozó kiméleti időszak figyelembevételével végzett kivitelezése esetén nem lesz jelentős és a hatást ekkor elviselhetőnek ítélik. Az üzemelés során egyértelműen pozitív hatás várható a kételtű és hüllő fajok állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt. A fajok élőhelyeinek további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet.

Az Újfehértói gyepek Natura 2000 területen a nagyméretű vízviszatarthatási területek azért speciálisak, mert a medrekben tisztai vízpótlás fog megvalósulni, továbbá a Szilasi-szivárgó a Simai-főfolyás felé folyamatosan ad le vizet. Káros lehet az élőhely szempontjából a tisztai vízpótlás felszíni árasztásra való felhasználása, továbbá a Szilasi-szivárgó esetében a fenékszint mélyítése miatt a vízátervezés üzemeltetése 50%-os mederteltség alatt, ezért az élőhely természetes állapotának megőrzését szem előtt tartva a rendelkező részben előírást tettem.

A hatásterület a teljes Újfehértói-gyepek Natura 2000 területet magába foglalja, és mindenképp egy optimista forgatókönyv fog megvalósulni, hiszen ezeket a csatornákat kivételesen tisztai vízpótlás fogja érinteni, emiatt várhatóan állandóan medertelt állapotban tudják őket tartani. Az üzemelési időszakban számolhatunk a felszínközeli-víz szintjének térségi szintű emelkedésével, a medrekben a vízborítás

tartósságának növekedésével. A medrekben elsősorban a Hadházi (VIII/7-2) oldal-ágat és a Téglási (VIII/7) oldalágat folyamatosan medertelt állapotban tartják a tervek szerint, ezeket a medreket ugyanis a tiszai vízpótlás is érinti. A vízvisszatartási területeken, a Natura 2000 terület részét képező 3 nagy gyepterületen a csapadékvíz visszatartásából adódóan ugyancsak a vízborítás tartósságának növekedése várható 408 ha-on.

A beruházással közvetlenül érintett a Liget-legelő (HUHN21164) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000 terület, amely homokpusztagyepek és mély fekvésű mocsarak, mocsárrétek nagyobb kiterjedésű maradvány-területe, amelyhez délen egy erdőtömb is csatlakozik. A természetességet vizsgálva az élőhelyfoltok többségében, 32%-ban erősen leromlottnak (2-es) bizonyultak. 30%-át teljesen leromlottnak (1-es), 30%-át közepesnek (3-as), míg az 50-ből 4 folt, vagyis 8% érte el a jó (4-es) természetességet. A tervezett beavatkozás esetében a munkálatokat a Bökönyi (VIII/8) mellékágon végzik., amely a Hajdúhadház 08/1 hrsz.-ú kivett művelési ágú ingatlanon található. A munkaterület Natura 2000 területtel átfedő része mintegy 4,5 ha.

A Liget-legelő Natura 2000 terület jellemző jelölő élőhelye a „6260 - Pannon homoki gyepek”, mely 8 különálló, peremi elhelyezkedésű foltban azonosítható. Részben önállóan, részben más élőhelyekkel (galagonyás száraz cserjés, jellegtelen száraz és üde gyepek, taposott gyomnövényzet) mozaikolva fordul elő. Az északi részen lévő birkával intenzíven legeltetett, erősen degradált foltok, míg a déliek közepes természetességűnek tekinthetők. A tervezett vízvisszatartó műtárgy beépítése az érintett területtől északra fog megvalósulni, már a Natura 2000 területen kívül eső szakaszon, így a beavatkozás ebben az esetben *semleges* hatású lesz. A Bökönyi-csatorna esetleges rekonstrukciója, vagyis az iszap kitermelése, majd a parti sávban történő deponálása néhány méter széles sávot vesz igénybe mindkét oldalon. Az érintett élőhely a csatorna menti mélyfekvésű részeken nem fordul elő, így közvetlen érintettség nem áll fenn, vagyis a hatás ebben az esetben is *semlegesnek* tekinthető. Az üzemelés várható hatásait vizsgálva, elsősorban az alacsonyabban fekvő élőhelyfoltok peremi részein várhatóak a vízvisszatartás miatt lokális negatív hatások, ott, ahol a vízvisszatartás eredményeként az állományok alatt nő a felszínközeli víz szintje, továbbá a tartósabb felszíni vízborítás hatása is lehet kedvezőtlen (*de csakis a Pannon homoki gyepek élőhely szempontjából*). Az ilyen területeken az élőhely elmocsarasodása miatt az alapvetően xerofil növénytakarulás visszaszorulhat. Az élőhelyfoltok egy része, különösen az északi részen találhatók felszíne hepehupás, ahol a buckaközők mélyedéseiben jelen állapotban is nedvességg kedvelő fajok (pl. *Scirpoides holoschoenus*, *Carex spp.*) dominálnak, arányuk várhatóan a jövőben nőni fog. Továbbá a térségi talajvízszint-emelkedés is az élőhely kiterjedését csökkentheti más közösségi jelentőségű élőhely (mocsárrét) előnyére. Emellett egyes nagyon száraz, felnyíló állományrészeinek szempontjából pozitív is lehet.

A homokpuszta gyepek jellemző endemikus fajai a fokozottan védett magyar nőszirm (*Iris aphylla* L. subsp. *hungarica*) és a fokozottan védett magyar kökörtű (*Pulsatilla flavescens*), azonban a fajok nem érintettek a beruházás által, így hatásokkal nem számolunk az építés valamint az üzemelés során.

A Liget-legelő Natura 2000 terület jellemző jelölő élőhelye a „6440 - Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei”, azonban élőhelytípus nem érintett a beruházás által, így a kivitelezés hatása *semleges*. Az üzemelés során egyértelműen pozitív hatás várható az élőhely állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt. Az élőhely további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet. A tervezett munkálatoknak összességében *javító* hatása várható.

A Liget-legelő Natura 2000 terület jellemző jelölő élőhelye a „9110 – Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)”, azonban élőhelytípus nem érintett a beruházás által, így a kivitelezés hatása *semleges*. Az üzemelés során egyértelműen pozitív hatás várható az élőhely állományaira nézve a térségi talajvízszint-emelkedés miatt. Az élőhely további kiszáradása megállhat, vízállapota javulhat, kiterjedése nőhet. A tervezett munkálatoknak összességében *javító* hatása várható.

A Liget-legelő mély fekvésű területei az élő- és szaporodóhelyei a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) jelölő fajoknak, de ez a területet sújtó aszálynak

köszönhetően ez egyre kevésbé érzékelhető. Ebben a tekintetben kiemelkedik a vízviSSzatartásra kijelölt terület, mivel az egész terület legmélyebb része, 140 mBf alatt van az északi része. A felmérés során e fajok egyedeit nem észlelték, azonban jobb vízellátottságú években nagyobb számban megfigyelhetők, ráadásul a mederkotrás és vízviSSzatartás éppen a legmélyebb területeket érinti, ahol a fajok a legnagyobb számban előfordulhatnak. A fajokat kotrási tevékenység a kivitelezési időszakban negatívan érintheti, az egyedek akár el is pusztulhatnak. A negatív hatások átmenetiek és kis mértékben kedvezőtlenek, ezek mértékét **elviselhetőnek** tartjuk. Az üzemeltetés alapvetően kedvező, **javító** hatással lesz a vizsgálati területek kétéltű- és hüllőközösségére, hiszen várhatóan a térségi szintű javító hatások mellett a vízviSSzatartási területen nő a felszíni vízborítás időtartama, amennyiben a rendelkező részben foglalt előírások betartására kerülnek.

A Liget-legelő Natura 2000 terület jellemző jelölő, közösségi jelentőségű emlősfajjal, a fokozottan védett közönséges ürge (*Spermophilus citellus*), valamint a védett molnár görény (*Mustela eversmannii*), és a fokozottan védett erdélyi földikutya (*Nannospalax transsylvanicus*), melyek élőhelyei a Natura 2000 területen található homokpusztagyepek, homoki gyepek és legelők. Az állományok jelenlétére a terepi felmérések során nem volt kimutatható. A tervezett kotrás nem olyan területen valósul meg, amely a faj élőhelye lenne, vagy ahol előfordulna. Így közvetlen érintettségéről nem beszélhetünk ezen emlősök tekintetében, így az építés hatása **semleges lesz. **Az üzemelés során** a vízviSSzatartás révén a beruházás által érintett mocsári élőhelyen hosszabb ideig lesz jellemző felszíni víz-borítás, illetőleg a talajvízszint emelkedése okán az említett vizes élőhellyel érintkező homoki gyepek, mint a faj kedvelt élőhelyeinek vízháztartása is javul. Ez a szárazság okozta degradációs hatások mérsékléséhez, késleltetéséhez is hozzájárul, ami a vizsgált pusztai élőhelyekhez kötődő közönséges ürge, erdélyi földikutya és molnár görény esetében is kis mértékű **javító** hatásként értékelhető.**

A hatásterület a teljes Ligeti-legelő Natura 2000 területet magába foglalja, és optimista scénárió megvalósulása esetén az üzemelési időszakban számolhatunk a felszínközeli-víz szintjének térségi szintű emelkedésével a medrekben (és így a Bökönyi (VIII/8) mellékágban is) a vízborítás tartósságának növekedésével, a vízviSSzatartási területen pedig a Liget-legelőt érintően a csapadékvíz viSSzatartásából adódóan ugyancsak a vízborítás tartósságának növekedésével mintegy 105 ha-on.

A beavatkozásokat érintő természetvédelmi korlátozásokat az alábbi indokok alapján tettem:

A fészkelési és fiókanevelési időszak kivételével a madárfajok vagy nem tartózkodnak a területen (pl. telelési időszakban afrikai telelőterületükön tartózkodnak), vagy vagilis (röpképes) egyedekként figyelhetők meg (pl. vonulás, telelés, vagy fészkelés utáni kóborlás időszakában), melyek képesek a zavaró hatásokra elkerülő magatartással reagálni.

Augusztus közepére az idős, őshonos faegyedek odvaiban pihenő denevérfajok esetében a potenciálisan érintett kölykezőszállásokon született juvenilis egyedek már képesek elhagyni a szálláshelyeket, de a téli nyugalmi periódus még nem kezdődött el, így a jelzett időintervallumban valamennyi érintett egyed képes elmenekülni a fakivágás által érintett szálláshelyről.

A kétéltűek és a hüllők téli nyugalmi időszaka során (október 15. – március 15. között) az iszapban, vagy egyéb földi üregekben elvermelt állapotban vannak. Anyagcserefolyamataik lelassulnak és gyakorlatilag nem végeznek helyváltoztató mozgást, aktív mozgásra képtelenek. Ebben az időszakban végzett munkálatok (mederkotrás, deponálás, zagyelhelyezés) az érintett egyedek pusztulásával járnak. A kora tavasztól nyár közepéig-végéig tartó időszakban a zagyterek területén, valamint a vizsgált csatornaszakaszon sem zárható ki olyan kisvízterek kialakulása, mely kétéltűek alkalmi szaporodóhelyeként/élőhelyeként szolgál. A kétéltűek szaporodási időszaka március közepétől kezdődik és július 31-ig elhúzódhat. Abban az esetben, ha csapadékos időszaknak köszönhetően folyamatos vízborítás alakulna ki a beruházás által érintett területeken, akkor július végére már valamennyi kétéltű egyed átalakulása lezajlik és valamennyi egyed a tervezett munkálatok kedvezőtlen hatásai elől elmenekülni képes aktív szárazföldi életmódra is alkalmas állapotba került, de

még a fentiekben kifejtett téli nyugalmi időszak nem kezdődik el. Vízzel telt munkaterületeken ezért a fenti időszakra időzített kivitelezés járhat a legkisebb mértékű sérüléssel/mortalitással.

Mivel az időbeli korlátozások pontos időintervalluma függ az adott év meteorológiai és költési viszonyaitól is, ezért a kivitelezés megkezdése előtt szakmai egyeztetés szükséges a területileg illetékes természetvédelmi kezelő szakembereivel. Amennyiben a szakmai egyeztetés alapján az adott évben az időbeli korlátozás módosítása vagy – mindegyik vagy bizonyos részterületeken a – teljes elhagyása indokolt, a kivitelezés az illetékes természetvédelmi kezelő (HNPI) írásbeli hozzájárulásával a fent meghatározott időbeli korlátoktól eltérően megvalósulhat. Szükség esetén a természetvédelmi kezelő szakfelügyelet ellátását is elrendelheti. Továbbá a kivitelezés során, amennyiben az adott évben a kivitelezés 400 méteres körzetében vagy a megközelítési útvonalak mentén fokozottan védett és emberi zavarásra kifejezetten érzékeny madárfaj jelentősen érintett lehet a beruházással, úgy a természetvédelmi kezelő eseti korlátozásokat írhat elő.

Az Érpataki-főfolyás vízgyűjtőterületén tervezett új állandó vizű tározók esetében a védett fajok jelentős érintettsége miatt okozott kár mérséklése céljából mindkét tározóban ki kell alakítani egy-egy kíméleti területet. A kíméleti területeket javasoljuk a műszakilag megvalósítható, de a szükséges funkciót még megfelelően ellátó, lehető legkisebb helyfoglalású földtöltéssel leválasztani a tervezett tározók állandó víztározással érintett területétől. Ennek megfelelően a kialakításra kerülő kíméleti területek felszíni elöntés útján nem, csak csapadékvízből és talajvízen keresztül jutnának vízpótláshoz. A kíméleti területeket ugyanakkor a tervezett tározók részeként tekinteni és a vízháztartási viszonyoktól függően lehetőség szerint kaszálással vagy legeltetéssel kell kezelni. A kíméleti területek létrehozása közvetlenül elősegíti a potenciálisan érintett védett növényfajok állományai 71%-a megmentését az Érpataki-tározó területén, és 31%-a megmentését a Tótapai-tározó területén, mely állományrészek a kíméleti területek kijelölése nélkül nagy valószínűséggel elpusztulnának a számukra túl nagy vízoszlop-magasságú vagy túl nagy tartósságú felszíni vízborítás miatt.

A kíméleti területek kijelölésével nem lehet a védett növény- és állatfajok teljes állományait megóvni. A kármérséklő intézkedés hatékonyságának értékelésekor mérlegelni kell, hogy egyrészt a kivitelezéshez és tározófeltöltéshez kapcsolódó kedvezőtlen hatással érintett védett növényfajok és állatfajok a tervezett állandó tározók talajvízszintre gyakorolt pozitív hatásának hatásterületén található hasonló mélyfekvésű területeken is jellemzően előfordulnak, ahol az érintett fajok állományai esetében egyértelműen pozitív hatások várhatók a tervezett beruházás üzemelési fázisában. Mivel ezek az állandó tározófeltöltéssel érintett élőhelyek nem unikális előfordulási területek, továbbá, hogy a tározó megvalósítása kulcsfontosságú a nagyobb térségre kiterjedő javító hatások eléréséhez. Ezek a tározók *állandó beszivárgást biztosító területek* lesznek, és ezek jelentik a tervezett vízpótló rendszer alappilléreit, különösen aszályos, csapadékhányos években és időszakokban. A térségi szintű javító hatások pedig az itt érintett fajok minden további állományát pozitívan fogják érinteni várhatóan az Érpataki-főfolyás teljes vízgyűjtőterületén.

Tekintve, hogy a kivitelezés várhatóan évek múlva valósul meg, nem lehet kizárni a jelen dokumentációban szereplő felmért állományok kisebb mértékű átrendeződését, módosulását sem. Ebből következően a tényleges védett növény érintettséget csak közvetlen a kivitelezés előtt a kiviteli szintű tervek ismeretében lehet pontosan megállapítani. A kiviteli szintű tervezési fázisban kell készülnön egy áttelepítési terv a védett növényfajok állományait érő negatív hatások csökkentése érdekében azokra a védett növény egyedekre vonatkozóan, amelyek a tervezett beavatkozások során közvetlenül érintettek az építési, kivitelezési tevékenységek által. Ezt a természetvédelmi kezelő (HNP Igazgatóság) bevonásával kell elvégezni (átültetési-áttelepítési terv elkészítés). Az elkészülő terv alapján a kivitelezési munkálatokkal közvetlenül érintett egyedek áttelepítését kell megvalósítani.

A vízviSSzatartási területek üzemelése során törekedni kell arra, hogy amíg nincs az adott vízviSSzatartási hely/területi tározó határain számottevően túlnyúló felszíni elöntés, addig **a helyben keletkezett csapadékvíz vízviSSzatartását biztosító műtárgy zárt állapotban legyen a területi tározó maximális vízszintjén.** A műtárgy megnyitás is csak olyan mértékben és annyi időre

történhet, hogy az adott vízviszatarthási hely/területi tározó határain számottevően túlnyúló felszíni elöntés visszahúzódjon az adott vízviszatarthási hely/területi tározó határvonaláig.

A vízviszatarthási területek között vannak olyanok, amelyek esetében nem csak a helyben keletkező csapadékvizek megtartására lesz lehetőség, hanem a Tiszából származó víz kivezetésére is. A vízpótlással érintett csatornák medrében vízpótlás útján megjelenő tiszai eredetű víz kivezetése nem szolgálná a vizes élőhelyek ökológiai állapotának javítását. Jellemzően ezek közé tartoznak a természetvédelmi szempontból értékes vízpótlási útvonalon kívül eső ex lege védett vizes élőhelyek, melyek esetében a folyóvízi eredetű vízpótlás nagy valószínűséggel az élőhely átalakulását, a szikes jelleg csökkenését, az élőhely eljellegtelenedését okozná. Emiatt a vizes élőhelyek esetében a vízháztartás javítását alapvetően a helyben keletkezett és az élőhelyen összegyűlő csapadékvizek minél nagyobb arányú visszatarthására kell alapozni, biztosítva a érintett területek természetességének fenntartását, javítását és stabilizálását. A tiszai eredetű víz kivezetést csak hosszan tartó teljesen száraz állapot okozta kedvezőtlen irányú állapotváltozás hatásainak eseti enyhítésére, a természetvédelmi kezelő kérésére, a tiszai vízpótlás hatásainak monitorozása mellett lehet megvalósítani.

A tervezett új létesítésű állandó tározók esetében meg kell határozni egy ökológiai vízmennyiséget, amelynek a mederben tartása elsődleges cél. Fontos, hogy az ökológiai vízmennyiség meghatározásának alapját az a vízszint képezze, aminél a tervezett tározóban tapasztalható felszíni vízborítás területi kiterjedése az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a. Amennyiben a tározóban a tározott vízmennyiség az ökológiai vízmennyiségre csökken, úgy a tározóból történő mindennemű vízkivételt leállítást. Ez alól kivételt képezhet a tározóhoz képest alvízi vízfolyás-szakaszon jelentkező, a természetvédelmi kezelő által kért – természetvédelmi szempontból kiemelt értéket képező élőhelyet érintő – ökológiai vízigény kielégítése.

csatornákon tervezett vízviszatarthásokat olyan, fix küszöbvel is rendelkező műtárgyakkal (pl. a műszaki leírásban szereplő fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal) kell megtervezni, amelyek biztosítják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízviszatarthást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is.

A vízpótló útvonalba - különösen a főcsatornára és jelentősebb mellékcsatornákra - tervezett műtárgyak fix küszöb nélkül tervezhetők a belvízvédelmi funkciót biztosítandó. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintjét úgy kell beállítani, a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízviszatarthást biztosítsák. A billenőtábla nyitása kizárólag belvízvédelmi készség elrendelése esetén történhet meg, és kizárólag a készség idején tartható fenn, azt követően haladéktalanul vissza kell állítani a vízviszatarthási szintre. A vízviszatarthási területek és az új tározók esetleges hirtelen leürülésükkel a kételtű- és hullófajok és a fészkelő madárfajok egyedeire veszélyt jelentenek. A műtárgyak állítószerkezetén olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, ami biztosítja, hogy a műtárgyak nyitása illetéktelenek által a lehető legkevesebb legyen lehetséges.

Mivel a Simai-Szilasi összekötő csatorna a Szilasi-szivárgó meghosszabbításaként a Simai-főfolyásba továbbítja a vizet, szükséges a Szilasi-szivárgó fenékszintjének csökkentése, ami nagy tartósságú medertározás és a csatorna vízpótlása nélkül alapesetben ellentétes az Újfehértói-gyepek Natura 2000 területen megfogalmazott célokkal. Emiatt a Szilasi-csatornát a lehető legnagyobb tartóssággal szükséges legalább 80%-os mederteltséggel üzemeltetni. Ha valamilyen oknál fogva a Szilasi-csatornában a vízszint az 50%-os mederteltségnek megfelelő szint alá csökken, a Simai-főfolyás felé történő vízpótlást, vízáradást le kell állítani.

A dokumentáció szerint a tervezési területen kialakuló földdepóniák potenciálisan alkalmasak lennének üreglakó madarak – a fokozottan védett gyurgyalag és a védett partifecske – fészkelésére. A költségi időszakban nem zavart földdepóniáknál a jelenséggel számolni kell!

A Natura rendelet 4. § (1) bekezdés szerint a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok és a 4.

számú mellékletben meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A területen előforduló védett és/vagy Natura 2000 jelölő fajok-, valamint a közösségi jelentőségű területek védelme érdekében a fenti előírásokat tettem.

A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KÖM rendelet 1. és 2. mellékletében szereplő:

- fokozottan védett magyar kőkörcsin fokozottan védett növényfaj, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.
- fokozottan védett magyar nőszirm fokozottan védett növényfaj, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.
- sokvirágú habszegfű védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.
- kisleveles aszat védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.
- vakond védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.
- vöröshasú unka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.
- mocsári teknős védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.
- közönséges ürge fokozottan védett állatfaj, természetvédelmi értéke 250.000 Ft.
- Eurázsiai hód védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) rendelkezései szerint:

A 42. § (1) bekezdése szerint tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása.

A 42. § (3) bekezdése alapján természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett növényfaj:

- a) egyedének, virágának, termésének vagy szaporításra alkalmas szervének gyűjtéséhez;
- e) egyedének betelepítéséhez, visszatelepítéséhez, termesztésbe vonásához.

A 43. § (1) bekezdése értelmében tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása.

A 43. § (2) bekezdése alapján a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj:

- a) állományának szabályozásához;
- l) egyede fészkének áttelepítéséhez.

A 80. § (1) bekezdése szerint természetvédelmi bírságot köteles fizetni, aki tevékenységével, vagy mulasztásával:

- a) A természet védelmét szolgáló jogszabály, illetve egyedi határozat előírásait megsérti;
- b) A védett természeti értéket jogellenesen veszélyezteti, károsítja, elpusztítja;
- d) A védett élő szervezet, életközösség élőhelyét, illetőleg élettevékenységét jelentős mértékben zavarja.

A kivitelezés során védett élőlény egyedének, illetve állományának észlelése esetén, annak veszélyeztetése elkerülése érdekében a munkálatokat le kell állítani és haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes természetvédelmi őrt, aki a helyszínen a természetvédelmi értékek védelmének érdekében kezdeményezheti a munkálatok felfüggesztését.

A beruházás szükségszerűségét Natura rendelet 8. melléklete 4. pontjában meghatározott d) pontja, környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás kényszerítő közérdek támasztja alá.

A beruházás megvalósítása kiemelten fontos közérdek, ezért a rendelkező részben előírt feltételek betartása mellett Natura rendelet 10. § (8) bekezdése és 10/A. § (1) bekezdése alapján engedélyeztem.

A fentiek, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 205-22/2023. sz. szakmai véleménye, valamint a Natura 2000 hatásbecslési dokumentációban foglaltak alapján a tervezett tevékenységgel szemben természeti szempontból kizáró ok nem merült fel, a rendelkező részben tett előírások betartása esetén a tevékenység természetvédelmi érdeket nem sért.

A rendelkező rész 5.1.7. és 5.1.10. pontjában szereplő előírást a Viziterv Environ Kft. 2069-177-2023. számú, 2023. április 11-én érkezett ügyféli nyilatkozatának, valamint az Igazgatóság 205-22/2023. sz. természetvédelmi kezelői nyilatkozatának tartalma alapján tett a Főosztály. Az előírás betartása és ellenőrizhetősége, az Ákr. 2.§ (1) és (2) bek a) pontjában foglalt jogszerűségi és szakszerűségi alapelvek, valamint a Kvt. 66.§ (5) bekezdése - *mely szerint a létesítési (építési), illetve működési (használatbavételi) engedély a környezetvédelmi, illetve egységes környezethasználati engedélyben foglaltaktól nem térhet el* - csak abban az esetben biztosíthatók, amennyiben a rekonstrukcióval érintett csatornaszakaszok és a rekonstrukció műszaki adatokkal alátámasztott indokai egyértelműen meghatározásra kerülnek. A nyilatkozatban foglalt, feltétlenül rekonstruálandó csatornaszakaszok pontos meghatározásához szükséges adatok a környezeti hatásvizsgálati eljárás során még nem álltak teljeskörűen a tervező rendelkezésére, azonban a vízjogi engedélyes tervek elkészítéséhez azokkal már nyilvánvalóan rendelkeznie kell. Előzőkre tekintettel előírást tettem a vízjogi engedélyes terv tartalmára, továbbá a releváns információkat tartalmazó részeinek megküldésére a Főosztály és az Igazgatóság felé.

A Főosztály a döntés meghozatala során a Hatástanulmányban, az Igazgatóság 205-22/2023. sz. természetvédelmi kezelői nyilatkozatában, valamint a Viziterv Environ Kft. 2069-177-2023. számú ügyféli nyilatkozatában foglaltakat értékelte.

Tájékoztatom, hogy a Tvt. 80.§-a alapján a jogellenes tevékenység végzője természetvédelmi bírság fizetésére köteles, illetve a természetvédelmi hatóság a Tvt. 37.§ (3) bekezdése alapján köteles a tevékenység folytatásától eltiltani.

Hajdú-Bihar vármegye:

A tervezett beruházás megvalósítása által érintett Téglás és Hajdúhadház közigazgatási területén található ingatlanok közül a Téglás 0173/17, 0176/4, 0176/5, 0175/1 hrsz-ú ingatlanok ex lege lápnak minősülnek valamint a Hajdúhadház 08/1 hrsz-ú földrészlet a Natura 2000 hálózat (Liget-legelő HUH21164) részét képező területnek minősül.

A beruházással érintett vagy annak közvetlen környezetében található védett és/vagy Natura 2000 hálózat részt képező területek védelme érdekében a rendelkező rész 10-12. pontjában előírt feltételek kerültek megadásra.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése értelmében e törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1) bekezdés] minősülnek.

A Tvt. 31. §-a szerint tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet) 4. § (1) bekezdése értelmében a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, a rendelet 1-3. számú mellékletében meghatározott fajok és a rendelet 4. számú mellékletében meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A Tvt. 5. § (1) bekezdése alapján minden természetes és jogi személy, valamint más szervezet kötelessége a természeti értékek és területek védelme. Ennek érdekében a tőlük elvárható mértékben

kötelesek közreműködni a veszélyhelyzetek és károsodások megelőzésében, a károk enyhítésében, következményeik megszüntetésében, a károsodás előtti állapot helyreállításában.

A kivitelezés és üzemeltetés során esetlegesen megjelenő, megtelepedő védett, fokozottan védett fajok egyedeinek, állományának védelme érdekében – hivatkozással a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet) 19. § a) pontjának aa) alpontjára - értesíteni kell az Igazgatóság területileg illetékes természetvédelmi őrét, ezért a környezetvédelmi hatóság a rendelkező rész 1.-3 pontjában leírt feltételeket adja.

A 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a Nemzeti Park Igazgatóság elnevezését, székhelyét és működési területét a 2. melléklet tartalmazza.

A 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § a) pontjának aa) alpontja alapján a Nemzeti Park Igazgatóság állami alaptevékenysége körében ellátja a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat, kivéve azokat a feladatokat, amelyeket jogszabály alapján más szerv vagy természetes személy köteles ellátni.

A Tvt. 59. § (1) bekezdése alapján a természeti értékek és területek, különösen a védett természeti értékek és területek őrzése, megóvása, károsításának megelőzése érdekében - egyenruhával és szolgálati lőfegyverrel ellátott tagokból álló - természetvédelmi őrszolgálat működik.

A 4. pontban előírt feltételek a védett és/vagy Natura 2000 hálózat részét képező területeken végzendő tevékenységek jogszerű végzésére irányul.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 9. § (2) bekezdése alapján a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges

a) a gyepek feltöréséhez, felülvetéséhez, faültetvényre alakításához;

b) a terület helyreállításához;

c) az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény, valamint a fás szárú energetikai ültetvényekről szóló kormányrendelet hatálya alá nem tartozó fa, facsoport, fás legelőn lévő fa telepítéséhez, kivágásához, kivéve a csatorna medrében, az üzemi vízszintnél a nedvesített keresztiszelvényben lévő fa, facsoport mederfenntartási céllal történő kivágását;

A Tvt. 38. § (1) Védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen

b) a gyepek feltöréséhez, felújításához, felülvetéséhez, öntözéséhez, legeltetéshez, kaszáláshoz;

c) a terület helyreállításához, jellegének, használatának megváltoztatásához;

d) termőföldnek nem minősülő földterület rendeltetésének, termőföld művelési ágának a megváltoztatásához;

e) az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény hatálya alá nem tartozó fa, facsoport, fasor, fás legelőn lévő fa kivágásához, telepítéséhez;

f) nád és más vízínövényzet égetéséhez, irtásához, aratásához, gyepek és parlagterület, tarló és szalma égetéséhez, valamint - a kijelölt és kiépített tűzrakóhely kivételével - erdőterületen tűz gyűjtéséhez;

g) növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek, valamint a talaj termékenységét befolyásoló vegyi anyagok felhasználásához;

j) járművel történő közlekedéshez, az arra kijelölt mezőgazdasági és erdészeti használatú utak, az engedélyezett tevékenységek végzéséhez szükséges munkagépek, valamint a feladatokat ellátó - külön jogszabályokban erre feljogosított - személyek járművei kivételével.

A Tvt. 42. § (1) bekezdés és 43. § (1) bekezdés alapján tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása; tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek

lerombolása, károsítása. A beruházással érintett ingatlanon esetlegesen megjelenő védendő természeti értékek megóvása érdekében a környezetvédelmi hatóság a rendelkező rész 5-9. pontjában írt feltételt adja.

A védett és fokozottan védett állat- és növényfajok körét, természetvédelmi értékét a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet határozza meg.

A Tvt. 8. § (1) bekezdése értelmében a vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani.

A Tvt. 17. § (1) bekezdése szerint a 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.

A Tvt. 17. § (2) bekezdése értelmében a természeti területek hasznosítása során figyelemmel kell lenni az élőhely típusára, jellemző vadon élő szervezetek fajgazdagságára, a biológiai sokféleség fenntartására.

A kültéri világítás és az abból adódó fényszennyezés az éjszakai életmódot folytató állatok egyedeinek (rovarok, denevérek) életfolyamatainak zavarását, esetleges elhullását eredményezi, ezen felül tájéskészítéskai szempontból is jelentős tényező: a természetközeli táj megjelenéséhez hozzátartozik az éjszakai sötétség és a csillagos ég látványa, ezért nem elfogadható a terület éjszakai megvilágítása. A fényszennyezés mérséklése érdekében a rendelkező rész 14. pontjában foglaltak kerültek előírásra.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 1. számú mellékletének 38. pontja értelmében a fényszennyezés olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.

I. A tervezett beruházás hatásainak – a létesítés és az üzemeltetés során - vizsgálata a hatásterület által érintett Liget-legelő HUH21164 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, az ott található Natura 2000 jelölő fajok és élőhelyek vonatkozásában.

A Natura 2000 területet a Bököny-csatorna (Hajdúhadház 08/1 hrsz) vízfolyás rekonstrukciójához kapcsolódó munkálatok és a csatorna két oldalán található mélyebb fekvésű részek csapadékvíz-visszatartással érintik.

1. A Liget-legelő HUH21164 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület jelölő élőhelyei (forrás: <https://natura2000.eea.europa.eu/natura2000/SDF.aspx?site=HUH21164>):

6260 – Pannon homoki gyepek

6440- Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei

9110- Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgyfajokkal

A tervezett beruházás megvalósításával a 6440- Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei és a 9110- Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgyfajokkal megnevezésű Natura 2000 jelölő élőhely sem közvetlenül, sem közvetve nem érintettek, azokra a projekt kivitelezése, üzemeltetése nincs jelentős hatással.

A vizsgálati dokumentáció alapján a 6260 – Pannon homoki gyepek megnevezésű kiemelt jelentőségű Natura 2000 jelölő élőhely 8 különálló peremi elhelyezkedésű foltban a vizsgálati területen. A Bökönyi csatorna rekonstrukciója során a jelölő élőhely a munkálatokkal érintett területeken nem fordul elő. Az üzemeltetés során az alacsonyabban fekvő élőhelyfoltok esetében várhatóak negatív hatások, de az élőhely helyi kiterjedéséhez képest elhanyagolható mértékű. A beruházással kapcsolatban elmondható, hogy sem a kivitelezés, sem az üzemeltetés nem lesz jelentős hatással az érintett

területekre és azok élővilágára.

2. A Liget-legelő HUHN21164 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület jelölő fajai (forrás: <https://natura2000.eea.europa.eu/natura2000/SDF.aspx?site=HUHN21164>):

vöröshasú unka (*Bombina bombina*; t.é.: 10.000- Ft)

mocsári teknős (*Emys orbicularis*; t.é.: 50.000- Ft)

magyar kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* ssp. *hungarica*; t.é.: 100.000- Ft)

molnárgörény- (*Mustela eversmannii*; t.é.: 50.000-Ft)

ürge (*Spermophilus citellus*; t.é.: 250.000- Ft)

A benyújtott dokumentáció, valamint a környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló információk alapján a beruházás területén valamint annak hatásterületén a magyar kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* ssp. *hungarica*) előfordulása nem ismert, a legközelebbi állomány a hatásterülettől 100 méterre kezdődik. A tervezett beruházás megvalósítása, üzemeltetése nem lesz káros hatással a faj egyedeire, állományára.

A benyújtott dokumentáció, valamint a környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló információk alapján, a vizsgálati területen, A tervezett beruházás megvalósítása a jelölő faj magyarországi állományának tekintetében sem a kivitelezés, sem az üzemeltetés során nem lesz jelentős hatással védett vöröshasú unka (*Bombina bombina*) előfordulása jobb vízellátottságú években nagyobb számban ismert. A tervezett beruházás megvalósítása a jelölő faj magyarországi állományának tekintetében sem a kivitelezés, sem az üzemeltetés során nem lesz jelentős hatással, az előírt feltételek betartása esetén.

A környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló információk alapján a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) vonatkozásban nincs ismert adat a területről azonban potenciálisan előfordulhat. A tervezett beruházás megvalósítása a jelölő faj magyarországi állományának tekintetében sem a kivitelezés, sem az üzemeltetés során nem lesz jelentős hatással, az előírt feltételek betartása esetén.

A környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló információk alapján a molnárgörény (*Mustela eversmannii*) vonatkozásban nincs ismert adat a területről azonban potenciálisan előfordulhat. A tervezett beruházás megvalósítása a jelölő faj tekintetében sem a kivitelezés, sem az üzemeltetés során nem lesz jelentős hatással.

A benyújtásra került dokumentáció, valamint a környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló információk alapján a beruházás területén valamint annak hatásterületén a ürge (*Spermophilus citellus*) előfordulása nem ismert. A tervezett beruházás megvalósítása, üzemeltetése nem lesz káros hatással a faj egyedeire, állományára.

Összességében elmondható, hogy a tervezett beruházás megvalósítása a védett, fokozottan védett, közösségi jelentőségű fajok esetében időszakos zavarással, élő- és táplálkozóhelyek átalakulásával jár. Azonban a projekt következtében kialakuló stabilabb vízellátottságú élőhelyek létrejötte az ott élő állatfajok számára kedvezőbb életfeltételeket biztosíthatnak, melynek következtében egyedszámuk, állományuk nagyságának növekedése várható. A munkálatok megfelelő időbeli ütemezésével és természetvédelmi szempontból megfelelően történő végzésével azok hatása az állat- és növényfajok esetében elviselhetőnek tekinthető. Továbbá elmondható, hogy a beruházás megvalósítása esetén a Natura 2000 terület vizes élőhelyein – élőhelyteremtés, élőhelyi minőség javulása – a fajok állományaira pozitív hatást gyakorolhat.

Fokozottan védett – nem Natura 2000 jelölő – faj, a hatásvizsgálati dokumentáció alapján megemlítendő a erdélyi földikutya (*Nannospalax transsylvanicus*) és a vidra (*Lutra lutra*) előfordulása, állománya a vizsgálati területen.

Az érintett területeken esetlegesen élő és a környéken táplálkozó védett, fokozottan védett állat- és növényfajok élettevékenységeinek zavartalansága, egyedeinek és állományainak védelme, megőrzése érdekében a rendelkező rész pontjaiban leírt feltételek kerülnek megadásra, melyek betartásával a beruházás élővilágra gyakorolt hatásai nem lesznek jelentősek.

A környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló adatok alapján – a rendelkező részben leírt elvárások megvalósulása esetén – a beruházás nem lesz jelentős hatással a terület természeti környezetére. Természetvédelmi szempontból a beruházás megvalósítása elfogadható.

Földtani közeg:

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye:

A rendelkezésre álló dokumentációk szerint a terület minőségi meghatározása érdekében feltáró fúrásokat végeztek. A laboratóriumi vizsgálatokat az általános vízkémiai paraméterek mellett, nehézfémekre is elvégezték. A vizsgált komponensek közül egyik sem haladta meg a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. számú mellékletében meghatározott (B) szennyezettségi határértéket. A vizsgálat eredményeként tehát a terület nehézfém tartalma tekintetében nem volt határérték-túllépés megfigyelhető, összességében a terület nem szennyezett.

A talaj tekintetében normál létesítési üzemből releváns hatásként egyedül a légszennyező anyagok kiülepedését említik meg. Tekintve a korábbi „Levegőtisztaság-védelmi” fejezetben bemutatott hatásokat, a kiülepedésből eredő terhelés csekély. A használni tervezett munkagépek által kibocsátott szennyező anyag és annak kiülepedő hányadának negatív hatása elenyésző. A kibocsátott szerves szennyezők (NO_x, CO, SO₂ stb.) nem jelennek meg olyan koncentrációban a levegőben, hogy ott káros folyamatokat indítsanak el.

A területéről kitermelt humuszt átmenetileg a munkaterületen tárolják, majd a befejező műveletek során szétterítik.

A csatorna kotrési műveletek során keletkező iszapot a fenntartási sávban helyezik el.

A tározók kotrása hidromechanizációs úton történik, a kitermelt iszap zagykazettákba kerül. A kotrás technológiája adott a természetvédelmi területen mocsárjáró munkagép; a további területeken hidromechanizációs kotrás alkalmazandó.

Az építés során történik építési anyagokat szállító járművek mozgása a munkaterületen. A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik tartálykocsiból. Túlfolyásgátló töltőszeleppel ellátott tartálykocsi használatával többnyire megelőzhető a túltöltés. Amennyiben olajcserére van szükség, a tevékenységnél kármentő tálcák alkalmazása indokolt. A szállítójárművek üzemanyag utánpótlása a legközelebbi településen történik, ezzel is csökkentve a szénhidrogén szennyeződések kialakulásának lehetőségét a munkaterületek környezetében.

A helyszínen veszélyes anyagokból származó szennyezés nem valószínű, tekintettel a mai alkalmazott technológiákra. A munkagépek rendszeres karbantartásával és forgalmi engedélyével a környezetvédelmi megfelelés biztosított. A munkagépek tankolása és esetleges szervízélése a munkaterületen a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő telephelyen történik.

A talajra esetlegesen szintetikus és/vagy ásványolaj kerülhet, mely az ott dolgozó erő- és munkagépek, valamint szállítójárművek hibás hidraulikus munkahengereiből, és tömítéshibáiból származhat. Ennek előfordulása csak kis volumenű lehet. Ebben az esetben azonnali kárelhárítással meg kell akadályozni a terjedést.

Havária esetén történő főbb intézkedések:

- A szétfolyást meg kell gátolni kárelhárítási homokból készült védőtöltéssel. Lehetőleg azonnal, de minél hamarabb meg kell akadályozni, hogy a talajra kifolyt, környezetet szennyező anyag a földbe, esetleg élővízfolyásba kerüljön. Amennyiben a kifolyt anyag szilárd burkolatra folyt, úgy annak eltávolításáról nedvszívó anyaggal (homok, föld) gondoskodni kell. A szennyezett anyagot megfelelő, biztonságos tároló edényekbe kell szedni, ideiglenesen tárolni addig, amíg az a megsemmisítő helyre nem kerül beszállításra. Amennyiben a környezetet szennyező anyag burkolatlan felületre folyt ki, akkor azt azonnal nedvszívó anyaggal (pl. homok) felitatva, veszélyes hulladékként kezelve szükséges eltávolítani úgy, hogy a talajból kimetszenek egy akkora darabot, melynek peremterülete szemrevételezéses vizsgálat alapján már nem szennyeződött. A talajt

megfelelően biztonságos edényben szükséges tárolni addig, amíg az a megsemmisítő telephelyre nem kerül beszállításra. A kiemelt földet szennyeződésmentes földdel szükséges pótolni.

- Az esetleges szóródó, illetve folyékony anyagok talajra-talajba kerülésének megakadályozására az érintett területet lokalizálni szükséges.
- A járművek üzemanyaggal való feltöltése üzemanyag-töltő állomáson, a munkagépek üzemanyaggal való feltöltése pedig az kivitelező telephelyén történik.

A felhagyás során, amennyiben a tevékenységet megszüntetik, az állapotfelmérés elvégzése szükséges. Ilyen esetben meghatározzák a keletkezett károk és károsodások mértékét. Az esetlegesen keletkezett károk felszámolására kárelhárítási és rekultivációs program elkészítése indokolt, mely alapján a károkat megszüntetésre, a helyreállítás elvégzésre kerül. A felhagyás után a természetes környezeti állapot elérése a cél. A létesítmények felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz.

A rendelkező részben – a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja alapján – a környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó javaslatainak, utasításainak betartása előírásra került.

A benyújtott dokumentációkban foglaltak, valamint a Fav. és a Favhér. előírásai alapján megállapítható, hogy az építés, üzemelés és felhagyás során – a rendelkező részben foglalt feltételek, az általános környezetvédelmi jogszabályi előírások, valamint a technológiai fegyelem maradéktalan betartása esetén – a földtani közeg káros szennyezése kizárható.

A földtani közeg minőségének védelme érdekében a rendelkező rész 3.3. pontjában tett előírások jogszabályi alapja a Favir. 10. § (1) bekezdés a)-c) pontjai, a 19. § (2) bekezdése, a Favhér. 1. és 3. számú mellékletei, a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet 2. §-a.

Hajdú-Bihar vármegye:

„A rendelkezésre álló dokumentációk szerint az Érpataki-főfolyás Téglás és Hajdúhadház területén vízvisszatartás területek, új csatornák és csatornarekonstrukció megvalósítása tervezett. Az új csatornák építésénél a területet előkészítik, majd ásnak egy teljesen új csatornamedret, a belőle kikerülő földanyagot a meder két oldalán depóniába rendezik. A csatorna medrét a tervek szerint betonelemekkel burkolják. A csatornarekonstrukciónál a csatornákból az iszap kitermelését önjáró gépekkel is végzik a tervek szerint. A műtárgyakat iszapmentesítik, a kitermelt iszapot vagy szállító járműre rakják és elszállítják vagy helyszínen elterítik. Minden esetben a legközelebbi zagytérhez történik a szállítás. Az iszap tervezetten a zagytérre kerül lerakásra, ahol elszikkad és a zagytározók helye ezáltal feltöltésre kerül, majd a zagytározók helyét tereprendezi. A helyi vízvisszatartásra kijelölt helyeknél történik vízvisszatartó műtárgy létesítése lecsapoló árok/csatorna medrében, földmunka nem lesz.

A vízépitésnél használt munkagépek általában dízel üzeműek. Az építési anyagok csomagoló anyagai, a vágásból származó csódarabok és idomok, ragasztók göngyölegei teszik ki a keletkező hulladék főtömegét, valamint az építési-bontási hulladék. Az építő gépekkel kapcsolatosan olajos rongy, törőkendők előfordulása lehetséges. A területen mobil WC-t biztosítanak, melynek szennyvizét a szolgáltató szállítja el igény szerinti gyakorisággal. A keletkező kommunális szennyvizet a szigetelt, zárt, szivárgásmentes tartályban gyűjtik. Az így összegyűjtött vizek normál üzemi körülmények között a földtani közeget nem terhelik. Technológiai szennyvíz nem keletkezik.

A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik tartálykocsiból. Túlfolyásgátló töltőszelleppel ellátott tartálykocsi használatával többnyire megelőzhető a túltöltés. Amennyiben olajcserére van szükség, tevékenységnél kármentő tálcát indokolt alkalmazni. A szállítójárművek üzemanyag utánpótlása a legközelebbi településen történik, ezzel is csökkentve a szénhidrogén szennyeződések kialakulásának lehetőségét a munkaterületek környezetében. A talajra esetlegesen szintetikus és/vagy ásványolaj kerülhet, mely az ott dolgozó erő- és munkagépek, valamint szállítójárművek hibás hidraulikus munkahengereiből, és tömítéshibáiból származhat. Ennek előfordulása csak kis volumenű lehet. Ebben az esetben azonnali kárelhárítással meg kell akadályozni a terjedést. A zárt tartályban gyűjtött, szénhidrogénnel szennyezett hulladékokat (olajos rongyok, olajszűrők, kenőanyag flakonok, esetlegesen fáradt olaj, hidraulika olaj, akkumulátor), veszélyes

hulladékokat engedélyes szakcégek adják át ártalmatlanítás céljából. Veszélyesnek minősülő további hulladékokat (pl. festékes göngyöleg, felületkezelő anyagok maradványai stb.) a beruházó átadja az arra feljogosított átvévő szervnek. A veszélyes hulladék képződésére a tevékenység során csak esetleges munkagép meghibásodások során lehet számítani. A munkaterületeken képződő veszélyes hulladékokat a képződés helyén zárt 120-200 l-es gyűjtőedényekben elkülönítetten tervezik gyűjteni. Gyűjtőedényzetet valamennyi munkaterületen kihelyeznek. A gyűjtőedényzetet lehetőleg szilárd burkolatú területen helyezik el.

Az építési műveletek során keletkező építési hulladékok elhelyezéséről, engedéllyel rendelkező hasznosítónak való átadásáról gondoskodnak. A nagy számú munkagép karbantartása során a telepen keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat megfelelően gyűjtik. Az egyes munkaterületeken üzemi vagy munkahelyi gyűjtőhelyeket kialakítani nem lehet, mivel a munkaterületek külterületet érintenek, ezért a hulladékok elszállításáról azonnal (napi rendszerességgel) gondoskodni szükséges. Tekintettel a korszerű munkagépekre és technológiára a váratlan, nagy intenzitású szennyezési esemény előfordulási esélye rendkívül csekély. A munkagépek tevékenységéből eredően a helyszínen veszélyes anyagokból származó szennyezés nem valószínű tekintettel a mai alkalmazott technológiákra. A munkagépek rendszeres karbantartásával a környezetvédelmi megfelelés biztosított. Különösen nagy figyelmet indokolt fordítani a havária-helyzetekre. A dokumentációban ismertetik a megelőző intézkedéseket, amelyek szerint az építőgépeket olyan műszaki állapotban kell tartani, mellyel kizárható a környezetszennyezés (pl.: olajfolyás), a szennyező anyagok kikerülését ellenőrző rendszerek kialakítása, a vízre veszélyes anyagokat tartalmazó tartályok kármentővel való ellátása, üzemanyagot az építési területen csak az előírásoknak megfelelően szabad tárolni, és a gépek feltöltése esetén nagy gondossággal kell eljárni, egy esetleges szennyezés esetén annak lokalizációjáról, illetve semlegesítéséről haladéktalanul gondoskodni kell, a munkák befejezése után a területen környezetidegen anyag nem maradhat.

A dokumentáció ismerteteti a kárelhárítási utasításokat. A dokumentáció szerint a váratlanul bekövetkező események kapcsán havária terv készítése javasolt. A vízépitési munkák során normál üzemi körülmények között a földtani közeg nem érheti szennyezés. A földtani közeg felületén normál létesítési üzemben releváns hatásként egyedül a légszennyező anyagok kiülepedését kell megemlíteni, azonban a kiülepedésből eredő terhelés csekély. A használni tervezett munkagépek által kibocsátott szennyező anyag és annak kiülepedő hányadának negatív hatása elenyésző. Normál üzemmenet esetén a létesítés semmilyen hatással nincs a földtani közegre. A hatásterület a beruházás területével egyezik meg.

Üzemeltetés során jelentős hatótényező nincs. A fenntartási munkálatok nem járnak olyan mértékű környezetterheléssel, hogy az környezetállapot-romláshoz vezető hatásfolyamatokat indítana el. A műtárgyakat jól karbantartják. Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiség. A csatornáknál időszakos kotrás és iszaptalanítás tervezett. Havária esetére ismertetik a lehetséges helyzeteket, úgy, mint a fenntartási műveletek során használt munkagépek meghibásodása, mederburkolat károsodása, valamint a havária megelőzését szolgáló intézkedéseket, úgy, mint a különböző jogszabályok, szabványok, műszaki biztonsági szabályzatok, technológiai, kezelési és karbantartási utasítások betartása, a kötelező időszakos felülvizsgálatok és karbantartások elvégzése.

Felhagyás során a tevékenységet megszüntetik és állapotfelmérést végeznek. Meghatározzák a keletkezett károk és károsodások mértékét. Az esetlegesen keletkezett károk felszámolására kárelhárítási és rekultivációs programot készítenek, amely alapján a károkat megszüntetik, a helyreállítást elvégzik. A felhagyás után törekednek a természetes környezeti állapot elérésére. A létesítmények felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz. A felhagyás a tervezett beruházás tekintetében azonban nem releváns.

A rendelkező részben – a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Khvr.) 10. § (4) bekezdés a) pontja alapján – a környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó javaslatainak, utasításainak betartása előírásra került.

A benyújtott dokumentációkban foglaltak, valamint a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (továbbiakban: Favir.) és a Favhér. előírásai alapján megállapítható, hogy az építés, üzemelés és felhagyás során – a rendelkező részben foglalt feltételek, az általános környezetvédelmi jogszabályi előírások, valamint a technológiai fegyelem maradéktalan betartása esetén – a földtani közeg káros szennyezése kizárható.

A földtani közeg minőségének védelme érdekében tett előírások jogszabályi alapja a Favir. 10. § (1) bekezdés a)-c) pontjai, a 19. § (2) bekezdése, a Favhér. 1. és 3. számú mellékletei, a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet 2. §-a.”

Felszíni és felszín alatti vizek:

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat 35000/1363-3/2023. ált. sz. módosított 35000/1363-2/2023.ált. számú szakhatósági állásfoglalása alapján a rendelkező részben foglalt előírásai maradéktalan betartása esetén hozzájárult a tervezett létesítmény telepítéséhez, megvalósításához és felhagyásához. A részletes értékelést jelen határozatban található szakhatósági állásfoglalás tartalmazza.

Éghajlatvédelem:

A benyújtott dokumentáció tartalmaz éghajlatváltozással kapcsolatos elemzést, amely során klímasemlegességi részvizsgálatot, az éghajlati tényezőkre gyakorolt hatások vizsgálatát, valamint klímaalkalmazkodási részvizsgálatot végeztek. Az elvégzett vizsgálatok alapján az alábbiak állapíthatók meg:

- A fejlesztés megvalósítása előreláthatóan jelentős üvegházhatású gáz kibocsátás változást nem eredményez, és a létesítmények működése, működtetése sem eredményez jelentős üvegházhatású gáz kibocsátást.
- A tervezett vízi létesítmények elsősorban az éghajlati tényezők hirtelen bekövetkező, jelentős változására érzékenyek (zivatar, vihar, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, az aszály+extrém léghőmérséklet stb, a hosszabb távon bekövetkező kisebb változásokra kevésbé érzékenyek).
- Az adaptációt szolgáló intézkedésekkel a reziduális kockázat az eredeti kockázathoz képest jelentősen lecsökken.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos elemzés során fontos rögzíteni azt, hogy a **tervezett fejlesztés alapvető célja a klímaváltozáshoz való alkalmazkodó képesség javítása, az alkalmazkodás lehetőségének megteremtése az ehhez szükséges beruházás – vízpótlás – megvalósításával.**

Országhatáron áttérjedő környezeti hatások

A tervezett beruházásból országhatáron áttérjedő jelentős környezeti hatások nem származnak.

A Főosztály az elvégzett környezeti hatásvizsgálat, a megkeresett szakhatóságok állásfoglalása, a szakkérdések vizsgálata, valamint a megkeresésekre adott nyilatkozatok, továbbá a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a kérelmezett tevékenység kivitelezése, megvalósítása a rendelkező részben foglalt előírások betartása esetén természetvédelmi, tájvédelmi, levegőtisztaság-védelmi, zaj- és rezgésvédelmi, hulladékgazdálkodási, valamint a felszíni- és felszín alatti vizek és a földtani közeg védelme szempontjából engedélyezhető.

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Címzetes Főjegyzőjének FŐÉP/341-3/2023. számú tájékoztatása szerint a tervezett beruházás a település jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési eszközeivel csak részben van összhangban, Geszteréd Község Jegyzője GES/300-2/2023. számú tájékoztatása szerint pedig nincs összhangban jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési

eszközeivel. Érpatak és Bököny település vonatkozásában pedig a településrendezési eszközeivel való összhang megteremtése folyamatban van. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész SZ/4ÁF/00073-5/2023. sz. szakkérdése és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész ÁF/00377/2023. szám szakkérdés vizsgálata alapján tervezett beruházás nincs összhangban Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar Vármegyék Megyei Területrendezési tervével.

A fentiek alapján a Főosztály a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja és 5. § (2) bekezdésének cb) pontja alapján határozata rendelkező részének 1.1. pontjában előírta, hogy a tervezett tevékenység és a településrendezési eszközök közötti összhangot meg kell teremteni, és a kizáró okot meg kell szüntetni a tervezett tevékenység kivitelezési munkáinak megkezdéséig.

Újfehértó és Balkány települések esetében nem érkezett válasz arra vonatkozóan, hogy a települések jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési eszközeivel összhangban van a tervezett beruházás, ezért a Főosztály a határozat rendelkező részének 1.2. pontjában tett előírást a tervezett tevékenységnek a településrendezési eszközökkel való összhangjának megállapításával, szükség esetén az összhang megteremtésével kapcsolatosan.

A környezethasználó 2069-208-2023. sz. iratában egyebek mellett az alábbi nyilatkozatot tette:

1. *„A Tervező Iroda a Felső-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatósággal, mint a tervezett létesítmény-együttes üzemeltetőjével egyeztetve a csatornák medrében történő vízviszatartó műtárgyakat a következők szerint tervezi meg:*
 - *A vízpótlási útvonalon kívül eső csatornákon tervezett vízviszatartások olyan fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal kerülnek megtervezésre, amelyek biztosítani tudják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízviszatartást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is.*
 - *A vízpótló útvonalban –különösen a főcsatornákra és a jelentősebb mellécsatornákra tervezett műtárgyak a belvízvédelmi funkció biztosítása miatt fix küszöb nélküli billenőtáblás műtárgyak lesznek. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintje azonban beállítható úgy, hogy jelentősebb belvizes időszakokon kívül a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízviszatartást biztosítsák, továbbá a műtárgy állítható mechanikája ellátható olyan zárszerkezettel, ami az illetéktelen beavatkozásokat nagymértékben megnehezíti. A billenőtáblák nyitásával és zárásával kapcsolatos szabályok az üzemeltetési engedély előírásaiban a vízügyi és a természetvédelmi érdekek, valamint a projektcélok figyelembevételével lefektethetők.*
2. *A csatornák kotrása csak olyan szakaszon kerül betervezésre, ahol a mederszelvény -figyelembe véve a vízviszatartások hatását is- a belvíz elvezetése szempontjából kritikus mértékben feliszapolódott. A nyilvántartási szintekhez közeli, esetleg túlkotort szakaszokon kotrás nem történik, azonban a lefolyást akadályozó növényzetet a természetvédelmi kezelővel egyeztetett mértékben el kell távolítani. Ennek indoka az, hogy a projekt célja a meglévő belvízelvezető rendszer alkalmassá tétele a helyben keletkezett és a Tiszai vízkivételből kormányzott vizek visszatartása, célterületekre való odavezetésére, amely a rendszer funkciójának kibővítése az eredeti szerepének megtartása mellett. A csatornák nyilvántartási szintekhez közeli szakaszain viszont a kotrás mellőzhető, mivel a vízpótlás és a vízviszatartás a csatornák nyilvántartott vízszállítási kapacitásának figyelembevételével került megtervezésre, ezeken a lefolyást akadályozó növényzet szükséges mértékű eltávolítása elégséges a rendszer működése szempontjából. Egyes szakaszokon azonban a feliszapolódás előrehaladott, így a rekonstrukció hiányában a vízviszatartás hatásaival együtt a belvízelvezető funkció már jelentősen sérül.*
3. *A hatástanulmányban szereplő műtárgyak helye, száma a részletesebb geodéziai felmérésen alapuló vízjogi engedélyes szintű tervezés során kis mértékben változhat. A műtárgyak helyének változását a geodéziai magasságok, talajtani adottságok, illetve egyéb, előre nem látható műszaki okok indokolhatják. A műtárgyak számában bekövetkező pozitív változásokat a projekt*

elvárt céljainak megvalósítása indokolja, azaz a Hatástanulmányban szereplő darabszámtól várhatóan több műtárgy létesítésére lesz szükség. Kérjük, hogy a környezetvédelmi engedély előírásaiban biztosítson lehetőséget a műtárgyak helyének és számának ilyen jellegű változására vonatkozóan, külön hatósági eljárás lefolytatása vagy a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül, a környezetvédelmi engedély és a vízjogi létesítési engedély későbbi összhangja miatt."

Jelen eljárásban a műtárgyak telepítésének, megvalósításának környezeti hatásai vizsgálatra kerültek, a fenti értékelés alapján a környezetvédelmi engedély kiadható. A Főosztály álláspontja szerint, ha a műtárgyak számában, helyében (pozitív irányú) változtatás szükséges, és ha a változás miatt nem nő a tervezett tevékenység telepítésének, megvalósításának a jelen eljárásban bemutatott/megállapított hatásterülete, abban az esetben a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül a környezethasználathoz szükséges más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve működési engedély megszerezhető. A Főosztály erre vonatkozóan a rendelkező rész III. fejezet 1.4. pontjában előírást tett.

Fentiek alapján a környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi engedélyt a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény 66. § (1) a) pontja, 68-69. §-a, 71. § (1) bek. b) pontja alapján kiadja.

A Főosztály a Khvr. 11.§ (1) alapján az engedély érvényességi idejét határozatlan időben állapította meg.

A Főosztály a határozatot a Khvr. 10. § (3) és 5. § (6) bekezdése értelmében közhírré tétel útján közli az érintett nyilvánossággal.

A határozat a Khvr. 6. § - 11.§-ai szerinti eljárásban, a Khvr. 10. § (4) bekezdés szerinti feltételek figyelembe vételével, az Ákr. 80. § (1) és 81. § (1) bekezdésben meghatározott formában és tartalommal lett meghozva.

A határozat ellen a közigazgatási per kezdeményezésének lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdés rendelkezése biztosítja.

A Főosztály a törvényszék illetékességét a *közigazgatási perrendtartásról* szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 13. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Kp. 39. § (1) bekezdése alapján határozta meg. A keresetlevél tartalmi követelményeit a Kp. 37. §-a határozza meg.

Az *elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól* szóló 2015. évi CCXXII. törvény (továbbiakban E-ügyintézési tv.) alapján, elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett a keresetlevelet is kizárólag elektronikusan, az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon nyújthat be. Az elektronikus ügyintézésre köteles személyek körét az E-ügyintézési tv. 9. §-a határozza meg.

Jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet a *polgári perben és a közigazgatási bírósági eljárásban alkalmazandó nyomtatványokról* szóló 6/2019. (III. 18.) IM rendeletben foglaltak szerinti nyomtatványon is előterjesztheti (19. számú melléklet). Amennyiben a személyesen eljáró természetes személy az elektronikus kapcsolattartási módot választja, beadványait Ügyfélkapu igénybevételel nyújthatja be és a bíróság is elektronikusan kézbesít részére. Ezen esetben a keresetlevél a <https://e-kormanyablak.kh.gov.hu/client/> oldalon található IKR rendszer használatával nyújtható be a közigazgatási döntést hozó szervnél.

A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatás a Kp. 77. §-án alapul, amely szerint, ha egyik fél sem kéri tárgyalás tartását, s azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság tárgyaláson kívül a határoz. Tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs, azonban a bíróságtól azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése. Az azonnali jogvédelem iránti kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az

indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

A közigazgatási per kezdeményezése esetén fizetendő illeték mértékét és a megfizetésének módját az Itv. 45/A. §-a és a 74. §-a határozza meg.

A kérelemre indult eljárás igazgatási szolgáltatási díja a Díjrendelet 2. § (1)-(2) bekezdése és a 4. számú melléklet 20.3. pontja alapján került meghatározásra.

A Főosztály környezetvédelmi hatáskörét a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdése, illetékességét a rendelet 2. § (1) és (3) bekezdés a) pontja határozza meg, a természetvédelmi hatáskörét a *természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 625/2022. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdése, illetékességét a rendelet 2 § (1) bekezdése állapítja meg, a hulladékgazdálkodási hatáskörét és illetékességét a *hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről* szóló 124/2021. (III.12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése állapítja meg.

A Főosztály a határozatot teljes körű meghatalmazás alapján a környezethasználó meghatalmazottjával, a VIZITERV Environ Kft.-vel közli.

Nyíregyháza, 2023. június 15.

Értesülnek:

I. Véglegessé válás előtt: (elektronikus tértivevénnyel):

1. Országos Vízügyi Főigazgatóság
2. VIZITERV Environ Kft. (13648013)
3. Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat
4. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
5. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
6. Hajdú-Bihar Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
7. Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Miskolci Bányafelügyeleti Osztály (hivatali kapu: SZTFH)
8. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály
9. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály
10. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály
11. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály
12. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Osztály 1.

13. Szabolcs- Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
14. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
15. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály
16. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály
17. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Ingatlan-nyilvántartási Osztály; Földmérési és Földügyi Osztály
18. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Irodája
19. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Irodája
20. Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
21. Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság
22. Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság
23. Kótaj Község Jegyzője
24. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Jegyzője
25. Érpatak Község Jegyzője
26. Újfehértó Város Jegyzője
27. Geszteréd Község Jegyzője
28. Balkány Város Jegyzője
29. Bököny Község Jegyzője
30. Téglás Város Jegyzője
31. Hajdúhadház Város Jegyzője
32. Hajdúsámson Város Jegyzője
33. Irattár

II. Véglegessé válás után:

1. Országos Vízügyi Főigazgatóság
2. VIZITERV Environ Kft. (13648013)
3. Kötelezés Nyilvántartás

III. A határozatot hirdetményi úton közlöm.

1. számú melléklet a 741-84/2023. számú határozathoz

1. ábra. Odúlakó denevérfajok által potenciálisan érintett fás élőhelyek 1.

2. ábra. Odúlakó denevérfajok által potenciálisan érintett fás élőhelyek 2.

3. ábra. Odúlakó denevérfajok által potenciálisan érintett fás élőhelyek 3.

Sorszám	EOV_X	EOV_Y
1	849512	267567
2	849493	267593
3	849538	267802
4	849558	267802
5	849515	267618
6	849528	267573
7	850824	276821
8	850827	276795
9	850378	276808
10	850378	276827
11	850368	276939
12	850364	276962
13	850388	276969
14	850391	276939
15	846998	285615
16	847019	285640
17	847022	285650
18	847034	285654
19	847046	285653
20	847060	285661

Sorszám	EOV_X	EOV_Y
21	847090	285668
22	847102	285665
23	847132	285672
24	847147	285683
25	847167	285695
26	847187	285705
27	847205	285698
28	847199	285687
29	847162	285664
30	847171	285653
31	847121	285622
32	847111	285607
33	847085	285608
34	847049	285586
35	847041	285603
36	847031	285609
37	847000	285600
38	850825	276820
39	850833	276820
40	850867	276816
41	850928	276822
42	850974	276823
43	850986	276828
44	851005	276820
45	851018	276827
46	851033	276829
47	851045	276826
48	851049	276852
49	851061	276860
50	851065	276872
51	851048	276897
52	851054	276913
53	851066	276902
54	851068	276886
55	851082	276874
56	851088	276859
57	851060	276853
58	851060	276840
59	851051	276823
60	851063	276818
61	851075	276820
62	851079	276809
63	851076	276799

Sorszám	EOV_X	EOV_Y
64	850977	276795
65	850844	276801
66	850830	276800
67	851199	276810
68	851216	276817
69	851249	276805
70	851288	276810
71	851343	276812
72	851365	276810
73	851368	276800
74	851203	276795
75	850934	276785
76	850969	276787
77	850993	276777
78	850979	276764
79	850942	276759
80	850942	276727
81	850947	276718
82	850937	276698
83	850902	276665
84	850903	276696
85	850913	276692
86	850922	276714
87	850804	277535
88	850794	277542
89	850801	277576
90	850822	277598
91	850836	277627
92	850841	277653
93	850870	277675
94	850914	277675
95	850919	277657
96	850938	277646
97	850973	277617
98	850991	277623
99	851022	277599
100	851037	277583
101	851053	277556
102	851041	277539
103	850956	277539
104	850918	277556
105	850902	277551
106	850893	277541

Sorszám	EOV_X	EOV_Y
107	850880	277544
108	850865	277565
109	850850	277571
110	850825	277555
111	851148	277430
112	851155	277445
113	851175	277444
114	851192	277425
115	851213	277419
116	851229	277419
117	851235	277412
118	851238	277392
119	851227	277392
120	851218	277408
121	851194	277411
122	851186	277400
123	851164	277411

1. táblázat. Odúlakó denevérfajok által potenciálisan érintett fás élőhelyek sarokponti koordinátái

4. ábra. Javasolt kíméleti területek átnézeti képe 1.

5. ábra. Javasolt kíméleti területek átnézeti képe 2.

7. ábra. Az Érpataki–Csűrűréti-tározó tervezett tározókörvonal és javasolt kíméleti terület átnézeti képe

8. ábra. A Tótapai tározó kíméleti terület tervezett tározókörvonal és javasolt kíméleti terület átnézeti képe

EOVx coord	EOVy coord
851348	276361
851348	276366
851308	276525
851345	276593
851383	276639
851455	276709
851565	276788
851583	276427
851470	276361
851348	276361

2. táblázat. Az Érpataki–Csűrűréti-tározó kíméleti területet meghatározó sarokponti koordináták.

EOVx coord	EOVy coord
854358	273922
854552	273913
854553	273916
854566	273914
854691	273906

EOVx coord	EOVy coord
854707	273905
854718	273921
854846	273903
854846	273903
854828	273843
854813	273842
854764	273806
854632	273784
854472	273782
854335	273768
854358	273922

3. táblázat. A Tótapai tározó kíméleti területet meghatározó sarokponti koordináták.

9. ábra. Javasolt kíméleti területek a „6440 – Folyóvölgyek Cnidion dubii társuláshoz tartozó mocsárrétjei” közösségi jelentőségű élőhelyen, mely egyúttal a védett kisfészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) élőhelye is.

10. ábra. Javasolt kíméleti területek a „6440 – Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei” közösségi jelentőségű élőhelyen.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az eredeti papíralapú dokumentummal egyező

Ezen lap nem része az eredeti iratnak, kizárólag a jogszabályi megfeleléshez szükséges záradékolás megjelenítését szolgálja.

A hiteles elektronikus másolat készítésének időpontja:

Az időbélyegzőn szereplő időpont.

A hiteles elektronikus másolatot készítette:

Dombrádi Donát környezetvédelmi szakügyintéző